

Gorenjski Glas

PETEK, 5. OKTOBRA 2018

LETO LXXI, ŠT. 80, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Aljažev stolp je spet doma

V sredo ob 11.48 je helikopter Slovenske vojske obnovljen Aljažev stolp iz Mojstrane odpeljal nazaj na vrh Triglava. »Pleh z dušo« se je vrnil domov.

URŠA PETERNEL

Mojstrana – Skoraj mesec dni je bil Triglav brez Aljaževega stolpa. Ta slovenski nacionalni simbol so zaradi obnove 7. septembra odpeljali v dolino, v sredo pa znova vrnili tja, kamor ga je pred 123 leti postavil Jakob Aljaž. Helikopter Slovenske vojske je po skoraj dveh urah čakanja na primerno vreme v sredo ob 11.33 v prvem naletu s heliodroma v Mojstrani najprej na vrh Triglava odpeljal ekipo mojstrov iz jeseniškega podjetja KOV, ki so stolp obnavljali, sodelovali pa tudi pri sklepnem dejanju:

namestitvi stolpa na nove, ojačane temelje in pričvrstitvi na štiri jeklenice na vrhu Triglava. V drugem naletu ob natanko 11.48 pa je helikopter iz Mojstrane odpeljal še sam obnovljen stolp; tik pred vzletom je stolpu srečno zaželel "triglavski župnik" France Urbanija. Skoraj točno opoldne je bil stolp že na vrhu Triglava.

Spremljajoči dogodek v Mojstrani so pripravili Turizem Kranjska Gora, Turistično društvo Dovje - Mojstrana in Slovenski planinski muzej. V čas pred 123 leti, ko so fantje iz Mojstrane stolp po delih znosili na

vrh Triglava, je obiskovalce popeljal zgodovinski lik, gorski vodnik in pomočnik Jakoba Aljaža Janez Klinar - Požganc. Kot je dejal, so stolp na vrhu Triglava 7. avgusta 1895 "vkup sklampfali" v pičlih petih urah. A če so bili takrat prepričani, da bo stolp v petih letih "rja požrla", je vendarle vremenu in ostalim neprilikam kljuboval kar 123 let.

Dogodka se je udeležila množica ljubiteljev gora, med njimi tudi najbolj zvesti obiskovalec Triglava Franjo Potočnik, ki je nanizal že krepko čez tisoč vzponov.

► 4. stran

»Triglavski župnik« France Urbanija je tik pred vrnitvijo na vrh Triglava obnovljenemu Aljaževemu stolpu zaželel »srečno«. / Foto: Gorazd Kavčič

Večmilijonski projekt v Cerkljah

Občina Cerklje je na javnih razpisih uspela pridobiti izvajalce za izgradnjo komunalne infrastrukture. V Cerkljah, Dvorjah in Zalogu se tako v naslednjih mesecih obeta gradnja kanalizacije in druge spremljajoče infrastrukture v skupni vrednosti 4,6 milijona evrov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – V Cerkljah so v zadnjem času z javnimi razpisi uspeli pridobiti izvajalce za izgradnjo kanalizacije ter ostale komunalne infrastrukture v nižinskem delu občine.

Kot pojasnjuje cerkljanski župan Franc Čebulj, bodo stroji za projekt izgradnje

kanalizacije v Cerkljah najprej zabrnili v vasi Dvorje pri cerkvi, kjer bodo sočasno z gradnjo kanalizacije zgradili tudi krvavški vodovod. Obnovo komunalne infrastrukture bodo nato nadaljevali po Krvavški cesti do križišča z Barletovo ulico. Na Krvavški cesti bodo zgradili tudi pločnik ter drugo komunalno infrastrukturo.

»Ta odsek bi radi dokončali še pred začetkom smučarske sezone, medtem ko bomo z deli v Cerkljah zaradi smučarjev na Krvavcu počakali do prihodnjega leta,« o načrtih za prihodnje mesece pravi Čebulj.

Gradnja tega projekta se bo tako v prihodnjem letu nadaljevala po Krvavški cesti, preko Trga Davorina Jenka in

Slovenske ceste do križišča s cesto Vašca-Pšenična Polica. Hkrati z gradnjo fekalne kanalizacije bodo obnovili meteorno kanalizacijo ter vodovodno omrežje, saj so obstoječe vodovodne cevi že dotrajane in potrebne zamenjave, hkrati z ostalimi deli pa bodo na trasi zgradili tudi javno razsvetlavo.

► 5. stran

Kranj za Evropsko prestolnico kulture

► 7. stran

Priloga:
Zgornjesav'c

M SORA 70
let tradicije in inovativnosti

JELOVICA
Limited
Posebna serija novega okna
www.jelovica-okna.si

KMETIJSTVO

Letos obilna sadna letina

»Letos je sadno drevje dobro obrodilo,« ugotavlja Tatjana Zupan, predsednica Sadjarskega društva Gorenjske in vodja sadovnjaka Resje, in poudarja, da je sadje iz slabše oskrbovanih sadovnjakov slabše kvalitete.

12

EKONOMIJA

Rastemo hitreje kot letališča v regiji

... ugotavlja Zmago Skobir, poslovni direktor podjetja Fraport Slovenija. Ljubljansko letališče je v zadnjem obdobju zabeležilo precejšnjo rast prometa, s predstavitvijo ceste pa se je sprostil tudi prostor za razvoj poslovne cone.

13

CG+

Arabcem prodajata kameljo hrano

Podjetje Protocamel, katerega so ustanoviteljica je v Kranju živeča Brežičanka Tjaša Ban, je s prehranskimi dodatki za dirkalne kamelje prodrla na arabski trg. V Omanu so podpisali polmilijonsko pogodbo.

15

CG+

Izjemno ponosen na doseženo

V Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Ljubljana je septembra pri prvi transplantaciji obeh pljučnih kril hkrati pri šestdesetletni pacientki sodeloval tudi Kranjčan prim. mag. Matjaž Turel, specialist internist pulmolog.

18

VREME

Danes bo pretežno jasno. Jutri bo spremenljivo oblačno, občasno bo deževalo. V nedeljo bo oblačno, možen bo še rahel dež.

6/15 °C

jutri: spremenljivo oblačno

VSAK PRVI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtne strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 16. ure.

MALI OGLAS

oktober/18

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam   kupim   oddam   najamem
 podarim   iščem   nudim   zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Monokomedija Zapornik št. 3.2.3.
na Visokem pri Kranju

Domen Valič bo v soboto, 20. oktobra 2018, ob 19.30 v Kulturnem domu na Visokem pri Kranju gostoval s svojo monokomedijo Zapornik št. 3.2.3. Monokomedija predstavi Alojzija Šušteršiča (igra ga Domen Valič), neprilagojenega posameznika, ki za družbo ne mara dosti in ta zanj še manj. Pripoved duhovito pelje skozi otroštvo, najstniška leta in rano mladost, v kateri je deško dvorišče zamenjal s socialnimi uradi, diskoteke in najstniško rajanje pa z zaporom. Tako izoblikuje svojstven čut za pravičnost, ki po potrebi opravičuje sredstva, in življenjski moto »Mene, ne bo noben jebal«, s katerim se prebija in jadra skozi vse mogoče in nemogoče avanture. Trenutno ga lahko spremljate v Reki ljubezni in v oddaji Slovenija ima talent. Vsi, ki ne boste imeli sreče pri žrebanju, pa si lahko vstopnice čim prej zagotovite na bencinskih servisih (Petrol, OMV) in v trafikah (Kiosk, 3dva) ali pa na spletni strani www.mojekarte.si.

Nagradno vprašanje: Kako je ime liku, ki ga v predstavi Zapornik št. 3.2.3. upodablja Domen Valič? Odgovore s svojimi podatki pošljite do petka, 12. oktobra 2018, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj, ali na koticcek@g-glas.si.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **ANTON DOBOVŠEK** iz Cerkelj.

Lipušu najvišje priznanje

Le kultura nas dela enakopravne. Tako pravi koroški slovenski pisatelj Florjan Lipuš, ki je na Dunaju v ponedeljek kot prvi Slovenec prejel najvišje avstrijsko kulturno priznanje.

JOŽE KOŠNJEK

Dunaj – Avstrijski zvezni minister za umetnost, kulturo in medije Gernot Blumel je v ponedeljek na Dunaju podelil letošnje najvišje državno priznanje za dosežke na področju umetnosti in kulture. Prvič v zgod-

umrla v koncentracijskem taborišču, in očeta, ki je moral v nemško vojsko. Sam se je prebijal skozi življenje in za preživetje počel marsikaj: od poštarja do zavarovalničarja. Hrepenel je po znanju, končal pedagoško akademijo in do upokojitve učil na osnovni šoli. Zato je

Florjan Lipuš, koroški Slovenec, prejemnik najvišjega avstrijskega priznanja za kulturo / Foto: ORF

Florjan Lipuš je bil do konca lanskega leta častni občan občine Žitara vas. Ker pa občinski svet ni sprejel sklepa o postavitvi dvojezičnega krajevnega napisa za naselje Sele, v katerem živi, je častno občanstvo vrnil. »Ne želim biti častni občan občine, ki ne spoštuje slovenskega jezika, jezika svojih občanov,« je zapisal ob vrnitvi priznanja.

vini njegovega podeljevanja je prejemnik koroški Slovenec, 81-letni pisatelj Florjan Lipuš. Nagrada najvišje stopnje je zaslužno priznanje pisatelju, ki mu v življenju ni bilo lahko. Rojen je bil maja leta 1937 v Lobniku pri Železni Kapli. Med vojno je ostal brez matere, ki je

razumljivo, da so upor Slovencev zoper nacionalsocializem, izgon in poboj njegovih rojakov, podcenjevanje Slovencev in slovenščine, tudi od večinskega naroda, in umiranje tega jezika osrednje teme njegovega pisanja. Večkrat je dejal, da je slovenščina praznično

oblačilo naroda in da Slovence na Koroškem le kultura dela enakopravne. Politika nas ponižuje, izenačuje in tlači v isti koš. Njegova najbolj znana dela so: Zmote dijaka Tjaža, Srčne pege, Stesnitev, Boštjanov let in Gramoz.

Lipuš, ki živi v dvojezični občini Žitara vas / Sittersdorf, je dopisni član

Slovenske akademije znanosti in umetnosti, leta 2004 je prejel Prešernovo nagrado, ob tem pa še številne druge nagrade v Sloveniji in v Avstriji. Ob prejemu tokratnega najvišjega avstrijskega priznanja je dejal, da nagrado razume tudi kot popravo krivic, ki je bila v Avstriji storjena koroškim Slovincem.

Prvič v šolo za župane

Na pobudo dvanajstih regionalnih stičišč nevladnih organizacij iz vse Slovenije so se zainteresirani kandidati za župane s predstavniki lokalnih skupnosti ter nevladnih in drugih organizacij srečali v Šoli za župane, ki so jo pripravili tudi v Lescah.

MATEJA RANT

Lesce – V Šoli za župane v Lescah je sodelovalo deset kandidatov za župane iz treh strank in štirih samostojnih list iz Kranja, Žirovnice, Škofje Loke, Trziča, Radovljice in Bohinja. Dne 22. oktobra bodo županskim kandidatom, ki so se vključili v Šolo za župane, podelili »spričevala«, ob tem pa bodo imeli tudi priložnost za predstavitev svojih programov.

Stičišča nevladnih organizacij so pobudo Šola za

župane pripravila z namenom vključevanja predlogov, pobud in potreb nevladnih organizacij in zainteresirane javnosti v programe kandidatov na letošnjih lokalnih volitvah. Obenem je bila to priložnost za izmenjavo dosedanjih izkušenj, saj v posameznih krajih občine in nevladne organizacije že vrsto let organizirajo veliko uspešnih dolgoročnih projektov, so poudarili organizatorji. Na urniku Šole za župane na Gorenjskem so bili okolje in

trajnostni turizem, izziv aktivne participacije mladih, socialno vključevanje ranljivih skupin ter pomen in vloga nevladnih organizacij v lokalnih skupnostih. Na področju socialnega vključevanja so sklenili, da so potrebne inovacije, ki bodo ustvarjale vse vključujočo družbo, in ne zaprtih posameznih ranljivih skupin. Na področju okolja in trajnostnega razvoja so se udeleženci strinjali, da je med drugim treba vzpostaviti regijsko sodelovanje, pri aktivni

participaciji mladih pa so kot ključni izziv izpostavili pomanjkanje primernih kanalov za nemoteno komuniciranje med mladimi in občino. Ta čas sicer že obstajajo nekateri mehanizmi, na primer lokalni mladinski sveti, a po mnenju organizatorjev njihovo delovanje še ni optimizirano. Udeleženci so Šolo za župane ocenili kot uspešno. »Zanetili smo iskrico dialoga, za katero upamo, da bo tlela tudi po lokalnih volitvah,« so še dodali organizatorji.

Praznik bazilike

JOŽE KOŠNJEK

Brezje – Drevi ob 19. uri bo v baziliki Marije Pomagaj na Brezjah slovesno maševanje, ki ga bo vodil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore. Na današnji dan mineva namreč trideset let, ko je tedanji papež Janez Pavel II. na prošnjo takratnega ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja 5. oktobra leta 1988 brezjanski cerkvi

podelil častni naziv male bazilike. Osem let kasneje, leta 1996, pa je baziliko papež tudi obiskal. Zaradi velikega števila častilcev Marije Pomagaj je bila brezjanska bazilika 1. januarja leta 2000 imenovana za Slovensko Marijino narodno svetišče. Po nocojšnji maši bo koncert Slovenskega okteta, ki bo prepeval Marijine pesmi, ki so posnete na novi zgoščenki.

Turistično-predstavitveni film občine Domžale

Domžale – Občina Domžale je na več kot šestdesetih lokacijah posnela osemnajstminutni film o dogajanju in življenju v domžalski občini. V filmu nastopa več kot 150 nastopajočih, občina pa je za projekt odštela slabih deset tisoč evrov. Film je bil med domačo javnostjo dobro sprejet, pohvalili pa so ga tudi že tujci. Med prvimi ga je pred dnevi videla delegacija sedemnajstih županov iz Ukrajine. Film bo zdaj romal po festivalih turističnih filmov.

Referendum bo četrtega novembra

Jezerko – Referendum o spremembi meje med Jezerskim in Kamniško Bistrico bo 4. novembra. Tako je v sredo večino glasov odločil občinski svet. Pobudnik referenduma Primož Muri se je sicer zavzel, da bi referendum izvedli na dan lokalnih volitev, a je prevladal predlog za datum dva tedna prej.

Začela se je kurilna sezona

Ogrevanje večstanovanjskih objektov se je večinoma začelo že pred tednom dni. Predpisa o uradnem začetku kurilne sezone ni več, a se večina upraviteljev skupnih kotlovnice ravna po starem pravilniku.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Padec temperatur je vsako jesen znak za začetek kurilne sezone. Čeprav ne obstaja več uradni predpis, kdaj se ta uradno začne, pa se upravitelji skupnih kotlovnice še vedno ravna po nekdanjem pravilniku o toplotni zaščiti in učinkovitosti rabi energije v stavbah, ki je predpisoval, da se kurilna sezona začne, ko je v jesenskih mesecih zunanja temperatura tri dni zaporedoma ob 21. uri 12 stopinj Celzija ali nižja. In ta pogoj je bil izpolnjen že pred osmi dnevi.

Tudi v kranjskem Domplanu, ki skupno upravlja 73 kotlovnice, iz katerih se ogreva preko sedem tisoč gospodinjstev, poslovnih prostorov in javnih zavodov, so pojasnili, da jim nekdanji pravilnik še vedno služi kot izhodišče za začetek kurilne sezone. »Ni pa to edino merilo, saj je dejanski začetek ogrevanja odvisen od usklajenega mnenja etažnih lastnikov,« so pojasnili. Pri njih se je sicer kurilna sezona začela prejšnji teden v četrtek in petek. V večini kotlovnice, ki jih imajo v upravljanju, se kot energent uporablja zemeljski plin, le v nekaj manjših kotlovnice še vedno kurilno olje, ki pa ga ob prenovah tudi nadomeščajo z zemeljskim plinom, so razložili. Pred začetkom letošnje kurilne sezone so na primer prenovili tri kotlovnice v Kranju, na eni kotlovnici v Trzinu pa so izvedli prehod na zemeljski plin.

Na Jesenicah se je ogrevalna sezona začela 1. oktobra, kjer so to želeli (večinoma v

Zaradi nizkih temperatur je vsak dan odprtih več radiatorjev. / Foto: Gorazd Kavčič

javnih zavodih, kot so šole in vrtci), pa tudi že prej, so pojasnili v podjetju ENOS OTE, ki ima koncesijo za distribucijo toplote in upravljanje daljinskega sistema ogrevanja v jeseniški občini, ki ima dve kotlovnici na zemeljski plin. Na Jesenicah, Slovenskem Javorniku, Koroški Beli in Hrušici se sicer iz skupaj 220 toplotnih postaj ogreva 4083 odjemalcev, od tega 170 pravnih oseb. S toploto je oskrbovanih 148 večstanovanjskih objektov z več kot štirimi pa vse do devetdeset stanovanji, so pojasnili. Letos je bilo na distribucijskem omrežju zaradi dotrajanosti izvedeno več menjav vročevodnih cevi in več kot deset obnov priključkov do večstanovanjskih objektov, so še razložili.

V Dominvestu, ki upravlja več kot štirideset skupnih kotlovnice na območju občine Kranjska Gora, Žirovnica, Radovljica, Bled, Bohinj in Gorje, na katere je vezano okoli 2100 uporabnikov,

so kurilno sezono začeli podobno kot drugje. Pred začetkom nove kurilne sezone so v sodelovanju z etažnimi lastniki izvedli tudi tri večje investicije – celostne prenove kotlovnice s prehodom iz kurilnega olja na zemeljski plin, so razložili.

Tudi v Škofji Loki se je ogrevalna sezona začela pred tednom dni, so razložili v podjetju SPO, ki upravlja sedem kotlovnice, v vseh se uporablja zemeljski plin, s katerimi ogrevajo 55 objektov oz. 1380 stanovanj. Večjih investicij letos niso imeli.

V Toplarni Železniki pa so nam povedali, da je v njihovem distribucijskem omrežju, preko katerega ogrevajo okoli 630 gospodinjstev, osemnajst poslovnih in devet industrijskih objektov, toplotna energija na razpolago vse leto, tako da si odjemalci sami določajo začetek ogrevalne sezone. V njihovi kotlovnici uporabljajo izključno lesno biomaso, večjih investicijskih

vlaganj v distribucijsko omrežje pa letos niso imeli, so še dodali.

Vsi omenjeni upravitelji kotlovnice so še povedali, da je obračunavanje stroškov ogrevanja in priprave sanitarne tople vode nespremenjeno že vse od kurilne sezone 2016/17, ko je začel veljati spremenjen pravilnik o načinu delitve in obračunu stroškov za toploto v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli. V Dominvestu so ob tem poudarili, da so bile zadnje spremembe po njihovih izkušnjah pozitivne in so prispevale k pravičnejši delitvi stroškov ogrevanja. V Domplanu pa so opozorili, da nov pravilnik tudi predpisuje, da je treba korektorne faktorje obvezno ponovno določiti v primeru izvedbe posegov na ovoju stavbe, ki imajo vpliv na toplotne izgube (npr. zamenjava oken, nova fasada), in predvsem ob menjavi merilnikov porabe, skrajni rok pa je leto 2025.

K

KOMENTAR
CVETO ZAPLOTNIK

Tudi od presežka (sadja) lahko boli glava

Kako zelo je kmetijska pridelava v »stovarni na prostem« odvisna od narave ter njenih pojavov in zakonitosti, so v zadnjih dveh letih najbolj občutili sadjarji – tako ljubiteljski kot tisti, ki pridelujejo sadje za prodajo. Medtem ko jim je lani spomladanska pozeba uničila skoraj celotni pridelek, temu primerne so bile tudi višje cene sadja v trgovinah, je letos sadje polno obrodilo, k čemur so prispevala tako lani neizkoriščena hranila v zemlji kot letošnji dokaj dobri pogoji za rast in razvoj. Vremenske okoliščine so bile sadjarjem naklonjene, bilo je veliko sončnih dni, a povsem brez težav ni šlo: spomladansko deževje je ugodno vplivalo na razvoj jabolčnega zavijača, zaradi katerega je veliko sadja črvicega, ponekod, še zlasti v okolici Trzinca, pa je toča oklestila tudi sadje. A ne glede na težave je letošnja sadna letina ena najboljših v zadnjih letih, vprašanje je, kdaj bo spet takšna. Morda bo prihodnje leto prav zaradi letošnjega »pretiravanja« narave sadno drevje spet (bolj) prazno?

Čeprav na splošno velja, da od presežka ne boli glava, pa marsikateri ljubiteljski sadjar ne ve, kaj bi letos počel s sadjem. Predvsem v slabše oskrbovanih ali ne-

oskrbovanih sadovnjakih bo veliko sadja tudi zaradi slabše kvalitete verjetno ostalo na drevju in zgnilo, a predvsem starejši sadjarji, ki so bili vzgojeni v duhu, da tega, kar jim daje narava, ne smejo zavržeti, na to ne pristajajo. Tudi na Gorenjskem sem slišal za primere, kako brezplačno ponujajo jabolka sosedom, prijateljem, znancem in vsem drugim, ki jih nimajo. Gospa iz Stražišča je, na primer, na drevo pred hišo obesila listek z napisom: »Čas obilja jabolk in sliv je tu. Če nimate, si naberi-te, zadaj na vrtu je vsega.« Marsikateri potrošnik je takšnih in podobnih povabil vesel, še posebej so jih veselili tisti z nizkimi dohodki. Ob takšnih zglednih primerih so, žal, tudi takšni, ko si potrošniki sami »napišejo« povabilo in si naberejo jabolka, ne da bi o tem vprašali lastnika. Ni prav. Družbene lastnine ni več, lastnina je postala »sveta stvar« in jo je treba spoštovati – tudi v primeru obilne letine.

Obilna letina ima tudi cenovni obraz. Cene jabolk so tudi zaradi ponudbe sadja slabše kvalitete, ki se ga sadjarji in trgovci želijo čim prej znebiti, že padle približno za desetino. Potrošniki so tega veseli, poklicni sadjarji malo manj.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sredo od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Odprli poslovno enoto v Kranju

BKS Bank je v ponedeljek odprla v Kranju poslovno enoto, kar je že njena osma enota v Sloveniji.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Potem ko je BKS Bank letos spomladi prevzela od GBD Gorenjske borznoposredniške družbe poslovanje z vrednostnimi papirji za devet tisoč njenih strank, je v ponedeljek, 1. oktobra, v Kranju tudi uradno odprla poslovno enoto, kar je sicer že njena osma v Sloveniji in ena od 63 poslovnih enot v okviru koncerna BKS Bank AG. Kot je ob tem povedala Herta Stockbauer,

predsednica uprave KBS Bank, hkrati s spletno ponudbo nadgrajujejo tudi mrežo poslovnih enot, v katerih svojim strankam lahko tudi poslovno svetujejo. V ponedeljek so v okviru koncerna odprli kar dve poslovni enoti, poleg kranjske še enoto na Dunaju. Pri ureditvi poslovnih enot so dali poudarek varnosti in zaupnosti. Gotovinsko poslovanje ne poteka pri klasičnih bančnih okencih, ampak v posebnem prostoru,

na novo so zasnovali tudi »samopostrežno območje«. »Prepričan sem, da se bomo s kakovostno ponudbo trajno uveljavili tudi v Kranju,« je dejal Boštjan Dežman, vodja BKS Bank v Sloveniji, ki se s prevzemom strank od GBD uvršča tudi med največje ponudnike storitev na področju vrednostnih papirjev v Sloveniji. Vodenje kranjske enote je prevzel Beno Lapajne, v enoti pa bo za poslovanje s prebivalstvom, podjetji in z

vrednostnimi papirji skrbelo sedem delavcev.

Banka BKS Bank je bila pred 96 leti ustanovljena v Celovcu, danes deluje v 63 poslovnih enotah, zaposluje okrog 1100 ljudi in je imela ob polletju 8,07 milijarde evrov bilančne vsote. Na slovenski trg je vstopila pred dvajsetimi leti, njena Glavna podružnica Slovenija je imela ob koncu junija za 921,6 milijona evrov vlog strank, ki niso banke, in obseg kreditov v vrednosti 584,1 milijona evrov.

Kandidaturo napovedal tudi Branko Fajfar

Dolgoletni predsednik Krajevne skupnosti Ljubno in občinski svetnik bo kandidiral kot samostojni kandidat s podporo volivcev in Liste krajevnih skupnosti – LKS.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Branko Fajfar, ki je tudi nosilec Liste krajevnih skupnosti – LKS, je za kandidaturo že zbral zadostno število podpisov podpore. Kot je sporočil, se je za župansko kandidaturo odločil, ker meni, da se občina ne razvija enakomerno, ker je davkoplačevalski denar nesmotno porabljen za projekte, ki bi bili po njegovem lahko cenejši ali pa niso upravičeni, in zaradi »katastrofalne cestno-komunalne infrastrukture«.

Po mnenju Fajfarja je treba prisluhniti potrebam občanov po celotni občini in jim zagotoviti boljše življenjske pogoje, z znižanjem cen komunalnih storitev vsaj za deset odstotkov pa znižati stroške. Volivcem obljublja, da bo s svojim znanjem in izkušnjami, ki jih je pridobil v 16-letnem predsedovanju krajevni skupnosti in kot član občinskega sveta,

Branko Fajfar, kandidat za župana Radovljice

storil, kar je mogoče za zadovoljstvo vseh občanov. Prednost pred projekti, ki jih ocenjuje kot predrage in namenjene le peščici, daje skupnim interesom in projektom, ki zagotavljajo osnovni in izboljšani standard večini občanov. Želi, da bo lokalni časopis Deželne novice časopis občanov. Njegov slogan je: S pametnim gospodarjenjem z denarjem, zbranim od davkov, z večjo skrbjo za vse ljudi do urejene občine.

Spominska tabla na rojstni hiši Linhartovega očeta

Radovljica – V čeških Ivančicah so prejšnjo soboto ob deseti obletnici podpisa listine o prijateljstvu z Občino Radovljica na glavnem mestnem trgu odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši Václava Linharta (1719–1792), očeta v Radovljici rojenega zgodovinarja in dramatika Antona Tomaža Linharta. Ploščo, na kateri sta napisala v češkem in slovenskem jeziku, sta slovesno odkrila župan Občine Ivančice Milan Buček in radovljiški župan Ciril Globočnik. V soboto je Ivančice obiskala tudi ekipa Srednje gostinske in turistične šole Radovljica, ki je že šestič sodelovala na Grilfestu, tekmovanju v pripravi jedi na žaru. Dijaki Žan Bohinc, Elmin Kuljanović, Blaž Ježek in Gregor Rutar pod mentorstvom učiteljev Andreje Lavrič in Jožeta Soviča so tokrat osvojili tretje mesto. Žirijo in obiskovalce so prepričali z govornim ramstekom v poprovi omaki, svinjskim vratom s hladno gorčično omako z medom, praženim krompirjem in zelenjavo.

V Žlebeh s svojo prvo samostojno razstavo

Žlebe – Galerijo pod kozolcem v Žlebeh bodo od jutri, 6. oktobra, krasile nove fotografije. Ob 17. uri bo odprtje razstave fotografij z naslovom Polhograjci so dom avtorja Petra Košene. Gre za njegovo sploh prvo samostojno razstavo. Vabi TD Žlebe - Marjeta.

Aljažev stolp je spet doma

◀ 1. stran

Srečno pot nazaj na vrh Triglava so obnovljenemu stolpu zaželeli državni sekretar na ministrstvu za kulturo Vojko Stopar, župan občine Kranjska Gora Janez Hrovat, generalni direktor Zavoda za varstvo kulturne dediščine Jernej Hudolin, direktorica Narodnega muzeja Slovenije Barbara Ravnik, podpredsednik Planinske zveze Slovenije Miro Eržen in direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice Irena Lačen Benedičič. Med udeleženci dogodka v Mojstrani je bil tudi Marko Bradač, pravnuk kletarskega mojstra iz Šentvida Antona Belca, ki je po Aljaževem navodilu izdelal stolp. Stolpu so »adijo« zaklicali številni otroci, tudi najmlajši iz vrtca.

Bo pa prav od odnosa planincev, ki množično obiskujejo Triglav, odvisno, koliko vzdrževalnih del bo na stolpu potrebnih v prihodnje, so poudarili vsi, ki so sodelovali v projektu obnove. Pozvali so k spoštljivemu odnosu do stolpa, ali kot je dejal Miro Eržen, podpredsednik Planinske zveze Slovenije: »Čas je in priložnost, da prenovimo tudi svoj odnos do stolpa.«

Zadovoljstvo, kako so obnovili stolp, je izrazil Zvone Frantar iz Društva prijateljev Triglava, ki je bil na našem najvišjem vrhu vsaj tristolet, kar dvakrat pa je tudi sodeloval pri barvanju stolpa na vrhu Triglava. Nazadnje so ga barvali julija leta 2012, ko so štiri fantje v nahrbtnikih nesli barvo na Triglav.

Monika Slemc razstavlja v Ljubljani

Cerklje – Center urbane kulture Kino Šiška je v galeriji Dobra vaga pod Plečnikovimi arkadami v Ljubljani pripravil razstavo likovnih del mlade umetnice Monike Slemc iz Cerkelj. Razstava bo na ogled do ponedeljka, 8. oktobra. Mlada umetnica se je po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani vpisala na Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje, trenutno pa na akademiji opravlja magistrski študij slikarstva. Zanimata jo predvsem slikarstvo in kiparstvo, eden glavnih njenih motivov in vir inspiracije ji je narava. Doslej je sodelovala na več skupinskih razstavah. Prvo samostojno razstavo je imela februarja 2011 v Petrovčevi hiši v Cerkljah, ta, Pod Plečnikovimi arkadami, pa je njena druga samostojna razstava.

Helikopter Slovenske vojske s pilotom Davorinom Dragincem je v sredo ob 11.48 odpeljal obnovljen stolp s heliodroma v Mojstrani na vrh Triglava. / Foto: Gorazd Kavčič

V sredo skoraj točno opoldne je bil Aljažev stolp spet doma. / Foto: Vizualist, Oto Žan

Kot nam je povedal Frantar, se stolp najbolj poškoduje pozimi, ko je zasut s snegom in ga planinci poškodujejo s

cepini, veliko škodo so naredile tudi nalepke. Po Frantarjevih besedah so v ekipi, ki je sodelovala pri obnovi,

že sklenili, da bodo stanje obnovljenega stolpa redno spremljali, manjše poškodbe pa tudi sproti popravljali.

Uvedba dežurne službe

Bistvena novost novega odloka o pokopališkem redu v Občini Tržič je uvedba 24-urne dežurne službe.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Občinski odlok, ki so ga tržiški svetniki sprejeli na septembrski seji, sledi zakonu o pogrebni in pokopališki dejavnosti. Novost je uvedba 24-urne dežurne službe, ki je obvezna gospodarska javna služba, občinska uprava pa je kot najprimernejšega upravljavca izbrala Komunalo Tržič. Dežurna služba zagotavlja vsak prevoz od kraja smrti do hladilnih prostorov izvajalca javne službe oziroma do zdravstvenega zavoda npr. zaradi obdukcije pokojnika in nazaj do hladilnih prostorov izvajalca javne službe. Ostale storitve pri

pogrebni dejavnosti, kot so priprava in upepelitev pokojnika ter priprava in izvedba pogreba, se izvajajo na trgu. Pokopališko dejavnost pa obsega upravljanje ter urejanje pokopališč in ju zagotavlja občina. Izjema je pokopališče v Lešah, ki ga upravlja Krajevna skupnost Leše.

V odloku so določeni tudi osnovni obseg pogreba, način in čas pokopa, možnost pokopa zunaj pokopališča, ravnanje s pokojnikom do pokopa v krajih, kjer na pokopališčih ni mrliške vežice, vzdrževanje reda, čistoče in miru na pokopališču, način oddaje grobov v najem, okvirne tehnične normative

za grobove, zvrsti grobov ... Pa tudi postavljanje, spreminjanje ali odstranitev spomenikov, obnovo spomenikov in grobnic ter vsak drug poseg v prostor na pokopališču. Določen je enoten cenik uporabe pokopališča, pokopaliških objektov in naprav ter druge pokopališke infrastrukture. Pogrebno pristojbino lahko določi občina za izvedbo pogreba na posameznem pokopališču in jo upravljavcu pokopališča plača izvajalec pogreba. Odlok je bil pripravljen v sodelovanju s svetnikom Markom Poljancem, župnikom Župnije Križe in Župnijskim pastoralnim svetom Križe.

DOM UPOKOJENCEV KRANJ
CESTA 1. MAJA 59, 4000 KRANJ

zaposli kandidate/kandidatke za naslednja delovna mesta:

1. MEDICINSKA SESTRA VODJA TIMA VII/1 – 1 delovno mesto za nedoločen čas POGOJI:

- diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik
- 12 mesecev delovnih izkušenj na podobnih delih na področju zdravstvene nege in oskrbe
- organizacijske sposobnosti in sposobnosti vodenja manjših skupin
- Poskusno delo je 4 mesece. Prednost bodo imeli kandidati z izkušnjami dela v bolnici.

2. BOLNIČAR NEGOVALEC – 3 delovna mesta za nedoločen čas POGOJI:

- končana IV. stopnja izobrazbe smer bolničar – negovalec ali V. stopnja izobrazbe zdravstvene smeri
- opravljen strokovni izpit
- najmanj 3 mesece delovnih izkušenj na področju nege in oskrbe;

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju vseh pogojev pošljite do 19. 10. 2018 za DM pod št. 1 in do 14. 10. 2018 za DM pod št. 2 na naslov: Dom upoko-jencev Kranj, Cesta 1. maja 59, 4000 Kranj.

Obraunavane bodo samo popolne vloge, prispеле v roku. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v skladu z določili ZDR-1.

Večmilijonski projekt v Cerkljah

◀ 1. stran

V dolžini 1,2 kilometra dolge trase gradnje oz. obnove komunalne infrastrukture bo občina omogočila priklop na kanalizacijsko omrežje nekaj več kot osemdesetim stanovanjskim objektom ter nekaj več kot dvajsetim poslovnim objektom.

Vrednost celotnega projekta v Cerkljah znaša 2,06 milijona evrov neto, dela je na javnem razpisu dobila Gorenjska gradbena družba skupaj s partnerjem Gratelom. Za projekt izgradnje kanalizacije in obnove vodovoda v Dvorjeh, kjer so dela v zaključni gradbeni fazi, pa je bil kot najnižji ponudnik izbrano podjetje Prenova-Gradbenik. Investicija bo znašala dobrih 241 tisoč evrov.

Obsežna dela bodo novembra začeli tudi v Zalogu, kjer bodo zgradili sekundarno kanalizacijsko omrežje in ga priključili v že zgrajeno primarno kanalizacijo, hkrati pa bodo zgradili tudi črpališče ter primarno in sekundarno vodovodno omrežje. Kanalizacijsko omrežje v vasi bo omogočalo priklop 105 obstoječih hiš in desetih predvidenih hiš, zgradili pa bodo tudi pločnike, javno razsvetljavo ter drugo pripadajočo komunalno infrastrukturo. Tudi

na tem območju bo 2,3 milijona evrov vredno investicijo zgradila Gorenjska gradbena družba s partnerjem Gratelom.

Celotna investicija v komunalno infrastrukturo v vseh treh vaseh bo občino stala 4,6 milijona evrov, ki so jih v Cerkljah v celoti zagotovili iz lastnih sredstev. Dodatnih osemsto tisoč evrov pa je občino stala še izgradnja vodovoda na Štefanji Gori, ki jo dokončujejo v teh dneh.

Nedavno pa so v Cerkljah objavili tudi javni razpis za izbiro izvajalca za izdelavo projektne dokumentacije za izgradnjo kanalizacije v vaseh Ambrož, Stiška vas, Ravne, Apno in Šenturška Gora. Kot pravi Čebulj, se gradbenega dovoljenja nadejajo že prihodnje leto, leta 2020 pa bi se gradnja že lahko začela. »Narejene imamo vse ekspertize, pridobiti je treba še nekaj zemljišč, ki so v zasebni lasti, sicer pa si prizadevamo, da bi čim več tamkajšnjih lastnikov počitniških objektov prepričali, da postanejo naši občani, saj bi na ta način zagotovili potrebno število prebivalcev, da bi bilo območje umeščeno v aglomeracijo, kar pa je pogoj, da bi lahko kandidirali za državna ali evropska sredstva,« je še pojasnil cerkljanski župan.

Kmalu pokrito igrišče

V Velesovem se začena gradnja pokritega športnega igrišča. Investicija bo vredna 748 tisoč evrov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Velesovo – V Velesovem v teh dneh začenjajo dolgo pričakovano gradnjo športnega igrišča v tamkajšnjem nogometnem centru. Občini Cerklje je namreč na nedavnem javnem razpisu uspelo izbrati ponudnika. Potem ko so v prvih dveh poskusih vse ponudbe presežale zagotovljena sredstva v proračunu, je v tretjem javnem razpisu najnižjo ceno ponudila Gorenjska gradbena družba, ki bo pokrito igrišče zgradila za 748 tisoč evrov. Nova investicija bo uporabnikom prinesla igralno površino v dolžini štirideset in širini dvajset metrov, pokrito z umetno travo, zgradili pa bodo tudi povezovalni hodnik z obstoječim objektom v športnem centru.

Kot je povedal cerkljanski župan Franc Čebulj, so

z izvajalcem del že podpisali pogodbo o sodelovanju, pred kratkim so že zakoličili območje objekta. V teh dneh urejajo tudi potrebno komunalno omrežje, predvsem pa morajo zagotoviti ustrezno električno napeljavo, saj trenutna ne bo zadoščala potrebam objekta. Gradbeni stroji bodo na gradbišču že ta teden, prihodnji teden pa bo izvajalec že začel delati.

Pokrito igrišče nestrno pričakujejo predvsem v domačem Nogometnem klubu Velesovo Cerklje. Kot pravijo v klubu, bo namreč investicija vsem selekcijam njihovih nogometašev omogočila pogoje za vadbo vso sezono. Glede na to, da je športna dvorana v Cerkljah polno zasedena, pa se na občinski upravi nadejajo, da bodo novo pridobitev s pridom izkoriščala tudi preostala društva in posamezniki.

Skrbeti nas mora sedanost

Člani Združenja borcev za vrednote NOB Kranj so se srečali na Partizanskem mitingu Pangršica.

MAŠA LIKOSAR

Pangršica – Predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Kranj Božo Janež se je 73 let po končani drugi svetovni vojni v pozdravnem govoru spraševal, kaj je gnalo borke in borce iz zavetja domačih ognjišč v boj proti največjemu zlu dvajsetega stoletja, nacizmu in fašizmu. »Prav gotovo je bila to želja po svobodi, po boljšem jutri, hrepenenje, da bi nekoč živeli bolje, da ne bi bili pretepeni zaradi materinega jezika, ki so ga govorili.« Slavnostni govornik je bil predsednik ZZB NOB Slovenije Tit Turnšek, ki je dejal: »Ne želimo se ukvarjati samo s preteklostjo, skrbeti nas mora sedanost, saj se nove oblike fašizma širijo od baltskih držav, Ukrajine do obal Sredozemlja. Spodnaša se avtoriteta države, avtoriteta sodišča, ustanavlja se strankarska vojska, natanko tako se je začelo v nacistični Nemčiji. Ne sme nam biti vseeno, da država ostaja vse revnejša, da ljudje živijo pod pragom revščine, da mladi nimajo stalne zaposlitve, da

Slavnostni govornik je bil predsednik ZZB NOB Slovenije Tit Turnšek, ki je poudaril, da nam ne sme biti vseeno. / Foto: Tina Dokl

se šolstvo komercializira, da zdravstvo postaja dobičkonosen posel. Svojo usodo imamo v svojih rokah.« Ob koncu je govornik povzel Ivana Cankarja: »Narod si bo zopet moral pisati svojo sodbo sam. Ne frak in ne talar mu je ne smeta.« Ob sedemdeseti obletnici ustanovitve Zveze združenj borcev Slovenije so 13 posameznikom

svečano podelili tudi jubilejna priznanja. Ivanka Medved, Lado Nikšič in Damjan Renko so prejeli srebrne plakete, Jože Bohinc pa je postal zlati odlikovanec.

V programu, ki ga je povezovala Marina Urbanc, so sodelovali učenci Osnovne šole Naklo in Mešani pevski zbor Kokrškega odreda Preddvor. Predsednik

združenja borcev Božo Janež je čestital tudi prisotnemu častnemu predsedniku Andreju Babiču za priznanje in naziv častni občan Mestne občine Kranj leta 2018. Pred začetkom mitinga so se zbranim pri lovskem domu pridružili tudi pohodniki z že tradicionalnega pohoda po krajinskem parku Udin boršt.

Izšla zloženska o Matiji Valjavcu

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Preddvor – Kulturno društvo Josipine Turnograjске je pred kratkim izdalo zloženko o Matiji Valjavcu (1831–1897), na Srednji Beli pri Preddvoru rojenem pesniku, pisatelju, jezikoslovcu, zbiralcu slovenskega

slovstva in prevajalca. V mladosti je pisal pesmi z domovinsko in lirsko tematiko, je tudi avtor dveh epskih pesnitev, velik je njegov opus pravljic, zbiral in zapisoval je slovenske ljudske pravljice, pripovedke in pesmi. Prevajal je protestantsko Svetopismo, ki ga je dokončal

Josip Stritar. Proučeval je tudi staro cerkveno slovanščino. Zbrano gradivo je objavljaval v časopisih Slovenija, Novice, Zora, Kres. »Njegova ljubezen do domačega kraja in domovine je bila kakor vrelc izpod Storžiča, ki ga je navdihovala tako v življenju kot pri literarnem

ustvarjanju,« je v zloženci o njem napisala ddr. Mira Delavec Touhami. Na Valjavčevi rojstni hiši, pri Kračmanu na Beli, kjer sta bila nekdanj mlin in žaga, na znanega rojaka spominja spominska plošča, ki so jo ob 60. obletnici njegove smrti postavili vaščani.

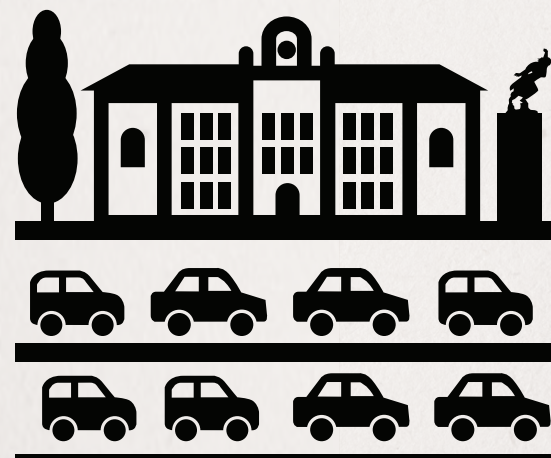
JAVNI POZIV PROMOTORJEM

k oddaji vlog o zainteresiranosti za javno-zasebno partnerstvo za projekt

PODZEMNA PARKIRNA HIŠA KRANJ (POD SLOVENSKIM TRGOM)

MESTNA OBČINA KRANJ

plačnik oglasa: Mestna občina Kranj

več informacij na www.kranj.si

Priznanje tudi za blejsko šolo

Sredi septembra je v Mariboru potekala zaključna prireditev projekta Kulturna šola v organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

Zaključne prireditve so se iz blejske osnovne šole udeležili: učenci Urška Končar, Jakob Burja in Vito Grilc, ravnateljica Nataša Ahačič, župan Janez Fajfar ter učiteljica glasbene umetnosti ter vodja projekta Kulturna šola Irena Kosmač. / Foto: STA

Med 48 slovenskimi osnovnimi šolami, med katerimi so bile tudi OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled, POŠ Ribno in POŠ Bohinjska Bela, ki so izpolnile vse pogoje za naziv kulturna šola, je organizator kot najbolj kulturno prepoznal OŠ Mokronog, priznanja pa so podelili tudi v nekaterih drugih kategorijah.

Najbolj kulturno šolo leta 2018 je na svečanosti, ki je potekala v SNG Maribor, razglasil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, ostala priznanja pa sta podelila minister za šolstvo, znanost in šport dr. Jernej Pikalo in minister za kulturo Dejan Prešiček. Projekt Kulturna šola spodbuja kulturno vzgojo, omogoča ustvarjalnost mladih na raznolikih umetnostnih področjih, podpira kakovostne dosežke, skrbi za izobraževanje mentorjev, hkrati pa stremi k temu, da bi šole postale žarišča kulturnega dogajanja v svojih lokalnih okoljih. Blejska osnovna šola je dobila priznanje za izjemne dosežke na področju izobraževanja mentorjev.

Dnevi kulturne dediščine na Bledu

Letošnji Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine, ki so se uradno začeli 22. septembra s svečanim odprtjem na Bledu, so prinesli več kot štirideset dogodkov.

Osrednja slovesnost je bila namenjena humorni predstavitvi petih dogodkov iz blejske zgodovine, ki so tako ali drugače ostali v spominu. Na platnu Festivalne dvorane Bled in na njenem odru so obiskovalci v kratkih filmih in z odsko predstavitvijo spoznali, kako je nastala darovnica leta 1004, v kateri je Bled prvič omenjen, obisk Primoža Trubarja na gradu, legendo o pogumnih Blejkih in ropanju Napoleonove vojske, Rikljijevo zdravilstvo ter kralja Karađorđevića. Teden in dneve dediščine je odprl minister za kulturo Dejan Prešiček, občinstvo pa sta nagovorila župan Janez Fajfar in generalni direktor Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije Jernej Hudolin. Janez Fajfar je spregovoril o bogati dediščini Bleda, ki sega globoko v začetek srednjega veka, ko je bil zgrajen Blejski grad in leta 1004 Bled v pisnih virih tudi prvič omenjen. Med ponos Bleda sodita tudi bogata sakralna dediščina in blejske vile, ki so nastajale v različnih obdobjih in v različnih arhitekturnih slogih.

Sledilo je več kot štirideset prireditev po celem Bledu, kar pomeni, da je sam Bled organiziral kar desetino vseh slovenskih prireditev ob letošnjih dnevih.

Med sto najbolj zelenimi destinacijami sveta

Zadnji septembrski teden je v nizozemskem mestu Nijmegen, letošnji zeleni prestolnici Evrope, potekalo globalno srečanje zelenih destinacij sveta pod okriljem neprofitne organizacije Green destinations, ki jo vodi Nizozemec dr. Albert Salman.

Na konferenci je bila Slovenija še posebej izpostavljena, saj je dobila certifikat za prvo zeleno državo sveta, destinacije Ljubljana, Komen, Podčetrtek, Rogaška Slatina in Bled pa so prejele certifikate, ki potrjujejo, da sodijo med sto najbolj zelenih in trajnostnih destinacij sveta. Na Bledu so k zeleni shemi slovenskega turizma, nosilec programa certificiranja za Slovenijo je družba Goodplace, pristopili lani, letos maja pa je Bled prejel zlati certifikat.

Blejski občinski svet je na seji pretekli teden potrdil triletni akcijski načrt ukrepov, ki jih bo destinacija Bled izvedla, da bo ostala na svoji zeleni poti. Med ukrepi so nadgradnja pohodniških poti, izgradnja kolesarskih stez, ukrepi za umirjanje prometa, obveščanje o podnebnih spremembah in podobno.

Delo pa s tem ni končano, blejski občinski svet je na seji pretekli teden potrdil triletni akcijski načrt ukrepov, ki jih bo destinacija Bled izvedla, da bo ostala na svoji zeleni poti. Med ukrepi so nadgradnja pohodniških poti, izgradnja kolesarskih stez, ukrepi za umirjanje prometa, obveščanje o podnebnih spremembah in podobno. Med dobre prakse Bleda med drugim sodijo kolesarska steza ob severni razbre-

Zeleno shemo slovenskega turizma podpirata tako Slovenska turistična organizacija kot tudi ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Od leve proti desni: Nataša Hočevar, STO, Romana Purkart, Turizem Bled, Alenka Soršak, Turizem Ljubljana, Polona Abram, zavod Komenski kras.

menilni cesti, novo označene pohodniške poti, striktno ločevanje odpadkov na njihovem izvoru, kampanji za zavrnitev plastičnih vrečk v trgovinah in za uporabo pitne vode iz pipe, projekt Vprašaj me,

sem domačin in podobno. Zanjega, katerega ambasador je župan Janez Fajfar, bodo na Bledu še nadgradili in za prihodnje leto poskušali k sodelovanju privabiti še več domačinov.

Gostiteljica znova Pokljuka

Pokljuka in z njo vsa Gorenjska, zlasti pa Bled, bo leta 2021 gostila svetovno prvenstvo v biatlonu.

Drugi septembrski konec tedna je bil v Poreču kongres Mednarodne biatlonске zveze, na katerem so potrdili, da bo Pokljuka leta 2021 gostila svetovno prvenstvo v biatlonu. Kongresa se je udeležila tudi delegacija z Bleda, ki jo je vodil župan Janez Fajfar. Kot pravi župan, je vesel, da je tudi svetovna biatlonska zveza Pokljuko prepoznala kot prizorišče, ki gre z roko v roki z največjimi biatlonskimi prizorišči na svetu.

»Navijači, ki pridejo skupaj z reprezentancami, so po večini dobro izobraženi in dobro situirani ljudje, to so takšni gostje, za katere si želimo, da se vračajo k nam,« pravi župan in dodaja, da biatlonski navijači svoje reprezentance spremljajo povsod po svetu, tudi tja, kjer prizorišča razen biatlonskih prog ne ponujajo ničesar, Bled in Pokljuka pa v nasprotju s tem ponujata ogromno. Eden glavnih argumentov je bila tudi izgradnja severne razbremenilne ceste na Bledu, ki vodi proti Pokljuki.

Na kongresu Mednarodne biatlonске zveze v Poreču so potrdili, da bo Pokljuka čez tri leta znova gostila svetovno prvenstvo v biatlonu.

Želijo obravnavo o kanalizaciji

Civilna iniciativa za zeleno Stražišče je na Mestno občino Kranj poslala predlog za sklic zbora občanov v Krajevni skupnosti Stražišče, obravnavali pa naj bi nameravano gradnjo kanalizacije.

VILMA STANOVNIK

Stražišče – V imenu Civilne iniciative (CI) za zeleno Stražišče je Marko Špolad prejšnji teden na Mestno občino (MO) Kranj naslovil zahtevo za javno obravnavo posledic nameravane gradnje kanalizacije iz Industrijske cone Laze s priklopom na Ješetovo ulico. Govorili naj bi o gradnji, ki jo načrtuje Mestna občina Kranj, ter vplivu te gradnje na življenje ljudi in okolje v Lazah ter na širšem območju Stražišča.

»Pozivamo vas, da v skladu s 77. členom Statuta MO Kranj skličete zbor krajanov KS Stražišče. V CI za zeleno Stražišče predlagamo, da na zbor krajanov povabite aktualne županske kandidate/-ke MO Kranj. Prav bi namreč bilo, da Strašanom predstavijo svojo vizijo celostnega in trajnostnega reševanja problema kanalizacije v okviru celotne ureditve ter sanacije Laz,« prvi Marko Špolad in

pojasnjuje, da Civilna iniciativa za zeleno Stražišče in mednarodna organizacija za varstvo okolja Alpe Adria Green menita, da je priklop Industrijske cone Laze na javno kanalizacijsko omrežje v Stražišču povsem nesprejemljiv. Po njihovem mnenju je za to več vzrokov, zato menijo, da bi morali predvideti izgradnjo nove kanalizacije skupaj z novo obvozno cesto iz Industrijske cone Laze in s tem iz naselja tudi umakniti promet cistern z nevarnimi snovmi. Kot drugo možnost predlagajo spremembo prostorskih načrtov, s katerimi bi podjetnikom poiskali primernejše mesto delovanja, s čimer bi lahko MO Kranj celostno pristopila k sanaciji okolja.

Kot so ta teden pojasnili na kranjski občini, so zahtevo za sklic zbora krajanov v KS Stražišče prejeli in bodo o nadaljnjih aktivnostih pravočasno obvestili predlagatelja in Krajevno skupnost Stražišče.

Najprej na vrsti odkup zemljišč

V preteklih dneh je župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež s predstavniki republiške direkcije za infrastrukturo podpisal sporazum o sofinanciranju rekonstrukcije regionalne ceste Trebija-Sovodenj.

MATEJA RANT

Gorenja vas – V okviru rekonstrukcije ceste proti Sovodnju načrtujejo celovito prenovo dveh odsekov, in sicer bodo obnavljali dvokilometrski odsek od Fužin do Hobovš in štiristromski odsek regionalne ceste mimo podjetja Lesgal na Sovodnju, kjer bodo po novem dobili tudi pločnik in javno razsvetlavo. Vrednost projekta po oceni znaša dobrih devet milijonov evrov, pri čemer bo na podlagi podpisanega sporazuma o sofinanciranju občina zagotovila denar za gradnjo pločnikov in javne razsvetljave, krila bo tudi polovico stroškov obnove mostu na Fužinah, ki naj bi znašali 287 tisoč evrov. Projekt rekonstrukcije ceste

proti Sovodnju obsega izgradnjo obsežnih novih podpornih zidov ter zavarovanje zgornje brežine z zaščitnimi mrežami, sidri in opornimi zidovi, so razložili na občini. Na Fužinah so predvideli še ureditev avtobusnega postajališča. Po novem bo vozišče široko pet metrov in pol, pri čemer so v ovinkih predvidene še dodatne razširitve vozišča. Predvidena je tudi izgradnja dveh novih nadomestnih mostov na Fužinah in pri Lesgalu. »Skupni postopek oddaje javnega naročila za izbiro izvajalca del bo izvedla direkcija za infrastrukturo po pridobitvi glavnine potrebnih zemljišč in zagotovitvi finančnih sredstev v proračunu Republike Slovenije,« so še pojasnili na občini.

Kranj kandidira za EPK

Kranj objavlja namero kandidature za Evropsko prestolnico kulture (EPK) leta 2025. Povezovalna klima med kulturnimi institucijami ter želja po povezovanju programov in celostnem razvoju mesta in regije.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Na včerajšnji novinarski konferenci so v Mestni občini Kranj predstavili namero kandidature v naziv evropska prestolnica kulture (EPK) leta 2025, ko bosta ta naziv nosili eno slovensko in eno nemško mesto. Obe državi bosta namreč vsaka polovico tega leta predsedovali Svetu Evropske unije. Po pogovorih, ki so se začeli lansko jesen, je občina pobudnike namere imenovala v uradno projektno skupino Kranj 2025 za EPK. Ker ima v Kranju kultura posebno mesto, župan Boštjan Trilar v projektu vidi razvojno priložnost za mesto in regijo, v ta namen pa bo mestnemu svetu predlagal 30.000 evrov zagonskih sredstev za pripravo projektov.

O pobudi smo se pogovarjali s predstavnicami projektnih skupine Kranj 2025 za EPK Zalo Orel iz Layerjeve hiše, v ustvarjalnem okolju katere je zamisel o kandidaturi tudi dobila prve pogajke. Na vprašanje, kaj je tudi siceršnje pogoste akterje kranjskega kulturnega dogajanja vodilo k pogumni odločitvi, da vstopijo v tekmo za EPK, potem ko so svoje namere za zdaj že najavile občine Lendava, Ljubljana in Nova Gorica, Orlova odgovarja: »K odločitvi sta nas nagovorili zelo povezovalna

klima med kulturnimi institucijami v Kranju ter želja po povezovanju programov in celostnem razvoju mesta ter širše regije. EPK je odlična in enkratna priložnost za oblikovanje kulturne identitete mesta, ki jo bodo sooblikovali prebivalci, obiskovalci in načrtovalci. Širiti se želimo regijsko, se povezati z zaledjem in ponuditi prostor za nadgradnjo obstoječih programov in izvedbo svežih idej.«

K širši dostopnosti kulture

Pobudniki menijo, da je število deležnikov na področju kulture in s tem organizacijska struktura v mestu dovolj močna, da bi zmogla izpeljati obsežen in zahteven projekt. Pozitivno razmišljanje velja tudi glede kulturne infrastrukture. »Organizacijska kultura je močna, s pravimi mehanizmi pa si želimo produkcijske moči še povečati, vključiti v programsko in izvedbeno ekipo še več profesionalcev. Kranj se že danes lahko pohvali z zavidljivo prenovljeno javno kulturno infrastrukturo. Celostni razvoj občine in regije pa predvideva tudi širitev in povezovanje vsebin z infrastrukturo v zaledju. Pri projektu je pomembno povezovanje kulture, narave in turizma,

Pobuda o kandidaturi za EPK prihaja iz Layerjeve hiše, ki je v zadnjih letih postala eno pomembnejših kulturnih središč v Kranju.

treh najpomembnejših osi razvoja regije,« je prepričana Orlova; da bi ob prepoznavnosti mesto z nazivom EPK pridobilo še marsikaj. Infrastrukturni projekti so pomemben del vseh evropskih prestolnic kulture. V avstrijskem Gradcu so recimo učinki premišljene vlaganja v infrastrukturo v času EPK vidni še danes.

V Kranju je dolgoletna želja po novi koncertni dvorani. »Poleg večnamenske dvorane, ki Kranju manjka, močno podpiramo tudi oblikovanje hitrih in stalnih povezav do drugih prizorišč kulture ter dostopnost kulturnih vsebin za vse publike,« poudarja sogovornica. Seveda je do leta 2025 še daleč, pa vendar najprej se je treba dokazati

pred domačo konkurenco. Kot odgovarja Zala Orel, se leto 2025 mogoče res sliši nekoliko daleč, a priprava na EPK je vsekakor večletni projekt. »Želja je, da se prebivalci in obiskovalci že pet let pred pridobitvijo naziva počutijo del prestolnice, da kultura dobi posebno mesto, da se oblikujejo in razvijajo programi ter da se zanje iščejo strateška partnerstva, tako v regiji kot v Evropski uniji.« Ministrstvo za kulturo naj bi do konca leta objavilo poziv h kandidaturi, nato začne teči desetmesečni rok za pripravo kandidature. Do konca leta 2019 naj bi bilo znano, kateri kandidati so se uvrstili v drugi krog, do konca leta 2020 pa bo jasno, katero slovensko mesto bo pridobilo naziv.

Čisto je lepo. Komunala Kranj
z vami že 60 let

Nevarno odložite na varno – akcija zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev

Območje	Datum	Ura	Kraj zbiranja
Mestna občina Kranj			
KS Primskovo	pon., 8. 10. 2018	od 13.00 do 16.00	pred Zadrudnim domom na Jezerski cesti
KS Vodovodni stolp	pon., 8. 10. 2018	od 16.15 do 19.00	OŠ Simona Jenka (ob šoli)
KS Planina	tor., 9. 10. 2018	od 10.00 do 13.00	na parkirišču pri Športni dvorani Planina
KS Zlato polje	tor., 9. 10. 2018	od 13.15 do 16.00	pri trgovini Mercator na Kidričevi cesti
KS Kokrica	tor., 9. 10. 2018	od 16.15 do 19.00	na parkirišču pred Domom krajanov Kokrica
KS Žabnica	sre., 10. 10. 2018	od 10.00 do 13.00	na parkirišču ob rokometnem igrišču
KS Bitnje	sre., 10. 10. 2018	od 13.15 do 16.00	parkirišče pri naslovu Srednje Bitnje 128 (avtoprevoznišvo)
KS Stražišče	sre., 10. 10. 2018	od 16.15 do 19.00	Škofjeloška cesta v križišču z Delavsko cesto
KS Besnica	čet., 11. 10. 2018	od 10.00 do 13.00	na prostoru pri gostilni in pošti
KS Struževo	čet., 11. 10. 2018	od 13.15 do 16.00	pod mostom nasproti ekološkega otoka
KS Mavčiče	čet., 11. 10. 2018	od 16.15 do 19.00	na parkirišču pred pokopališčem Mavčiče
KS Čirče	pet., 12. 10. 2018	od 10.00 do 13.00	na parkirišču ob nogometnem igrišču
KS Britof	pet., 12. 10. 2018	od 13.15 do 16.00	na parkirišču ob nogometnem igrišču
KS Predoslje	pet., 12. 10. 2018	od 16.15 do 19.00	na parkirišču pri osnovni šoli
KS Golnik	pon., 15. 10. 2018	od 10.00 do 13.00	na parkirišču poleg gasilskega doma
KS Goriče	pon., 15. 10. 2018	od 13.15 do 16.00	na parkirišču ob telovadnici osnovne šole
KS Trstenik	pon., 15. 10. 2018	od 16.15 do 19.00	pri trgovini

Nevarne odpadke iz gospodinjstev lahko vse leto brezplačno oddate tudi v času odprtja zbirnega centra Zarica in Tenetiše.

www.komunala-kranj.si, 04 28 11 300, brezplačna številka 080 35 55

Na Racovniku kmalu še zaključni sloj asfalta

Železniki – Potem ko je Občina Železniki leta 2015 na Racovniku obnovila komunalno infrastrukturo ter ceste in druge javne površine preplastila z grobim asfaltom, letos nadaljuje urejanje tega naselja. Do konca oktobra bodo položili še zaključni sloj asfalta, pred tem pa bodo ob robovih cest vgradili pas granitnih kock. Slabih 160 tisoč evrov vredno investicijo izvaja podjetje Lavaco. Za dokončno celostno ureditev Racovnika namerava občina v prihodnjih letih poskrbeti še za tlakovanje pripadajočih površin ob cesti in javno razsvetlavo.

Foto: Andrej Tarfilja

Sklepna prireditev natečaja 'Tole moram povedat'

Škofja Loka – Muzejsko društvo Škofja Loka je ob Dnevh evropske kulturne dediščine 2018, ki potekajo pod geslom Kjer preteklost sreča prihodnost, in ob 80-letnici delovanja društva razpisalo nagradni natečaj 'Tole moram povedat'. Več kot sto učencev z vseh šol s Škofjeloškega in obeh dolin je sodelovalo z zapisanimi ali posnetimi prispevki, kjer so jim imeli starejši »tole za povedat«. Najboljše prispevke sodelujočih bodo predstavili in jih nagradili na zaključni prireditvi, ki bo danes, 5. oktobra, ob 19. uri v Sokolskem domu v Škofji Loki. Gosta večera bosta zapisovalec in pripovedovalec ljudskih zgodb Konrad Triler iz Železnikov in glasbena skupina Suha špaga. V preddverju Sokolskega doma pa bodo na ogled fotografije, ki so jih mladi fotografi poslali na natečaj.

Železarstvo na Štalci na velikem platnu

Železniki – Muzejsko društvo Železniki vabi nocoj ob 19. uri v Kulturni dom Železniki na prireditvi Železarstvo na Štalci v Selški dolini izpred 2500 let na velikem platnu, ki jo pripravljajo v okviru Dnevh evropske kulturne dediščine. Predvajali bodo film o drugem poskusu taljenja železa, ki ga je ekipa muzejskega društva izvedla na letošnjem festivalu taljenja v Bohinju, drugi del – čiščenje in kovanje 'volka' – pa v Železnikih. Ogledu filma, ki ga je posnel in uredil Stane Zgaga, bo sledil pogovor z izvajalci taljenja, ki bodo predstavili tudi rezultate taljenja.

Pahor med starostniki

Na dogodku Mobilnost starejših v Medvodah so ozaveščali o tematici dolgožive družbe. Slavnostni govornik je bil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – V DEOS Centru starejših Medvode je v organizaciji Zavoda Aktivna starost včeraj potekal dogodek z naslovom Mobilnost starejših. Namen je bil opozoriti na številne izzive dolgoživosti, ki Slovenijo čakajo v prihodnosti, predvsem pa so se osredotočili na rešitve in dobre prakse, ki že potekajo in odgovarjajo na ključne težave, s katerimi se srečujejo starejši.

Slavnostni govornik je bil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Osrednji del svojega govora je namenil starejšim: »Življenjska starost se podaljšuje, kar je čudovito, saj smo si za to ves čas prizadevali in si bomo tudi še naprej. Opažam, da je prišlo v naši kolektivni zavesti do spoznanja, da je sijajno in čudovito, če skrbimo za mlade ljudi – in da to mora ostati tako tudi naprej, je pa enako pomembno in odgovorno za inkluzivno, vključujočo družbo, da poskrbimo tudi za starejše prebivalke in prebivalce. Mislim, da se stvari premikajo na bolje. Letos obeležujemo sedemdeseto obletnico od podpisa deklaracije o človekovih pravicah. Ena izmed pravic zadeva tudi pravico starejših do varne starosti, pri čemer je treba varno starost razumeti ne samo kot skrb za starejšega človeka, ki je nekoliko bolj fizično obnemogel, ampak tudi kot skrb za starejšega človeka, ki ima veliko modrosti in

V DEOS Centru starejših Medvode so se razveselili obiska predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja. / Foto: Tina Dokl

ogromno volje, da v življenju pusti nov pečat, ne samo, da obuja spomine na stare. Mislim, da bomo v naslednjih letih beležili takšne rezultate, da bomo lahko čez čas postali tudi starejšim

Zbrane so nagovorili še Miha Kranjc, lastnik in direktor Zavoda Aktivna starost, o varni mobilnosti starejših in predstavitvi Vizije nič je spregovoril Robert Štaba, ustanovitelj in direktor

ustvariti okolje, ki starost ceni kot vrednoto, ki se zaveda specifik in ranljivosti te skupine, a hkrati na drugi strani izjemnega potenciala, ki leži v ljudeh, ki so mladost in življenje še živeli v vrednotah skupnosti, medsebojne pomoči in dela za skupno dobro,« je dejal župan Smole in se ob tej priložnosti zahvalil vsem, ki v občini Medvode sodelujejo pri številnih projektih, ki so tako ali drugače povezani s starejšimi.

Poleg zanimivih vsebin na temo mobilnosti starejših so dogodek popestrili z zabavno-razvedrilnim programom, ki je vključeval glasbo, razstavo starodobnih vozil in tekmovanje v pripravi golaša.

Predsednik Pahor: »Mislim, da bomo v naslednjih letih beležili takšne rezultate, da bomo lahko čez čas postali tudi starejšim najbolj prijazna država na svetu. To mora biti vsekakor eden izmed naših ciljev.«

najbolj prijazna država na svetu. To mora biti vsekakor eden izmed naših ciljev,« je med drugim povedal predsednik države Borut Pahor in zaključil z mislijo, da nikoli več ne bomo tako mladi, kot smo danes.

tor Zavoda Varna pot, o prizadevanju lokalne skupnosti k prijaznemu okolju za starostnike pa medvoški župan Nejc Smole. »Pomembno je, da se zavedamo izzivov, ki jih prinaša starajoča populacija. Potrebno je, da znamo

Sosesko Livada Žovšče lahko gradijo

Lastniki zemljišč na območju Livade in Žovšč bodo slednjič lahko gradili. Občinski svet je namreč za to območje sprejel občinski podrobni prostorski načrt in s tem po desetletju dal možnost za gradnjo stanovanjske soseske.

DANICA ZAVRLI ŽLEBIR

Škofja Loka – Na septembrski seji je občinski svet v Škofji Loki v drugi obravnavi potrdil občinski podrobni prostorski načrt za stanovanjsko sosesko Livada Žovšče. S tem je sklenjeno desetletno prizadevanje lastnikov zemljišč, ki želijo tam graditi. Svetnika Tomaž Paulus in Rolando Krajnik, ki sicer nad rešitvijo nista bila najbolj navdušena, sta v želji, da ljudje slednjič začnejo graditi, vendarle glasovala za predlog. Mateja Podlogar pa mu je nasprotovala,

češ da gre za zelo nehumano ureditev soseske, kjer so hiše natlačene druga ob drugi, brez večjih površin za igro otrok, elitna lokacija pa je s tem razvrednotena.

V občinskem prostorskem načrtu pa so sprejeli spremembo, ki omogoča širitev podjetja Filc v industrijski coni na Trati. Filc naj bi na površini devetih hektarjev pozidave gradil šest novih modulov. Od prve obravnave so upoštevali nekatere spremembe, ki so bile usklajene tudi z okoliškim prebivalstvom, tako se demimo položaj najjužnejšega

modula obrne, poveča se zeleni pas med odprto krajino in tako povečano cono, nekaj sprememb je tudi pri gradbenih mejah. Svetnik Rolando Krajnik je opozoril, da bi morala občina zahtevati zeleno bariero, ki bi industrijski del ločevala od bivalne onesnaževanja iz industrijske cone ne bi bili prizadevi, se je pa odpovedal vložitvi amandmaja. Za širši zeleni pas se je zavzel tudi Metod Di Batista in obenem izrazil zadovoljstvo, da se je investitor glede gradnje dogovoril s KS Godešič.

Svetniki so obravnavali tudi spremembe in dopolnitve celotnega občinskega prostorskega načrta in mu v drugem branju pritrdili. Med novostmi dokumenta omenjajo novo ureditev ravnanja z odpadki, umeščenost naprav, ki obremenjujejo okolje, korekcije osvetljevanja objektov in določila glede ohranjanja mestnih vedut. Svetnika Komunalno ekološke liste sta glasovala proti, češ da njihove pripombe niso bile upoštevane, svetnik Di Batista pa bi želel večji poudarek ohranjanju vaških jeder, kar naj bi predmet prihodnjega dokumenta.

GDP

V naši inženjerski pisarni Celovec / Klagenfurt takoj zaposlimo angažiranega

tehnika m/ž

Pogoj je zaključena poklicna izobrazba smeri tehnični risar oz. srednja tehnična šola gradbene smeri. Poleg tega mora dobro obvladati delo s programsko opremo CAD. V naši vodilni inženjerski pisarni, specializirani na področju specialnih nizkih gradenj, vam nudimo zaposlitev za nedoločen čas. Mesečna plača najmanj 1.800,00 EUR oz. 2.100,00 EUR, v primeru boljše kvalifikacije tudi več.

Veselimo se vaše vloge v nemščini na:
office@gdp.at

www.gdp.at

AMS

Automotive & Industrial

Zaposlimo

avtoservisnega tehnika m/ž
(KFZ-Techniker/in)

Pogoj so delovne izkušnje s **področja tovornih vozil** in dobro znanje nemščine. Mesečna plača najmanj 2.100,00 EUR bruto, 14 plač letno, po dogovoru tudi več. Prosimo, javite se nam na:

gabriele.rauch@amskfz.at

.....

Zaposlimo

sodelavca s poznavanjem **področja hidravlike m/ž** (Mitarbeiter/in mit Fachkenntnissen der Hydraulik) Delo obsega **montažna dela in gradnje naprav**. Pogoj je dobro znanje nemščine. Mesečna plača najmanj 2.100,00 EUR bruto, 14 plač letno, po dogovoru tudi več. Prosimo, javite se nam na:

gabriele.rauch@amskfz.at

www.amskfz.at

Smeti še niso odpeljali

Podjetje Publikus je bale smeti, ki jih skladiščijo na zemljišču v Študi, po protestih okoliških prebivalcev in odločbi inšpektorata že začelo odvažati, a se je zataknilo.

JASNA PALADIN

Študa – Po prvotnem optimizmu in veselju med prebivalci vasi Študa in Mala Loka, ko so tovornjaki podjetja Publikus sredi avgusta že začeli odvažati bale, napolnjene z odpadno embalažo, kakor jim je naložil inšpektorat, se med krajani in

tudi vodstvom občine znova porajajo skrbi in slaba volja.

»V teh dneh se bomo s krajani znova sestali, preverili, kakšno je stanje, in se domeni, kako ukrepati naprej,« pravi podžupanja Občine Domžale mag. Renata Kosec, ki poudarja, da popuščali ne bodo, čeprav naj skladiščeni odpadki škode v okolju

ne bi povzročili. Vztrajali bodo, da jih podjetje Publikus v celoti odstrani.

Kje se je zataknilo, če pa so nam še avgusta zatrдили, da so našli prevzemnika začasno skladiščenje bal, smo vprašali Teo Ulaga, vodjo strokovne službe v Publikusu. »Zaradi znane situacije glede zapoljenosti

termičnih objektov v tujini se odstranitev bal žal ne izvaja po prvotno zastavljenem terminskem planu. Družba Publikus je v skladu z možnostmi pri prevzemnikih začela odvažati balirane lahke frakcije odpadkov iz Štude 9. avgusta, žal pa nam dogovorjenega odvoza vseh količin ni uspelo realizirati. Seveda so se aktivnosti v zvezi z iskanjem prevzemnika za lahko frakcijo nadaljevale na dnevnom nivoju. Z drugim (trenutnim) prevzemnikom se nam je tako uspelo dogovoriti za dinamiko odvažanja odpadkov v manjšem obsegu – približno tri kontingente na teden. Do vključno današnjega dne (1. oktober, op. p.) je bilo tako odpeljanih 239,9 tone lahke frakcije, kar predstavlja slabo polovico skladiščenega materiala. Če bo trenutni dogovor vzdržal, ocenjujemo, da bodo vse bale iz lokacije odstranjene v roku enega meseca,« nam je pojasnila.

Pretekli teden se je na zemljišču v Študi nahajala še približno polovica vseh bal, napoljenih z odpadno embalažo.

Dotrajana mostova obnavljajo

Država je začela prenavljati dva mostova preko Črne, zaradi česar bo obvoz po začasni cesti na Črnivec veljal še prvo polovico prihodnjega leta.

Delavci so se najprej lotili obnove večjega mostu.

JASNA PALADIN

Črna pri Kamniku – Ministrstvo za infrastrukturo je manjši most v dolžini deset metrov, ki je bil zgrajen leta 1974, in večjega, dolžine štiri-deset metrov, ki je bil zgrajen še tri leta pred tem (oba preko potoka Črna na državni cesti na Črnivec) začelo obnavljati sredi septembra, zaradi česar

so promet preusmerili na novo zgrajeno (začasno) obvozna cesto in promet izpeljali izmenično enosmerno s pomočjo semaforja.

Poleg obeh mostov bodo rekonstruirali tudi priključne ceste do obeh objektov. Obvozna cesto bodo po dokončanju del odstranili.

Pogodbena vrednost del je dobrih 1,3 milijona evrov.

Posveti mi pozornost.

Zborovski »krog«

Konec tedna bo v Kranju tretjič potekal Slovenski projektni pevski zbor mladih Circle of Life.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Slovenski projektni pevski zbor mladih Circle of Life oziroma Krog življenja, imenovan po pesmi iz risane filma Levji kralj, ki jo vselej ob zaključku zapojejo udeleženci, ZKD Kranj organizira že tretje leto po vrsti. Potekal bo ta konec tedna v avli mestne občine Kranj, in sicer v petek od 16.30 do 18.30, v soboto od 9.30 do 13. ure in od 15. ure do 18.30 ter v nedeljo od 9.30 do 12. ure, ko bo sledil še zaključni koncert. Projekt, ki ga bo vodil dirigent Fernando Meijas, ki sicer vodi tudi APZ France Prešeren, je namenjen mladini od 14 do 29 let, tako tistim, ki že pojejo v šolskem ali drugem zboru, kot tistim, ki še nimajo pevskih ali zborovskih izkušenj.

»Namen našega pevskega druženja je glasbeno opisovanje mladine, novinci lahko dobijo vpogled, kako poteka delo v zboru, od nujnosti po sodelovanju in medsebojnem prilagajanju v ustvarjalnem procesu, do discipline pri delu. Pri tem pa je pomembna tudi vzgoja

mladih za delovanje v ljubiteljskem društvu,« je povedala organizatorica projekta Mija Aleš iz ZKD Kranj, in dodala, da je projekt primeren tudi za nadgradnjo zborovskih izkušenj. Zato je program pesmi, v treh se jih bodo naučili osem, zelo raznolik, saj obsega od ljudskih pesmi do slovenske in tuje zabavne glasbe ter afriških ritmov.

Da Circle of Life poteka v Kranju, ni naključje, saj ima odlično glasbeno šolo, dobro razvejano zborovsko pedagoško dejavnost – od predšolske vzgoje do odličnih gimnazijskih zborov – in seveda tudi bogato zborovsko tradicijo, APZ France Prešeren bo prihodnje leto praznoval svojo petdesetletnico, navdušuje pa tudi kvaliteta zborov, ki nastopajo na najboljših festivalih. Kranj ima tudi aktualni evrovizijski zbor leta Carmen maret. Sodelovanje v projektu je brezplačno, običajno pa se pevec in pevk zbere približno za en zbor. Nekaj mest je še prostih, udeleženci se še danes lahko prijavijo na spletni strani ZKD Kranj.

Tržiški abonma

Kulturni center Tržič je z novo gledališko sezono bogatejši za abonmaja z gledališkimi predstavami poklicnih in polpoklicnih gledališč.

IGOR KAVČIČ

Tržič – Tržiški abonma, namenjen odrasli publiko, je bil razprodan v pičlih nekaj dneh, za predstave Tržiškega abonmajčka, s katerimi bodo razveselili najmlajšo publiko, pa je na voljo še nekaj abonmajških zastopnic. Glede na veliko zanimanje lahko dodamo, da so končno tudi v Tržiču prišli na svoj gledališki račun.

Program Tržiškega abonmaja bo obsegal pet predstav, med zvrstmi bo prevladovala komedija, občinstvo pa bodo navduševali številni znani obrazi. Prva bo na sporedu komedija Mestnega gledališča ljubljanskega Čudežna terapija, sledile pa bodo še predstave Čakalnica (SiTi Theater BTC), Seks in ljubosumnost (Šentjakobsko gledališče Ljubljana), Šekijeva Šunkica ali Hamlet po slovensko (Rozinteaater) in Realisti (SNG Nova Gorica). Tržiški abonmajček bo najmlajšim postregel s predstavami Princeška na zrnu graha in Bicek Ferdinand iz Lutkovnega gledališča

Velenje, Motovilčica iz Gledališča iz desnega žepka, v katerem ustvarjata Lucija Čirovič in Botjan Štorman, ter Balon Velikon in Ovbe, Kekec, ujma gre iz Rozinteaatra Andreja Rozmana - Roze.

»Zadovoljen sem, da rastočemu kulturnemu udejstvanju občanov, ki je v zadnjih letih povežalo in združilo ljudi v Tržiču in jih povežalo s kulturnimi ustanovami zunaj njega, lahko dodamo še nekaj novega. Tržiški abonma namenjamo vsem generacijam, ponujamo ga Tržičanom in našim številnim prijateljem od drugod,« je novo kulturno dogajanje pospremil župan Borut Sajovic. Organizator abonmajev je namreč Občina Tržič, z njima pa želijo približati gledališko dogajanje vsem občanom, ki se iz takšnih ali drugačnih razlogov ne odločajo za obisk kulturnih prizorišč v večjih mestih. Zasnovo, program in realizacijo abonmajev je občina zaupala Janji Rehberger Cerkevnik, sicer tudi organizator ki gledališkega abonmaja v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika Cerklje.

Festival Kranj dela velikega

Za letošnji mednarodni festival likovnih umetnosti je značilna močna mednarodna udeležba in zelo visoka kvaliteta razstavljenih del.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Naslov letošnjega, že 7. mednarodnega festivala likovnih umetnosti Geometrija – racionalnost pogleda drži le polovično. Namreč, organizatorji Likovno društvo Kranj so ob pomoči Zavoda za turizem in kulturo, Mestne občine Kranj in drugih deležnikov, ki so v svoja razstavišča sprejeli likovna dela okrog 130 umetnikov iz 24 držav, ki se predstavljajo na letošnjem festivalu, v čudovito geometrijo povezali mesto in likovno umetnost, težko pa bi se strinjali z racionalnostjo pogleda, saj ob tako kvalitetnih delih tujih in domačih avtorjev težko vzdržimo v kakršnikoli čustveni racionalnosti. Črte, linije, liki, svetlobne zanke, razna optična presečenja po definiciji ustvarjajo nekakšen red in kot taki delujejo hladno, ampak številna karavana umetnikov in ljubiteljev umetnosti se je v terek pozno popoldne ravno nasprotno, v toplen medsebojnem vzdušju, ob ogledovanju del in medsebojnem druženju, podala na že tradicionalni sprehod po galerijah v kranjskem starem mestnem jedru.

Pred tem osrednjim dogodkom festivala so že v četrtek in petek odprli tri razstave: v Mestni knjižnici Kranj, arhitekturni projekt KRARH na vrtu gradu Khislstein in dve postavitvi v Razstavnem paviljonu Jugovic v Spodnjih Bitnjah. Osrednja pozornost pa je bila letos posvečena mednarodni likovni sceni. V matični društveni Mali galeriji so na ogled dela z razstave Cinetique znamenitih geometristov, ki je bila zasnovana v Parizu, posebej je predstavljen Victor Vasarely, ki velja za začetnika geometrijske umetnosti.

V ostalih razstaviščih in galerijah pa sledijo skrbno načrtovane postavitve tako avtorjev, ki so vključeni v budimpeštanski muzej MADI, kot izbranih umetnikov

Dobitnik nagrade Grand Prix (velike nagrade) Hamo Čavrak se s Svetlobnim objektom predstavlja v kleti Prešernove hiše. / Foto: Tina Dokl

iz domala vseh delov sveta, med njimi številnih prepoznavnih avtorjev geometrije v likovni umetnosti. Galerija Mestne hiše, Stebriščna dvorana, Kranjska hiša, Galerija Prešernove hiše, Galerija Prešernovih nagajencev za likovno umetnost na krpanke v Etno galeriji Desetnica, nekaj metrov dlje Galerija Bala in fotografska razstava v Cafe galeriji Pungert, od koder nas pot vodi v sklop galerijskih prostorov v okviru Layerjeve hiše in ne nazadnje galerija dr. Ceneeta Avguščina na zavodu za varstvo kulturne dediščine nam tokrat ponujajo izjemen nabor del, ki v svojem bistvu nosijo geometrijo.

Devet festivalskih nagrad

»Presenečen sem nad količino in kvaliteto del, ki so na ogled na festivalu,« je o težki odločitvi ob izboru nagrad in priznanj razmišljal predsednik mednarodne strokovne žirije, srbski umetnik, živeč v Parizu, Milija Belić. »Veliko je razstavišč, dela so predstavljena po različnih kategorijah, in izbrati najboljše res ni bilo lahko. Tu so tako tuji kot domači avtorji, kar je odlična priložnost za primerjavo aktualne svetovne umetniške

produkcije z domačimi avtorji. Vprašanje je, ali smo nagradili najboljša dela, saj umetnost ni merljiva, kot je na primer šport, ampak gre za različne senzibilnosti, različni pristopi. Zagotovo pa so izbrana dela kvalitetna, saj smo člani žirije poznavalci, naj bomo umetniki ali pa umetnostni zgodovinarji.«

Tako je žirija, v kateri so bili še Enzo Santeze (Italija), Olga Butinar Čeh, Monika Ivančič Fajfar in Klavdij Tutta, izbrala devet nagajenih del. Priznanja za kvaliteto likovnih del so tako prejeli Francoise Aubry (Francija), Charles Bézie (Francija), Prigerio Zangara (Italija), Jaka Bonča (Slovenija), Andres Klimbacher (Avstrija), Fabrizio Campanella (Italija) in Ramona Conconi (Švica).

Odkupno nagrado Gorenjskega muzeja za najvidnejšega predstavnika geometrijske abstrakcije na Gorenjskem je prejel Nejš Slapar. »Kaj naj rečem, to je lepa spodbuda za nadaljnje delo. Pravzaprav se že več kot petdeset let na različne načine posvečam geometriji. Če sem pred leti ustvarjal bolj zapletene kompozicije in geometrije, zdaj svoj likovni svet na neki način izčiščujem. Na koncu bo ostal le še

Malevičev kvadrat, a tega ne bom naredil, ker je že narejen,« je vedno duhovit tokratni nagajenec Nejš Slapar. Osrednjo nagrado Grand Prix je žirija soglasno podelila Hamu Čavrku iz Slovenije za Svetlobni objekt iz pleksi stekla in led diod. Da gre za vrhunsko likovno izvedbo, inovativen pristop in metaforične dimenzije njegovega dela, preberemo v obrazložitvi. Osrednji lavreat pa je bil tokrat eden pionirjev, zagotovo pa najvidnejši predstavnik geometrijske abstrakcije pri nas Danilo Jejčič, prejel je namreč priznanje za življenjsko delo, ki ga stanovska organizacija Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov podeljuje vsako leto enkrat.

Festival je tudi letos uspel, po mnenju mnogih po kvaliteti del najboljši doslej. »Že res, da je, kot pravite, Kranj po prebivalcih majhno mesto, zagotovo pa je veliko s takim festivalom. Mesto ima srečo, da ima človeka, kot je Klavdij Tutta, ki je v festival povežal ne le mesto s Slovenijo, ampak celotno regijo z vsem svetom,« je še povedal Milija Belić. Festivalne galerije bodo odprte ves oktober, vsak terek in četrtek pa bodo za obiskovalce na voljo tudi strokovna vodenja.

Karavana obiskovalcev po galerijah v starem delu mesta

V družbi nekaterih nagajenih avtorjev festivala

Slavje v Domžalah

Minulo sredo so košarkarji moštva Helios Suns na svoji prvi domači tekmi v ligi ABA 2 gostili Vršac in zabeležili zgodovinsko zmago.

VILMA STANOVNIK

Domžale, Kranj – Po porazu na tekmi prvega kroga v Skopju so si domžalski košarkarji v drugem krogu lige ABA 2 v domači športni dvorani – zlasti z izvrstnim prvim polčasom – proti ekipi Vršca priborili prvo zmago v jadranski družini. Na koncu so slavili z rezultatom 95 : 78. »Odigrali smo dva različna polčasa, prvega z dobro obrambo in veliko doseženimi točkami, v drugem pa smo igrali slabše. Edina skrb, ki ostaja po tekmi, je število napadalnih skokov, ki smo jih prepustili nasprotniku. Pred nami je zdaj težka tekma v Čačku,« je povedal trener moštva Helios Suns Jovan Belder. Domžalčane

Košarkarji ekipe Helios Suns so v domači dvorani slavili prvo zmago v ligi ABA 2, saj so ugnali moštvo Vršca.

namreč v sredo čaka gostovanje pri Borcu iz Čačka. Naslednji teden je na sporedu tudi prvi kroge lige Nova KBM, ko bodo Helios Suns v Domžalah gostili

Ilirijo, ekipa Šenčurja Gorenjske gradbene družbe pa bo gostovala pri moštvu Sixt Primorska na Bonifiki. Košarkarice kranjskega Triglava so včeraj zvečer v

domači dvorani na Planini v ligi WABA gostile Cinkarno Celje, jutri pa se bodo na srečanju prve SKL pomerile s košarkaricami Maribora. Tekma v dvorani na Planini se bo začela ob 18. uri. Domžalčanke nova prvenstvena tekma čaka jutri, ko bodo gostovale pri Konjicah.

Ta konec tedna se začne tudi tekmovalje v drugi SKL za moške. Edina od gorenjskih ekip, ki bo že ogrela domači parket, bo Brinox Medvode, ki se bo v nedeljo ob 19. uri v ŠD Medvode pomeril s Troti. Grosuplje in LTH Castings sta tekmo prelozila, Ločani pa bodo na domačem parketu naslednjo soboto gostili Mesarijo Prunk Sežana. Ekipo ECE Triglav prva tekma sezone čaka v sredo v Hrastniku.

Domžale in Triglav na domači zelenici

JOŽE MARINČEK

Kranj, Domžale – Nogometiški v prvi SNL Telekom bodo konec tedna odigrali tekme 12. kroga. Tako nogometiški Domžal kot kranjskega Triglava bodo igrali na domači zelenici. Tekma v športnem parku v Domžalah je na sporedu jutri ob 14.45, v goste pa prihaja ekipa Mure. Domžalčani bodo močnejši za Dejana Lazareviča, ki se je vrnil v ekipo. Nogometiški Triglav bodo tekmo odigrali v nedeljo, ko bodo ob 15.30 gostili Gorico. To je nova priložnost za Kranjčane, da še drugič zmagajo na domačem igrišču. Ne bo pa lahko, saj Gorica v zadnjem času igra fantastično in točke osvaja tako doma kot na gostovanjih.

Šest tekem desetega kroga bodo nogometiški druge SNL odigrali jutri. Začelo se bo s

V tretji SNL – center bodo jutri in v nedeljo na sporedu tekme osmega kroga. Tekme Zagorje – Sava Kranj, Žiri – Arne Tabor 69 in Bled Hirter – Tinex Šenčur se bodo začele jutri ob 16. uri, v nedeljo pa je na sporedu tekma Komenda – Svoboda Ljubljana, ki se bo na nogometnem igrišču Komenda začela ob 16. uri.

V sredo so nogometiški Gorenjske medobčinske zveze odigrali tekme drugega kroga Pokala MNZG. Doseženi so bili naslednji rezultati: Visoko – Tinex Šenčur 0 : 1, Škofja Loka – Bled Hirter 0 : 3, Šobec Lesce – Zarica Kranj 1 : 2 in Niko Železniki – Sava Kranj 1 : 4.

Tekme šestega kroga bodo jutri, v soboto, odigrali nogometiški v gorenjski nogometni ligi. Začele se bodo ob 16. uri, pari pa so: Visoko – Niko Železniki, Škofja Loka

Ema Klinec le za Saro Takanaši

Minulo sredo se je zaključila poletna velika nagrada za smučarske skakalce in skakalke, najboljša od naših pa je bila Ema Klinec, ki je v skupnem seštevku osvojila drugo mesto.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Smučarske skakalke in skakalci naj bi se minulo sredo v Klingentalu spopadli še za zadnje točke letošnje poletne velike nagrade. Najprej je bila na sporedu tekma deklet, ki pa jo je, tako kot kasneje moško, odpihnil veter.

V skupnem seštevku je slavila Japonka Sara Takanaši, ki je bila edina boljša od tekmovalke SSK Žiri Eme Klinec. Njena klubska prijateljica Nika Križnar iz bližnjih Delnic je osvojila 18. mesto, mlada tekmovalka iz Bohinja Katra Komar pa je skupno na 34. mestu. V pokalu narodov so naša dekleta zaostala le za Japonsko.

»Predvsem sem zadovoljna z zadnjim delom poletja. Spremenila sem star način

Ema Klinec je poletno sezono končala na skupnem drugem mestu.

priprave na tekmo, ki mi očitno ni odgovarjal, saj sem v preteklosti imela težave s finalnim skokom. Rada bi se zahvalila trenerjem in ekipi, da smo uspešno zaključili

poletni del tekmovalj. Zdaj nas čakajo priprave na zimo,« je povedala Ema Klinec. Zimska sezona svetovnega pokala se bo za dekleta začela 29. novembra v Lillehammerju,

za moške pa 16. novembra v Wisli.

Fantje so od predvidenih enajstih posamičnih tekem letos opravili z devetimi, na katerih je največ točk zbral Rus Jevgenij Klimov. Drugo mesto v skupnem seštevku je zasedel Nemeč Karl Geiger, naš najboljši pa je bil na 13. mestu Timi Zajc.

»Na tekmah smo zelo prevetrili poletno ekipo. Testirali smo tekmovalce, vsak je dobil svojo priložnost. Pred zimsko sezono imamo na razpolago še natanko en mesec in pol in marsikaj bo še moč postoriti tako na področju tehnične kot motorike in tekmovalne opreme,« je ob koncu poletne sezone povedal glavni trener naših skakalcev Gorazd Bertonec.

V ponedeljek je v 11. krogu Triglav gostoval pri Aluminiju. Domačini so bili boljši z 2 : 0.

tekmo v Rogaški, kjer ob 13. uri gostuje Roltek Dob. Tekma med ekipama AŠK Bravo in Kalcer Radomlje bo na sporedu 14. oktobra.

– Predvdor, Zarica Kranj – Britof, Bohinj – Šobec Lesce, SIJ Acroni Jesenice – Bitnje dobrozasenci.si in Polet – Velesovo.

Zmaji za Jeseničane in Kranjčane

Kranj – Minulo sredo so hokejisti ekipe SIJ Acroni Jesenice odigrali šesto tekmo v Alpski hokejski ligi (AHL). Njihovi nasprotniki so bili hokejisti ES KAC II, Jeseničani pa so bili boljši z 9 : 1 (3 : 0, 4 : 1, 2 : 0). Za SIJ Acroni Jesenice je dvakrat v polno zadel Miha Brus, po enkrat pa so bili natančni Gašper Seršen, Urban Sodja, Jaka Šturm, Lan Brun Rauh, Nik Pern, Luka Kalan in Aljoša Crnovič. Jeseničani bodo novo tekmo odigrali jutri. V Dvorani Podmežakla bodo gostili hokejiste EC »Die Adler« Stadtwerke Kitzbühel. Tekma se bo začela ob 18. uri. V sredo so hokejisti kranjskega Triglava odigrali tretjo tekmo v Internacionalni hokejski ligi (IHL). V ledeni dvorani Zlato polje so gostili ekipo Medveščaka in zmagali s 4 : 1 (2 : 0, 2 : 1, 0 : 0). Jutri bodo Kranjčani igrali v Celju za dvojno točko, saj bo veljala tekma tako za člansko državno prvenstvo kot Internacionalno hokejsko ligo.

Tekli bodo po mamutovih poteh

Kranj – Športna zveza Tržič in Tekaški smučarski klub Triglav bosta v torek, 9. oktobra, pripravila šolsko tekmovalje v krosu za osnovne šole Gorenjske. Deseti Tek po mamutovih poteh bo potekal na rolkarski progi na Kokrici pri Kranju, prireditelj pa se bo začela ob 13. uri. Kot pravijo organizatorji, na prireditvi pričakujejo več kot tisoč osnovnošolcev od prvega do devetega razreda, tekmovalje pa bo potekalo v okviru šolskih športnih tekmovalj.

Vabijo v šolo vaterpola

Vaterpolo je eden najstarejših olimpijskih ekipnih športov, tudi v Kranju pa imajo mladi priložnost, da se naučijo igranja.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Vaterpolo je šport, poln hitrih reakcij in s stalnim gibanjem v vodi. Zato so vaterpolisti močni in vzdržljivi, imajo odlično koordinacijo gibanja in veliko pljučno kapaciteto.

»Treniranje vaterpola pomaga otrokom, da skozi igro pridobijo smisel za delo

v kolektivu in kvalitete, potrebne za medsebojno sodelovanje, naučijo se sprejemati obveznosti, kar se pozitivno kaže tako v šoli kot tudi doma,« pravijo vaterpolski strokovnjaki in dodajajo, da ima ta šport izrazite pozitivne učinke na zdravje otrok. »Zaradi stalnega pritiska vode na telo, ki lepo simulira breztežnostno stanje,

sklepi in kosti vaterpolistov ob igranju vaterpola ne trpijo. Zahvaljujoč temu je omogočen pravilni lokomotorni razvoj,« dodajajo in opozarjajo tudi na druge pozitivne plati, od pravilnega razvoja srčno-žilnega sistema do uravnavevanja telesne teže ter preprečevanja astmatskih obolenj in drugih vrst alergij.

Vaterpolo ima v Kranju dolgo tradicijo, tudi letos pa v Akademskem vaterpolskem klubu Triglav vabijo mlade, da se jim pridružejo v šoli vaterpola. Vsak torek in četrtek med 16.30 in 17.30 poteka v kranjskem bazenu, več pa izveste po telefonu (040 787 204) ali na spletni strani www.klub-avktriglav.si.

www.posta.si

Spoštovani uporabniki poštne storitve,

z 2. novembrom 2018 se spremeni delovni čas pogodbene pošte 4265 Bohinjsko Jezero.

Delovni čas pogodbene pošte 4265 Bohinjsko Jezero:

ponedeljek – petek:	9:00 – 12:00 in 16:00 – 18:00,
sobota:	9.00 – 11.00.

Ob nedeljah in praznikih bo pošta zaprta.

Veselim se vašega obiska.

Pošta Slovenije

Letos obilna sadna letina

»Letos je sadno drevje tako v intenzivnih kot v ljubiteljskih sadovnjakih dobro obrodilo, tako da je letošnja sadna letina ena najboljših v zadnjih letih,« ugotavlja Tatjana Zupan, predsednica Sadjarskega društva Gorenjske in vodja sadovnjaka Resje (KGZ Sava Lesce), in poudarja, da je sadje iz slabše oskrbovanih sadovnjakov slabše kvalitete.

CVETO ZAPLOTNIK

Kaj je razlog za tako obilno letino?

»Dobra letina je predvsem posledica lanske pozebe, po kateri so v zemlji ostala hranila, ki jih je sadno drevje letos izkoristilo za rast in razvoj. Ker je bilo sadno drevje letos izkoristilo za rast in razvoj. Ker je bilo sadno drevje letos izkoristilo za rast in razvoj. Ker je bilo sadno drevje letos izkoristilo za rast in razvoj.

nismo tako izdatno kot letos, ko smo fizično odstranili z drevja približno eno tretjino plodov.»

Letos so bili tudi dokaj dobri vremenski pogoji za pridelovanje sadja ...

»Brez težav ni bilo. Spomladi je bilo dosti dežja, kar je bilo ugodno za razvoj boleznih in škodljivcev. Avgusta je bila suša, občutili so jo predvsem nasadi na pesčenih, prodatih tleh, kjer so nekatere zgodnejše sorte jablan imele zaradi tega bolj drobne sadeže. Nekateri

območja na Gorenjskem, še zlasti okoli Trziča, je prizadela toča, ki je 'stokla' tudi sadje. Sicer pa je bilo letos veliko sončnih dni, tako da je sadje dovolj sladko.«

Je sadje tudi kvalitetno?

»V dobro oskrbovanih sadovnjakih je kakovostno, v slabše oskrbovanih pa so imeli težave z boleznimi in škodljivci, še zlasti z jabolčnim zavijačem. Takšno sadje bo rado gnilo, zato ga bo treba v skladiščih pogosteje pregledovati in prebirati.«

V nasadu Resje so doslej z mrežo proti toči zaščitili 4,5 hektarja nasada, prihodnje leto pa si želijo tako zavarovati še ekološki nasad in novi nasad jablan sorte gala, skupno torej še približno tri hektarje.

Tudi marsikateri ljubiteljski sadjar se ob letošnji obilni letini sprašuje, kaj naj naredi z jabolki. Kaj bi mu svetovali?

»Možnosti je več, najslabša je ta, da jabolka ostanejo na drevesu in da propadejo. Lahko jih predelajo v sadni sok, segret na od 75 do 80 stopinj Cezija je konzerviran in zdrži tudi dve leti, lahko jih »namočijo« za žganje, jih narežejo na krljce in posušijo, stisnejo iz njih mošt in pustijo, da nastane sadni kis, predelajo v čežano ...«

Velika ponudba sadja verjetno vpliva tudi na cene ...

»Na to vpliva predvsem velika ponudba jabolk slabše kakovosti, ki jih sadjarji in trgovci želijo čim prej prodati. Cene so že padle približno za desetino, kilogram jabolk je možno dobiti na trgu pod ceno en evro za kilogram. Cene so odvisne od vrste pridelave (ekološko pridelana so dražja) pa tudi od sorte. V nasadu

V sadovnjaku Resje so doslej obrali približno tretjino jabolk.

Resje prodajamo zlati delišes po 85 centov, jonagold po 95 centov, ekološko pridelana pa po evro in pol.«

Bo sadje letos težko prodati?

»Prodaja v nasadu Resje za zdaj dobro poteka. Hladilnica za dvesto ton sadja ne bo zadoščala, zato bo treba pohiteti s prodajo. Klasične sindikalne ozimnice ni več, vse več pa je podjetij, ki kupijo jabolka za zdravo prehranjevanje svojih delavcev. Med potrošniki narašča povpraševanje po jabolkih iz ekološke pridelave.«

Jim lahko ustrezete?

»Ekološka pridelava poteka v sadovnjaku Resje na površini 1,3 hektarja, v prihodnje jo bomo še povečali. Celotni nasad obsega 30 hektarjev, od tega je v rodnosti 24 hektarjev. Letos spomladi smo na novo zasadili s sorto gala poldrugi hektar nasada. Na enem hektarju pridelujemo tudi orehe.«

Kolikšen bo letošnji pridelek?

»Ocenjujemo, da bomo pridelali od osemsto do devetsto ton jabolk. Približno polovico je zlatega delišesa, dobro so zastopane še sorte idared, jonagold, elstar, gala, breburne, pinova in fuji, veliko je tudi povpraševanje po carjeviču in majdi.«

Obiranje sadja je v polnem teku ...

»Z obiranjem zgodnjih sort smo začeli v sredini avgusta, zdaj obiramo pozne sorte, nazadnje bo prišla na vrsto sorta fuji. Doslej smo obrali približno tretjino vseh jabolk, z delom bomo končali v prvih dneh novembra. Pri obiranju nam pomaga trideset obiralcev, večinoma so to domačini, jih je pa vse težje dobiti.«

Letos se je nasad vključil tudi v shemo Izbrana kakovost Slovenija. Kaj prinaša?

»Pri pridelavi upoštevamo vsa načela integrirane oz. ekološke pridelave, poleg tega pa še dodatne zahteve, predvsem glede vsebnosti sladkorja.«

Tatjana Zupan, vodja sadovnjaka Resje in predsednica Sadjarskega društva Gorenjske

Svetovanje o dobri higienski praksi

Gorenja vas – V okviru projekta povečanja lokalne prehranske samooskrbe in vzpostavitve kratkih oskrbovalnih verig za bolj zdravo prehranjevanje otrok bo v ponedeljek, 15. oktobra, ob 9. uri v združenem domu v Gorenji vasi skupinsko svetovanje o upoštevanju dobre higienske prakse v življskih obratih, ki temelji na načelih HACCP. Svetovala bo Jerneja Rozman iz podjetja, ki izdeluje načrte dobre higienske prakse. Za udeležbo na delavnici se je treba prijaviti do 12. oktobra na telefonski številki 04/511 27 01 (Vanja) ali 04/280 46 33 (Blaška).

Srečanje kmečkih in podeželskih žena

Bohinjska Bistrica – Letošnje srečanje predstavnic gorenjskih društev kmečkih in podeželskih žena bo v četrtek, 11. oktobra, v Bohinju. Udeleženske se bodo zbrale v prostorih Triglavskega narodnega parka v Stari Fužini, nato se bodo ustavile na kmetiji Odolnek, kjer se ukvarjajo s predelavo mleka in mesa in s turistično dejavnostjo, srečanje pa bodo z druženjem in kosilom sklenile v gostišču Resje na Nemškem Rovtu.

Organizirano na vseslovensko srečanje kmetov

Kranj – V nedeljo, 14. oktobra, bo na Ponikvi in Slomu 15. vseslovensko srečanje kmetov. Kranjska območna enota Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije bo za kmete z Gorenjskega organizirala brezplačni prevoz na srečanje. Prijave zbirajo do četrta, 11. oktobra, oziroma do zasedenosti mest v avtobusu na telefonski številki 04/280 46 24.

Pripravili kodeks Obisk v naravi

Sedemindvajset organizacij je pripravilo in prejšnji teden podpisalo kodeks Obisk v naravi, ki vključuje pet ključnih načel: spoštovanje narave, sebe, drugih, lastnine in lokalne skupnosti.

CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljana – Pobudo za oblikovanje kodeksa je dala Zveza tabornikov Slovenije, ki je tudi vodila postopek priprave kodeksa. Že na prvem sestanku so predstavniki civilnodružbenih organizacij, ki se ukvarjajo z rekreacijo in vzgojo v naravi, turizmom in varstvom okolja, ter predstavniki združenja lastnikov gozdov, kmetijsko gozdarske zbornice in zavoda za gozdove ocenili, da je sedanja ureditev obiskovanja narave ne glede na nekatere negativne pojave in izkušnje dokaj dobra. Ugotavljali so, da je to predvsem zaslu-ga pripravljenosti lastnikov

gozdov in kmetijskih zemljišč za prost dostop obiskovalcev in vzgojnega dela rekreacijskih organizacij pri vzpostavljanju pravil obnašanja v naravi, hkrati pa so se strinjali, da takšnega sta-

narave in za obveščanje turistov. Programski odbor je v petnajstih mesecih pripravil kodeks, ki temelji na že uveljavljenem, a nikjer zapisanem konsenzu slovenske družbe in je nekakšen dogo-

temeljijo na tradiciji in ravnanih, izoblikovanih v preteklosti. Vsebuje pet temeljnih načel: spoštovanje narave, sebe, drugih, lastnine in lokalne skupnosti, vsako od načel pa vključuje tudi smernice za ravnanje v naravi.

Obiskovanje narave in uživanje njenih blaginj je vse bolj priljubljeno. Domačinom se pridružujejo tuji obiskovalci, vse več pa je tudi ponudbe za aktivno preživljanje prostega časa v naravi.

nja ne bi smeli jemati kot samoumevna in da bi bilo treba na podlagi že obstoječih norm oblikovati kodeks obnašanja v naravi, ki bo predstavljal enotno podlago za vzgojo obiskovalcev

vor med lastniki zemljišč, vzgojnimi organizacijami, ki izvajajo svojo dejavnost v naravi, ostalo civilno društvo in pristojnimi ustanovami. Vključuje usmeritve, ki spoštujejo zakonodajo ter

Pri oblikovanju kodeksa je sodelovalo 27 organizacij, med njimi zveza tabornikov, gozdarski inštitut, zavod za gozdove, zveza gozdarskih društev, zveza lastnikov gozdov, turistična, čebelarstva, lovska, kajakaška, planinska in ribiška zveza, kmetijsko gozdarska zbornica, družba Slovenski državni gozdovi, javni zavod Triglavski narodni park in zavod za varstvo narave.

Rastemo hitreje kot letališča v regiji

Ljubljansko letališče je v zadnjem obdobju zabeležilo precejšnjo rast prometa, s prestavitvijo ceste mimo letališča pa se je sprostil tudi prostor za rast letališke poslovne cone. O poslovanju letališča in njihovih načrtih za prihodnost smo se pogovarjali s poslovodnim direktorjem podjetja Fraport Slovenija Zmagom Skobirjem.

ALEŠ SENOŽETNIK

Lani ste zabeležili dvajsetodstotno rast števila oskrbljenih potnikov, največjo med letališči v regiji. Kateri so glavni razlogi za takšen rezultat?

»Rast je rezultat treh dejavnikov. Najbolj je število potnikov naraslo na račun prestrukturiranja linij t. i. balkanskega križa pri Adrii Ariways, predvsem transfernih letov z zahodnega Balkana prek ljubljanskega letališča v Zahodno Evropo. Pomembno so k rasti prispevali tudi nizkocenovni prevozniki, predvsem na račun nizozemske Transavie, ki je vzpostavila povezavo med Amsterdamom in našim letališčem. Tretji dejavnik pa predstavljajo okrepljene linije prevoznikov, predvsem Turkish Airlines, Finnair in Air France.«

Zaradi dobre zasedenosti linije se je Easyjet odločil, da bo lete opravljal tudi pozimi, čeprav je sprva predvideval le lete v poletnem voznem redu.

Veliko naporov vlagamo tudi v privabljanje novih trgov na destinacijah, ki jih že pokriva eden od prevoznikov. Ob uvedbi letov Transavie v Amsterdam obstoječa povezava Adrie Airways ni izgubila potnikov. Privabili smo popolnoma drug trg in število potnikov na tej destinaciji več kot podvojili. Transavia je kot domači prevoznik na Nizozemskem precej bolj prepoznavna kot Adria in ta trg zato lažje nagovarja. Poleg tega smo s to linijo odprli novo okno v svet našim potnikom. Amsterdamsko letališče namreč kot pomembno prometno vozlišče, omogoča številne medkontinental-

nam še vedno manjkajo in jih zdaj počasi vključujemo. Adria je letos uvedla lete v Hamburg in Düsseldorf, v prihodnjem letu pa se nadejamo še letov v Stockholm. Kot velik potencial se kažejo tudi Rim, Madrid in Barcelona, a so to zelo zahtevni trgi, kjer še nismo dovolj prepoznavni. Iščejo tudi alternative za Bližnji in Daljni vzhod prek Dubaja ali Dohe, vendar imamo tu zelo močno konkurenco v Zagrebu, Beogradu, Benetkah in na Dunaju. Veliko napora vlagamo v to, da prevoznike prepričamo, da je naš trg majhen, a kvaliteten in ekonomsko stabilen.«

Kako konkurirate letališčem v regiji? Večina je v preteklosti rasla hitreje kot Ljubljansko.

»V regiji je šest večjih letališč. V Zagrebu, Benetkah in Trevisu imamo močno konkurenco. Vendarle smo v zadnjih dveh, treh letih zabeležili večjo rast od vseh ostalih okoliških letališč. Težavno je bilo obdobje od leta 2009 do 2012, ko promet na ljubljanskem letališču padal predvsem na račun prestrukturiranja Adrie. Domači letalski prevoznik je storniral tretjino letov, kar je za nas pomenil velik osip, nato pa je trajalo kakšna tri ali štiri leta, da smo prišli na prejšnjo raven. Danes je Adria stabilna in prispeva skoraj šestdeset odstotkov oskrbljenih potnikov na našem letališču. Lani smo tako po številu prepeljanih potnikov že preseglji rekord iz leta 2008. Čeprav nam očitajo, da imamo v Sloveniji monopol, v realnosti ni tako. Ponudba letališč je pestra in na spletu dosegljiva v vsakem trenutku. Potniku se ni več problem z avtom odpeljati do sto in več kilometrov oddaljenega sosednjega letališča. Kljub temu mislim, da se uspešno borimo za svoj delež na trgu, pri čemer nas podpirata tudi ugodna gospodarska situacija pri nas in vse večja prepoznavnost

»V zadnjih dveh, treh letih smo zabeležili večjo rast kot vsa druga okoliška letališča.« pravi poslovodni direktor Fraporta Slovenija Zmagom Skobir. / Foto: Fraport Slovenija

Slovenije kot turistične destinacije. Čutimo pa tudi vpliv konflikta med Rusijo in Turčijo ter destabilizacije Bližnjega vzhoda in terorizma. Tudi to so dejavniki, ki so tokove obrnili na varnejše države.«

Katere nove linije boste še uvedli?

»Ponovno bomo prek Aeroflota povezani z Moskvo, poleg tega nekateri prevozniki povečujejo frekvenco letov na obstoječih linijah. Potekajo še nekateri dogovori, a o konkretnih letalskih povezavah težko govorim, saj so pogajanja težka in dolgotrajna. Dokler letalo dejansko ne pristane na našem letališču, linije ni, pa če smo z dogovori še tako daleč.«

Rast prometa se odraža tudi v gneči pri okencih in varnostnih točkah. Pred časom ste najavili investicijo v nov terminal. Kako daleč je projekt?

»Do gneče prihaja v času največjih prometnih konic, ko na letališču nastajajo ozka grla, saj infrastruktura ne sledi povečevanju prometa. V zadnjem času je zaradi nekoliko spremenjenega

Kakšno dodano vrednost mu prinaša?

»Fraport veliko prispeva k naši prepoznavnosti. Je globalna tržna znamka, ki odpira številna vrata. Fraport namreč upravlja več kot trideset letališč po svetu, kar tudi nam prinaša prednosti. S svojimi izkušnjami in znanjem so nam v oporo pri reševanju marsikatere težave. Zato sem vesel, da je Aerodrom kupil strateški kupec.«

Razvoj letališča prinaša tudi več prometa. Nekateri okoliški prebivalci se pritožujejo nad hrupom, ki ga povzročajo letala. Kako sodelujete z lokalno skupnostjo na tem področju?

»Kot upravljavec letališča se zavedamo problematike hrupa v neposredni okolici letališča in smo vedno bili pripravljeni prisluhniti in aktivno sodelovati z lokalnimi skupnostmi pri obravnavi te tematike. Pred časom smo se dogovorili glede izvajanja prometa v nočnem času, da seta ne odvijata oziroma se lahko odvija izjemoma. Prizadevamo si, da je prometa med 22. in 6. uro zjutraj kolikor je mogoče malo. Drži, da je letos na našem letališču več prometa kot v preteklih letih. Dejstvo je tudi, da je promet sezonske narave, kar pomeni, da ga je v poletnih mesecih (od maja do oktobra) bistveno več kot pozimi.

Zavedamo se, da so kar se da nizke emisije hrupa bistvenega pomena za kakovost življenja okoliških prebivalcev, zato skrbimo tudi za njihovo čim večjo obveščenost o meritvah hrupa. Tako jim poleg rednih periodičnih poročil omogočamo interaktivno aplikacijo na svoji spletni strani, prek katere lahko spremljajo kazalnike hrupa pri preletu letal. Mislim, da je prihodnost letališča in lokalne skupnosti v sobivanju in skupnem delovanju – navsezadnje tudi veliko zaposlenih na letališču živi v njegovi okolici.«

»Ponudba letališč je pestra in na spletu dosegljiva v vsakem trenutku. Potniku se ni več problem z avtom odpeljati do sto in več kilometrov oddaljenega sosednjega letališča. Kljub temu mislim, da se uspešno borimo za svoj delež na trgu, pri čemer nas podpirata tudi ugodna gospodarska situacija pri nas in vse večja prepoznavnost Slovenije kot turistične destinacije.«

Z nekaterimi leti nizkocenovnikov ste v preteklosti že poskusili. Tudi Easyjet je že letel v Berlin, pa je bila linija takrat ukinjena, danes pa so letala zasedena. Kaj je sedaj drugače?

»Easyjet je že pred leti ponudil lete v Berlin, vendar so bila letala slabo zasedena. Nato je na enak problem naletela Adria. V teh letih pa se je situacija na trgu precej spremenila, za kar veliko dolgujemo gospodarski konjunkturi. Danes si naši potniki lažje privoščijo izlet ob koncu tedna v nemško prestolnico, hkrati pa je v tem času dozorel tudi berlinski trg. Prepoznavnost Slovenije je danes večja, kot turistična destinacija je postala zanimiva za nemške goste.

ne lete predvsem v obe Ameriki in v Afriko.

Gostje v Slovenijo prihajajo v glavnem zaradi posla ali turizma. K prvemu prispeva gospodarska rast, k drugemu pa prepoznavnost Slovenije kot turistične destinacije. V zadnjem času smo precej poglobili sodelovanje s Slovensko turistično organizacijo. Naredili smo skupno strategijo, postavili koncept trženja ter izluščili trge, ki so za nas zanimivi in tja fokusirali tudi marketinška sredstva.«

O katerih trgih govorite?

»Moči usmerjamo v severno Nemčijo, Skandinavijo, nekdanje sovjetske republike, iberski polotok ter Italijo. To so destinacije, ki

Brezposelnost se še zmanjšuje

Kranj – Po podatkih zavoda za zaposlovanje je bilo ob koncu septembra v Sloveniji registriranih 73.781 brezposelnih, kar je bilo za 2,8 odstotka manj kot avgusta letos in 8,9 odstotka manj kot septembra lani. Na območju kranjske službe zavoda je bilo ob koncu septembra 4570 brezposelnih, na letni ravni je to pomenilo 10,5-odstotno zmanjšanje. Delodajalci z območja celotne države so septembra sporočili zavodu 14.476 prostih delovnih mest, od tega največ za voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, za delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, za čistilce, strežnike in gospodinjske pomočnike ter za zidarje in natakraje.

Skupina Triglav kupuje družbo Alta Skladi

Kranj – Skupina Triglav je podpisala pogodbo o nakupu 100-odstotnega deleža družbe za upravljanje Alta Skladi. Pogodbo je sklenila pod odložnimi pogoji. Kupnina znaša (brez prilagoditve za neto dolg) 21,7 milijona evrov, pri čemer je del kupnine pogojen tudi s prihodnjimi vplačili v sklade. Družba Alta Skladi je s skoraj 10-odstotnim tržnim deležem peta največja družba za upravljanje na trgu vzajemnih skladov, saj v 22 skladih upravlja več kot 270 milijonov evrov premoženja svojih strank. Družba Triglav Skladi je s 26-odstotnim deležem na drugem mestu v Sloveniji, v 17 vzajemnih skladih in v individualnih portfeljih pa upravlja 750 milijonov evrov premoženja.

Vabilo k oddaji zavezujočih ponudb za nakup nepremičnin

Zemljišča in skladišča v poslovno industrijski coni **Hudinja Celje** v skupni velikosti **več kot 90.000 m²**

Vabilo v celotnem obsegu je objavljeno na spletni strani.

www.merkurnepremicnine.si
T 04/258 70 00 E info@merkurnepremicnine.si

Ukradene računalnike prodajali po spletu

SIMON ŠUBIC

Železniki – Policisti sumijo tri mladoletnike, da so sredi septembra dvakrat vlomili v isto podjetje v Železnikih in odtujili računalniško opremo. »Osumljenci so že bili zaslišani in bodo za kaznivo dejanje velike tatvine kazensko ovadeni,« je pojasnil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj.

Po naših podatkih naj bi bili osumljeni vlomilci še golobradi devetošolci, ki so se prejšnji mesec namenili dvakrat zapored vlomiti v največje železnikarsko podjetje Domel, iz katerega so odnesli več računalnikov. Sprva naj bi menda

domnevali, da se je vlomilskega podviga najverjetneje lotil nekdo od zaposlenih, nazadnje pa naj bi se pravi storilci razkrinkali kar sami. Na spletu naj bi namreč objavili oglas za prodajo računalnikov, zraven pa menda celo objavili fotografijo ukradene računalniške opreme. Na objavljen oglas se je tako po naših informacijah javil policist pod krinko, ki je bil zagotovo presenečen nad starostjo mladih prestopnikov.

Na Policijski upravi Kranj nam pričakovano niso razkrili, kako so prišli na sled mladoletnikom. »Policisti so kaznivo dejanje preiskali s klasičnim zbiranjem obvestil,« so bili jedrnat.

Pogrešajo ga od srede

SIMON ŠUBIC

Kranjska Gora – V Kranjski Gori svojci pogrešajo 49-letnega Arta Kovačiča. Na Policijski upravi Kranj so pojasnili, da se je pogrešani v sredo okoli 13. ure peš odpravil iz Podkorena proti planinski koči Mojčin dom na Vitranču. Iskalna akcija za pogrešanima je na območju Vitranča stekla že v sredo zvečer in se je včeraj nadaljevala, do nastanka tega prispevka pa ga še niso našli.

Pogrešani je visok okoli 185 centimetrov, nosi očala in je plešast. Nazadnje so ga videli oblečenega v sive kavbojke in temno moder zgornji del tenirke. Obut je bil v športne

Foto: PU Kranj
Pogrešani Art Kovačič

čevlje črne barve. Policija prosi vse, ki imajo uporabne informacije o pogrešanem, naj jih sporočijo na interventno številko 113 ali na anonimni telefon policije 080 1200.

Žeparji ob Blejskem jezeru

SIMON ŠUBIC

Bled – Blejski policisti so v sredo spet obravnavali dve drzni tatvini. Neznani žeparji so obe izvedli sredi dneva na pešpoti ob Blejskem jezeru, obakrat so iz nahrbtnikov neopaženo izmaknili denarnico. Tatvini sta žrtvi zaznali šele, ko sta prvič pogledali v nahrbtnik. Eno od denarnic so kasneje našli, v njej pa seveda ni bilo več denarja.

Policisti so po prejeti prijavi blizu kraja izsledili štiri odrasle ženske, vendar pri nobeni niso našli predmetov kaznivega dejanja, so sporočili s Policijske uprave Kranj. Kot so poudarili, število takšnih tatvin za zdaj ni

problematično, vendar pa na podlagi zadnjih podobnih primerov ugotavljajo, da se žeparji oz. pogosto žeparke na Bledu najpogosteje zadržujejo na pešpoti ob jezeru med casinojem in Grajskim kopaljščem, kjer se zbira in zadržuje največ turistov.

Žeparji lahko delujejo sami, najpogosteje pa vsaj kot par, opozarjajo policisti. En storilec izvršuje tatvino, drugi pa opazuje okolico in nato prevzame ukraden predmet, najpogosteje je to denarnica. Ko iz denarnice poberejo denar in bančne kartice, jo največkrat odvržejo. »Denarnice in gotovino zato shranite v notranjost oblačil,« svetujejo policisti.

Otroka sta se lažje poškodovala

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so v sredo prometno nesrečo, v kateri je otrok s kolesom neprevidno zapeljal s pešpoti na ulico in trčil v avtomobil. Pri tem se je lažje poškodoval.

Obvodni kredit ni povečal izpostavljenosti banke

Več pravnih in ekonomskih mnenj, s katerimi se je seznanilo ljubljansko sodišče, ugotavlja, da obvodno kreditiranje Merfina preko idrijske družbe H & R v letu 2008 ni povečalo izpostavljenosti Gorenjske banke do Merfina oz. Merkurja.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Sojenje nekdanjemu predsedniku in članu uprave Gorenjske banke (GB) Gorazdu Trčku in Tilnu Zugwitzu, predsedniku uprave idrijske družbe H & R (lastnice Hidrie) Edvardu Svetliku in Anici Klemenčič iz GBD Skupine, ki zaradi domnevne zlorabe položaja pri obvodnem financiranju družbe Merfin za potrebe menedžerskega odkupa Merkurja v letih 2008 in 2009 že leto dni poteka na ljubljanskem okrožnem sodišču, se počasi bliža sklepnemu dejanju. Na zadnji glavni obravnavi, ki je pred tednom dni potekala ob odsotnosti prvoobtoženega Trčka, je bilo na vrsti le branje listinske dokumentacije.

Tožilstvo: obvodna kredita nezakonita

Osvežimo spomin: Specializirano državno tožilstvo četverici obtoženih očita zlorabo položaja oziroma pomoč pri kaznivem dejanju pri domnevnem obvodnem financiranju družbe Merfin, družbe prevzemnice nakelškega Merkurja. Gre za posojila, ki ju je GB v letih 2008 in 2009 odobrila H & R (10 milijonov evrov) in GBD Skupini (6 milijonov evrov), prejemnici pa sta ta denar posodili naprej Merfinu. S tem naj bi banka po prepričanju tožilstva zaobšla zakonske omejitve izpostavljenosti do Merkurja in z njim povezanih družb. Trčku se v tej zadevi očita tudi kaznivo dejanje krive ovadbe, ker naj bi kot predsednik uprave GB podpisal lažno kazensko ovadbo zoper več fizičnih in pravnih oseb, družbenikov GBD oz. G Skupine, ki jim je očital oškodovanje upnikov, poslovno goljufijo in zlorabo

Glavna obravnava v kazenskem postopku zoper Gorazda Trčka, Tilna Zugwitza, Edvarda Svetlika (na sliki) in Ani Klemenčič na ljubljanskem okrožnem sodišču poteka že leto dni. / Foto: Simon Šubic

položaja zaradi izplačila 7,3 milijona evrov dividend v letu 2011, s čimer naj bi preprečili vračilo 6-milijonskega posojila.

Obtoženi so se na sodišču izjavili za nedolžne. Trček tako zatrjuje, da so očitki tožilstva neresnični, ker da temeljijo na domnevah ter na enostranski in nepravilni interpretaciji zakonov. Po njegovih besedah sporni posojila nista imela povezave z Merfinom, saj je bila »prava in resnična volja Gorenjske banke kreditirati H&R in GBD Skupino«. Kot je poudaril v zagovoru, so se tako v H & R kot v GBD Skupini ne nazadnje tudi zavezali k vračilu posojila ob njegovi zapadlosti. S posojilnima pogodbama so torej nastale pravne posledice samo za H & R in GBD Skupino, zato po Trčkovem prepričanju ti nista predstavljali obvodnega financiranja, je dejal in dodal, da osebno niti ni nikoli sodeloval v pogovorih

o odobritvi posojil Merfinu: »O medsebojnem posojilu H & R – Merfin so se dogovarjali predstavniki teh dveh podjetij, GB pri tem ni sodelovala.« Da sta bili posojila resnično dani H & R in GBD Skupini, in ne Merfinu, dokazuje tudi sodna poravnava, ki sta jo H & R in Hidria sklenili z GB. S tem sta ti dve idrijski družbi GB nerazdelno poravnali 6,4 milijona evrov, je pristavil zdaj že upokojeni bančnik.

Kreditno tveganje prevzel H & R

Na zadnji obravnavi je sodnik Gorazd Fabjančič večji del prebiral pravna in druga mnenja glede posojila, danega družbi H & R, ki jih je za potrebe kazenskega postopka naročila obramba Edvarda Svetlika. Profesor dr. Matjaž Ambrož z ljubljanske pravne fakultete tako v presoji storitve kaznivega dejanja pomoči pri zlorabi

položaja v primeru obvodnega kreditiranja ugotavlja, da je obstoj kaznivega dejanja odvisen od tega, kdo prevzame kreditno tveganje – posrednik ali končni prejemnik kredita. V primeru posojila družbi H & R kot posrednici kredita je ta kreditno tveganje tudi v celoti prevzela, zato ni mogoče govoriti o pomoči pri kaznivem dejanju.

Odvetniška družba Fatur je v pravnem mnenju zapisala, da je zavezanec za spoštovanje zakonsko dovoljene izpostavljenosti banke do komitenta in povezanih oseb izključno bančni menedžment. Družba H & R niti ni mogla preverjati izpostavljenosti Gorenjske banke do Merfina oziroma Merkurja, ker so ti podatki poslovna skrivnost, o protipravnosti pa ni mogoče govoriti niti, če bi obstajal sum o preveliki izpostavljenosti Merfina. Prav tako ni možno preveriti, zakaj banka nekega podjetju ne odobri kredita, saj banke pogosto razlogov za zavrnitev kredita ne pojasnijo. Ob tem v pravnem mnenju še ugotavljajo, da je vse obveznosti in kreditna tveganja do GB prevzel H & R, zato kasnejši posel med H & R in Merfinom tudi ni prinesel večje izpostavljenosti GB do Merfina.

V ekonomskem mnenju o izpostavljenosti GB do skupine H & R, s katerim se je tudi seznanilo sodišče, pa je glavna ugotovitev, da najet je 10-milijonskega kredita ni pomenilo prevelike izpostavljenosti banke do idrijske družbe, ki je poleg tega tedaj poslovala nadpovprečno za slovenske razmere, zato je obstajala tudi velika verjetnost, da bo kredit, katerega porok je bila Hidria, tudi poplačan.

Sojenje se bo nadaljevalo še ta mesec.

Simon Velički, ki je bil v preteklosti tudi direktor Policijske uprave Kranj, je slovensko policijo vodil od januarja letos.

Vlada včeraj razrešila Veličkega

Ljubljana – Vlada je na včerajšnji seji na predlog notranjega ministra Boštjana Poklukarja s položaja generalnega direktorja policije razrešila Simona Veličkega, za vršilko dolžnosti pa imenovala dosedanjo namestnico generalnega direktorja Tatjano Bobnar. Minister Poklukar razlogov za razrešitev Veličkega, ki je policijo vodil od januarja, sprva začasno, od aprila pa s polnimi pooblastili, javno ni podrobno obrazložil. To možnost mu ne nazadnje daje tudi zakon, po katerem lahko generalnega direktorja policije razreši v enem letu od nastopa funkcije, ne glede na razloge. Neuradno naj bi šlo za nekompatibilnost med njima, zaradi česar sodelovanje ni mogoče. Tatjana Bobnar je prva ženska na čelu slovenske policije.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Prodajata kameljo hrano

Mlado podjetje Protocamel, katerega soustanoviteljica je v Kranju živeča Brežičanka Tjaša Ban, je s prehranskimi dodatki za dirkalne kamele prodrlo na arabski trg. V Omanu so podpisali polmilijonsko pogodbo in so pred zagonom proizvodnje, ki bo, kot kaže, morala potekati v eni od naših sosednjih držav.

ANA ŠUBIC

Nasmešek, nato začudenje in potem še plaz vprašanj. To je bil sprva najbolj pogost odziv ljudi ob novici, da s kolegico razvijata prehranske dodatke za dirkalne kamele, se spominja Tjaša Ban, mlada inovativna podjetnica iz Brežic, ki zadnje pol leta živi v Kranju, kamor jo je pripeljala ljubezen. A danes 24-letna Tjaša in dve leti mlajša Patricija Kragelj iz okolice Novega mesta sta od začetka verjeli v svojo idejo, po dveh letih in pol razvoja pa sta pred tednom dni v Omanu sklenili pomemben posel za oskrbovanje rejcev dirkalnih kamel z visokokakovostnimi prehranskimi dodatki, kar naj bi jima v letu dni prineslo približno pol milijona evrov.

Protocamel najboljši mladinski start-up

»Zdaj s poslom šele začnemo in se osredotočamo na to, kaj še narediti, da bo to zares prava zgodba o uspehu. Trenutno je za nas največji uspeh to, da nam je uspelo z veliko truda prodreti na zelo nišni, zaprt in specifičen trg,« je dejala Tjaša, skupaj s Patricijo soustanoviteljica podjetja Protocamel, ki se mu je pred nekaj meseci kot finančni direktor pridružil še Matic Jug iz Litiije. Letos ustanovljeno podjetje je bilo najboljši mladinski start-up za leto 2018. Mladi podjetnici sta se po pomoč obrnili tudi na podjetniški

peskovnik Ustvarjalnik, kjer jima je z nasveti pomagal Matija Goljar, ki ga poznano tudi kot voditelja televizijske oddaje Štartaj Slovenija.

Sladkor vodi v zakisanost

Dekleti sta se spoznali med študijem v Kopru. Tjaša je po izobrazbi socialna pedagoginja, Patricija zaključuje menedžment. Družila ju je tudi rekreacija, veliko sta tekli in prav od tu delno izvira njuna podjetniška ideja. »Ko sva gledali kamele dirke, naprej v dokumentarjih na televiziji in kasneje v živo, sva ugotovili, da kamele ne hranijo pravilno. Prehrana pred tekmami precej temelji na sladkorju, hranijo jih z medom in datlji, da dosejajo visoko energijsko vrednost, a imajo kamele zaradi tega veliko težav z acidozo oz. zakisanostjo želodca,« je razložila Tjaša.

Ker so kamelje dirke precej zaprta športna panoga in podatkov na spletu ni, sta se ponje večkrat odpravili na Arabski polotok. Bili sta v Omanu, Maroku in Dubaju, kjer sta obiskali kamelje farme, se spoznali z rejci in trenerji kamel, veterinarji, udeležili sta se sejmov. »Raziskovanje trga je bil dolg proces. Do spoznanj o ustrezni prehrani kamel nama je pomagala različna literatura, sva se pa tudi povezali z veterinarjem in nutricionistom, ki je imel tudi izkušnje s tekmovalnimi konji. Naš produkt vsebuje olja za energijo, vitamine, minerale pa

tudi lucerno oz. deteljo, da je dovolj vsebnosti proteinov in ogljikovih hidratov ... Tako ne prihaja do zakisanosti, naša hrana uravnava zdravo prebavo in celoten metabolični sistem, pripomore k hormonskemu ravnovesju,« je pojasnila Tjaša. V razvoj ideje in zagon podjetja so doslej vložili 15–20 tisoč evrov.

Podpis zaznamovala arabska gostoljubnost

Prototip sta predstavili letos na agroživilskem sejmu v Dubaju, največjem na Bližnjem vzhodu. »Tam sva testirali trg in zanimanje je bilo ogromno. Obenem sva tudi ugotovili, da bo najboljši, da dobimo zastopnika, da se bo to obneslo bolje kot direktna prodaja,« se spominja Tjaša. Dva meseca kasneje sta šli na sejem v Oman izbrat distributerja, s katerim sta nato minuli petek podpisali pogodbo. Podpis je spremljalo posebno družjenje, značilno za arabski svet. »Povabili so nas k družini poslovnega partnerja, kjer sva spoznali tudi druge, ki bodo še pomagali vzpostaviti prodajno verigo. Seveda so nas pogostili, nam predstavili običaje pri hrani, pili smo kavo, se pogovarjali. In potem je prišel trenutek, ko smo se začeli pogovarjati o pogodbi, sicer je bilo skoraj vse, razen zadnjih malenkosti, že prej dogovorjeno. Po podpisu smo pojedli sladoležno torto in spili kavo,« nam je zaupala Tjaša.

Matic Jug, Tjaša Ban in Patricija Kragelj ob podpisu pogodbe z distributerjem v Omanu

Prišli tudi v kraljevi hlev

Nekaj prednaročil že imajo. Njihovi prvi izdelki bodo šli v Oman, Katar in Združene arabske emirate, v nadaljevanju si želijo prodreti še v Saudsko Arabijo, Bahrajn in Kuvajt. Med prvimi jih bodo preizkusili tudi v kraljevem kameljem korpusu omanškega sultana Qaboosa. Mladi podjetnici sta na to sodelovanje zelo ponosni, tudi zato, ker jima je uspelo obiskati kraljevi hlev, kar je bilo po besedah Tjaše vse prej kot enostavno: »Celo najinemu partnerju v Omanu se ni uspelo dogovoriti za sestanek. Vzpostavili sva zelo dobre vezi z ministrstvom za agrokulturo in ministrstvom notranje zadeve v Omanu, kjer sva predstavili hrano. V

stiku smo ostali tudi kasneje in z njihovo pomočjo nama je uspelo priti do obiska kraljevega hleva. Naša hrana za kamele jim je bila všeč in jo bodo preizkusili. Dogovorjeni smo tudi za sponzorstva nekaterih boljših kamel iz drugih hlevov.«

Zmagovalne kamele vredne tri milijone evrov

Na Arabskem polotoku je več milijonov kamel, od tega 200–300 tisoč dirkalnih. Za dirke je med domačini ogromno zanimanja. Na njih se obračajo vrtoglavi zneski. »Veliko je sponzoriranja s strani šejkov, nagradni skladi so več milijonov evrov, cene zmagovalnih kamel pa dosejajo tri milijone evrov.«

Na trgu bodo za zdaj ponudili tri izdelke. »Dva sta namenjena dirkalnim, eden pa običajnim vzrejnim kamelam. Kasneje nameravamo razvoj razširiti še na posebne izdelke za mlekarice ter za kamele, ki jih redijo za meso in razplod,« je napovedala Tjaša in dodala, da bi to sčasoma lahko pomenilo lastno proizvodnjo. Za zdaj kaže, da bo ta potekala v eni od naših sosednjih držav. »Dogovarjali smo se sicer z enim od slovenskih podjetij, a je prišlo do težav na področju lastništva recepture. Je pa tudi res, da je naša hrana specifična in vsaka mešalnica nima strojev in kapacitet za proizvodnjo.« Na začetku bodo proizvajali 18–23 ton hrane na mesec.

Pogovor

Pri presaditvi obeh pljučnih kril hkrati je sodeloval tudi prim. mag. Matjaž Turel. **Stran 18**

Pogovor

Tonka Zadnikar – oskrbnica koč, maratonka, planinka, kolesarka, popotnica ... **Stran 19**

MultiKulti

Jure in Drejc Omejc iz Reteč – oče in sin, sta potovala s transsibirsko železnico. **Stran 20**

Od petka do petka

Sporno ravnanje z otroki

V enem od zasebnih zavodov za varstvo otrok v Ljubljani naj bi z otroki ravnali skrajno neprimerno. Marjan Podobnik se je po osemnajstih letih vrnil na čelo SLS.

SIMON ŠUBIC

Otroke tesno povijali v rjuhe

Policija in inšpektorat za šolstvo preverjata domnevno surovo ravnanje z otroki v ljubljanskem zasebnem zavodu za varstvo otrok Kenгурujčki, je v sredo poročala Televizija Slovenije, ki je objavila tudi posnetke spornega ravnanja. Posnela jih je vzgojiteljica, ki je v zavod prišla šele pred kratkim in je bila po lastnih besedah zgrožena nad videnim. Na nepravilnosti je najprej le opozarjala, ker pa to ni zaleglo, se je odločila vse skupaj posneti. Posnetke je potem pokazala staršem otrok, ki so se prejšnji teden odločili, da zadevo prijavijo policiji. Iz objavljenih posnetkov je razvidno, da so v zavodu, ki sicer ni pravi vrtec, z otroki ravnali surovo in skrajno neprimerno, saj so med drugim otroke, da se ne bi slišal njihov jok, prisilno umirjali tako, da so jih tesno povijali v rjuhe, nanje pa polagali vzmetnico, poročala Televizija Slovenije. Otroke naj bi lastnica zavoda, ki naj bi sicer po dogovoru opravljala le gospodinjska dela, saj za varstvo in nego otrok nima ustrezne izobrazbe niti odprtega samostojnega podjetništva, tudi prisilno hranila, je za televizijo pojasnila vzgojiteljica. V

zavodu očitke zanikajo. Njegov predstavnik je tako zavrnil, da so zgolj nudili prostore novi najemnici, ki je vzgojiteljica, samostojna podjetnica, in je varovanje otrok v teh prostorih prevzela v začetku septembra. Priznal je, da ji je lastnica zavoda včasih pomagala pri določenih »gospodinjskih« opravilih pri varovanju otrok, a zanika, da bi se kakorkoli neprimerno obnašala do otrok. Očitke je za televizijo zanikala tudi sama lastnica zavoda. Zavod, kjer se je varstvo otrok ob različnih vzgojiteljicah izvajalo od leta 2011, do zdaj pa niso imeli nobenih pritožb, je zdaj že zaprt.

Sporna zaposlitev Koprivnikarja v BTC

Komisija državnega zborra za nadzor javnih financ bo prihodnji teden na nujni seji obravnavala podeljevanje licence za testiranje pete generacije mobilne telefonije (5G) ljubljanski družbi BTC. Predsednik komisije Anže Logar jo je sklical po medijskem poročanju o sumih korupcije pri zaposlitvi nekdanjega ministra za javno upravo Borisa Koprivnikarja v BTC. Po navedbah Požareporta je namreč BTC frekvence za 5G v času ministriovanja Koprivnikarja prejel brez javnega razpisa in brezplačno, družba

naj bi prejela »nenavadno visoka nakazila«, nekdanji minister pa naj bi za BTC tudi lobiral. Koprivnikar je iz tujine prek Facebooka obtožbe zanikal. Po udaril je, da lahko testne frekvence za 5G več slovenskih podjetij in organizacij uporablja začasno na podlagi zakona in javnega poziva. Podlago za dodelitev ima Agencija za komunikacijska omrežja in storitve (Akos), ki je pri tem sledila priporočilom Evropske komisije. V Akosu so razložili, da BTC ni edino podjetje s podeljenimi testnimi frekvencami. Na podlagi prijav na javni poziv so jo prejeli še na AMZS, v Elektru Gorenjska in na Internet Institutu.

Marjan Podobnik spet vodi SLS

Na sobotnem izrednem kongresu SLS, ki so ga pomenovali tudi prenovitveni kongres, so delegati za novega predsednika stranke po pričakovanjih izvolili Marjana Podobnika, soustanovitelja stranke, ki je SLS vodil že v letih od 1992 do 2000, po sporu s takratnim predsednikom Markom Zidanškom pa so ga leta 2016 iz stranke izključili, z njim pa so SLS zapustili še nekateri drugi vidni člani. Nekdanji podpredsednik vlade, ko jo je vodil Janez Drnovšek, je

po vnovičnem prevzemu vodenja SLS dejal, da stranka v prihodnost vstopa samozavestno, napovedal pa je tudi konec izločan in izključevanj. »Želimo se predstaviti kot odprta, široka in moderna SLS, ki ob spoštovanju svojih korenin samozavestno zre v prihodnost,« je povedal.

Tovšakova izpuščena iz zapora

Nekdanja direktorica Ve-grada Hilda Tovšak je pred tednom dni, potem ko ji je komisija ministrstva za pravosodje potrdila pogojni izpust, tudi uradno zapustila zapor na Igu, v katerem je sicer prestala dobrih pet let od dosojenih osem let zapora. Njen odvetnik je predlog za pogojni odpust vložil, ker je Tovšakova prestala več kot polovico zaporne kazni, poravnala pa je tudi vse obveznosti v zvezi z dosojenimi kaznimi, tudi finančne. Tovšakova je bila na enotno osemletno zaporno kazen obsojena zaradi dajanja daril pri gradnji letališkega stolpa na letališču Brnik (zadeva Čista lopata), goljufije z evropskimi sredstvi v zadevi Rimske terme in Betnava, dajanja nedovoljenih daril pri iskanju varilcev za šesti blok Termoelektrarne Šoštanj in zaradi oškodovanja Vegradovih upnikov.

Policija in inšpektorat že preiskujeta domnevno sporno ravnanje z otroki v ljubljanskem zavodu za varstvo otrok.

Marjana Podobnika so na sobotnem izrednem kongresu v Novem mestu izvolili za novega predsednika SLS. / Foto: SLS

Hilda Tovšak je bila v petek izpuščena iz zapora, v katerega je morala iti tudi zaradi afere Čista lopata. / Foto: arhiv GG

Slovinci v zamejstvu (632)

Vinski praznik v Žitari vasi

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Podjuna na vzhodnem delu Koroške ima pogoje za vinogradništvo. In tudi tradicijo. Še posebej v okolici Žitare vasi / Sittersdorfa, nad katero se vzpenja k soncu obrnjen hrib z imenom Vinogradi ali Weinberg po nemško. Da je vinogradništvo doma v tem kraju, potrjuje zgodovina. V 17. stoletju je bilo na bregovih nad vasjo na 25 hektarih 250 vinogradniških parcelic. Med njimi pa je potekala najstarejša vinska cesta v Avstriji. In končno. Žitajska občina, kot rečejo domačini, ima edina od koroških občin v svojem grbu grozd!

Ob koncu 20. stoletja je žitajsko vinogradništvo znova zaživelo in vsako leto konec septembra se vinogradniki zahvalijo za letino. Letos so

se v nedeljo, 23. septembra, ko je bila najprej maša v župnijski cerkvi, nato pa sejem na travniku za občinsko hišo. Takšni sejmi imajo na Koroškem tradicijo in so vselej dobro obiskani. Vinogradniki so vabili na svoje stojnice in v šotore, rokodelci so pokazali, kako spretne so njihove roke, otroci pa so uživali na ogromnem toboganu in

si krajšali čas z zelo preprosto igrarčo: balami sena! Na predvečer praznika pa je vinogradnikom, trgovcem in vsem, ki jih zanima ta dejavnost, predaval eden od najbolj znanih avstrijskih finančnih strokovnjakov, član vodstva Slovenske gospodarske zveze iz Celovca dr. Marijan Wakounig, doma v bližnjih Mlinčah. Naslov

Na 1080 metrov visoko ležeči Bleščeči planini nad Šentjakobom, na Komnici pod Jepo ali Kepo, kjer je nekdanje stalo Kopankovo gospodarsko poslopje, od leta 1968 naprej stoji postojanka Slovenskega planinskega društva iz Celovca. To je edina slovenska planinska postojanka na Koroškem. Jubilej koč, kjer je cilj vsakoletnega pohoda k Arihovi peči, so proslavili sredi septembra. Koča je bila odprta 17. novembra leta 1968, zaradi visokega snega pa predana namenu prihodnje leto.

Vinski praznik z zahvalo za dobro letino pri Hrenovih v Žitari vasi

njegovega predavanja je bil Gospodarstvo sreča vino.

Popoldne je na pokušino vina in na zahvalno svečanost vabila družina Hren, ena od najbolj znanih vinogradniških družin v Žitari vasi. Za obilno letino se je zahvalil domači župnik Martin Horvat, ki je v pridigi povedal, da je v Svetem pismu vino omenjeno kar 204-krat in da vino piči kot kača,

če ga ne spoštujemo! Za pevsko in glasbeno popestritev pa so poskrbeli harmonikar Johann Hobel in pevec Peter Grilc in Hanzi Marolt. Družina Hren, mama in oče Roza in Karel ter sinovi Karel, Andrej in Egon, prisega na geslo »Narava govori lep jezik, če ga razumeš« in prideluje kakovostno in biološko pridelano vino, brez škropljenja.

Po svetu

Kam gre Severna Koreja?

Po singapurskem srečanju ameriškega in severnokorejskega voditelja so se napetosti okoli Severne Koreje nekoliko umirile. Tu pa nas zanima, kako je znotraj te države, ki je nedavno praznovala 70-letnico, in kam bo šla.

MIHA NAGLIČ

Združena Koreja leta 2048?

Odgovore na gornja vprašanja najdemo v razmišljanjih profesorja Bogomirja Ferfila, ki je dober poznavalec korejskih razmer. Najprej beseda o njihovih voditeljih. »Severno Korejo je najbolj zaznamoval Kim Il Sung. Ko sem študiral politologijo, smo brali nekaj njegovih zbranih del kot študijsko gradivo. Razvil je neko novo varianto marksizma, kjer bi vlogo delavskega razreda prevzela vojska. V tem je bil teoretsko pomemben, vendar kljub naporom, Severna Koreja se je namreč zelo trudila, da bi ga promovirala po svetu, njegova ideologija ni prodrla širše.« Za razumevanje posebnosti severnokorejskega komunizma je pomemben koncept »džuče«, koncept samozadostnosti. »Džuče je bil njihova varianta marksizma oz. leninizma. Kim Il Sung je ta staliniistični sistem najbolj izpopolnil. To je bila ideologija, da so vsi enaki, da gre oblast delavcem. Njegovo ideologijo je nadaljeval tudi Kim Džong Il, ki je potem dodal še koncept songun – vojska na prvem mestu. Kim Džong Il je še pisal tekste, medtem ko sedanji vodja ni napisal niti stavka.«

Sedanji voditelj Kim Džong Un, tretji iz dinastije Kim, ideologije svojih dveh prednikov pravzaprav ne propagira več, temveč »skuša državo nekako normalizirati in uvesti tržno gospodarstvo, pri čemer sledi kitajskemu modelu in začenja s kmetijstvom. Kuba, Vietnam, S. Koreja, vsi sledijo kitajskemu modelu. Zadovoljni so, ko vidijo, kako Kitajska bogati, predvsem pa jim je všeč, da je partija ostala glavna ... Kim Džong Un skuša vpeljevati tržno gospodarstvo, začel je kot Kitajci, in ga skuša razviti predvsem tako, da v obstoječih kmetijskih podjetjih pušča ljudem kot njihovo zasebno lastnino del dohodka. V državi je tudi že nekaj podjetnikov, toda vse to poteka v brezzakonju. Uradno je še vedno vse v lasti države. Veliko je tudi korupcije. Bili so primeri, ko so šli direktorji na Kitajsko, pa so vse stroje prodali, delavci so hodili v službo, tovarna je bila prazna ... Kim Džong Un ne more sprejeti tržne zakonodaje, ker ga blokirata vojska in partija. Trajalo bo desetletja, da se bodo razmere normalizirale in približale zahodnim. Najbolj realna možnost je takšna, da sedanje strukture ostanejo na oblasti in kot v primeru Kitajske, Kube in Vietnama počasi uvedejo spremembe.« Vsi

trije vladarji iz dinastije Kim so bili tudi mojstri (podobno kot naš Tito) v pridobivanju tujega denarja za ohranjanje svojega režima. »Vsi trije voditelji so bili mojstri pri, po domače povedano, nategovanju Zahoda, v tem smislu, da so vedno iznašli neko formulo, kako dobiti denar, hrano in vojaško opremo od sosednjih oz. ideološko sorodnih držav. Kim Il Sung je sprva dobil orožje in pomoč od Sovjetske zveze, ko so mu ti nehali dajati pomoč, se je obrnil na Kitajsko. Ko so ti prenehali s pomočjo, pa so začeli izsiljevati Japonsko, Južno Korejo in ZDA ...« In kakšna je severnokorejska dolgoročna napoved? »Bližnja združitev ne pride v poštev. Ko je recimo prišlo do združevanja Nemčij, so Južni Korejci tja pošiljali cele delegacije, ki so spremljale proces. Že razlike med Nemčijama so bile ogromne, tu so še bistveno večje. Severna Koreja je tako rekoč uničena. Ena stvar je materialna infrastruktura, druga pa je človeška infrastruktura: nimajo računalnikov, večina ljudi, ki prihaja iz šol, je neuporabna za svet sodobne tehnologije. Edina realna možnost je, da se vzpostavi federacija dveh delov in se nekaj desetletij v Severno Korejo pošilja denar in vse drugo, da se usposobi človeški kader, nov

šolski sistem. Ob 100. obletnici bi bila recimo Severna Koreja sposobna, da se združi.« Torej leta 2048: kdor bo živel, bo videl. (Vir: Ksenja Tratnik; MMC RTV SLO)

Kakšna Makedonija?

»Ali podpirate članstvo Makedonije v Evropski uniji in Natus sprejetjem sporazuma med Makedonijo in Grčijo?« Tako se je glasilo makedonsko referendumsko vprašanje. Glasovat je prišlo le 35 odstotkov volivcev, od teh jih je bilo 90 odstotkov za. Tudi sicer so načelno vsi za, sporno poimenovanje Severna Makedonija, ki je jedro spora, pa še naprej nedorečeno visi v zraku.

Največja mošeja v Nemčiji

Turški predsednik Erdogan je med obiskom v Nemčiji odprl tudi eno največjih mošej v Evropi. To so zgradili v Kölnu, kjer že stoletja stoji tudi ena največjih gotskih katedral, njena zvonika sta visoka 157 metrov. Minareta kölnske mošeje pa sežeta »le« 55 metrov visoko. Turki so največja tuja etnična skupnost v Nemčiji, po uradnih podatkih predstavljajo 3,5 odstotka vse populacije, skoraj tri milijone, po neuradnih pa še več. Leta 1683 so Turki oblegali Dunaj, zdaj so že v Kölnu ...

Spomenika voditeljema Kim Il Sungu in Kim Džong Ilu v Pjongjangu. Njun naslednik Kim Džong Un bi ju rad presegel, a mu gre bolj počasi. / Foto: Wikipedija

Grški premier Aleksis Cipras (levo) in njegov makedonski kolega Zoran Zaev po podpisu sporazuma, da bo Makedonija odslej Severna Makedonija, Prespa, 17. 6. 2018.

Turška osrednja mošeja v Kölnu je največja v Nemčiji in ena največjih v Evropi. / Foto: Wikipedija

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (36)

Za obiskovalce in skupaj z njimi

MAG. TATJANA DOLŽAN ERŽEN

GORENJSKI MUZEJ

Večina muzejskega dela – ure raziskovanja med ljudmi ali v arhivu, urejanje podatkov za računalnikom, skrb za predmete, da so dokumentirani in pravilno uskladiščeni – našim obiskovalcem ni znana. Ustanovitelji in financerji muzejev, mediji in tudi večina obiskovalcev od muzeja pričakujejo razstave, publikacije in različne javne dogodke.

V resnici predmeti, skriti v skladiščih, in znanje v glavah muzejcev ne pomenijo veliko, če niso dostopni ljudem. Razstave iz etnološke zbirke Gorenjskega muzeja postavljamo v razstaviščih v Kranju, gostujemo pa tudi po drugih muzejih po Gorenjskem – v Bohinju, Kranjski Gori, Radovljici, Domžalah, na Jesenicah.

Včasih smo jih pripravljali na Gorenjskem sejmu v Kranju, kjer so si jih ogledali ljudje, ki sicer nikoli ne bi prišli v muzej. Ob stoletnici Merkurja leta 1996 so razstavljene muzejske zbirke orodja in posodja preseščale obiskovalce v vseh Merkurjevih izložbah v Kranju in v BTC v Ljubljani. Z razstavo žimnatih sit Iz Stražišča po Evropi smo gostovali v Stražišču, Ljubljani, Bistri, Lipici, Kranjski hiši v Kranju, Domžalah in Kranjski Gori. Razstavi Rade vezemo skupaj in Srečne čipke leta 2009 in 2014, na katerih so svoje izdelke razstavljale članice gorenjskih skupin za ročna dela, so pritegnile največ obiskovalk iz različnih delov Gorenjske. S tema

razstavama smo se precej približali sodobnemu konceptu sodelovalnega muzeja. Najbolj pa tak način dela z našimi obiskovalci razvijamo v študijskih krožkih, katerih mentorica sem od leta 1994.

V doslej izpeljanih 27 krožkih smo se ukvarjali z različno dediščino gorenjskih krajev in ljudi. Z vzajemnim učenjem smo pripomogli k boljšemu poznavanju izdelkov umetnostnega kovanja v Kropi, sitarstva, lončarstva, sto in več let starih oblačil in etnološki zbirki in še marsičesa. Na temelju v študijskih krožkih opravljenega dela so nastale različne publikacije. Najbolj ustvarjalen je bil krožek, pripravljen v sodelovanju s Kulturnim domom Franca

Izdelovanje sit iz konjske žime smo najprej spoznavali v študijskem krožku, kasneje pa se je članica krožka Helena Rant naučila tkati sita od Antona Bajžlja, tudi člana krožka. Fotografija je z gostovanja v Slamninarskem muzeju leta 2016. / Foto: Tatjana Eržen

Bernika v Domžalah, ki je v dveh letih delovanja postavil Slamninarski muzej in bil za to leta 2013 nagrajen z nagrado Občine Domžale. V vsakem človeku je veliko bogastvo, ki zaživi, ko ga lahko deli z drugimi. To se navdušujoče kaže v

študijskem krožku Kranjčani. Dobrodošel je vsak, ki želi pripovedovati svoje spomine na življenje v Kranju. Skupaj tkemo podobo, katere del smo predstavili javnosti z razstavo En ten tertera in knjižico spominov na otroštvo.

Pogovor

Izjemno ponosen na doseženo

Prim. mag.
Matjaž
Turel

V Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Ljubljana je septembra prišlo do dolgo pričakovane prelomnice, prve transplantacije obeh pljučnih kril hkrati. Na šestdesetletni pacientki jo je uspešno izvedel multidisciplinarni tim strokovnjakov UKC Ljubljana. V programu presaditve je sodeloval Kranjčan prim. mag. Matjaž Turel, specialist internist pulmolog, vodja bolnišničnega oddelka na kliničnem oddelku za pljučne bolezni in alergije UKC Ljubljana in vodja internističnega dela programa presaditev pljuč.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kako se počuti pacientka, ki ste ji septembra presadili obe pljučni krili?

»Gospa se za zdaj počuti v redu, je še hospitalizirana. Ko bodo prav vsi izvidi taki, kot morajo biti, jo bomo dali v domačo oskrbo.«

Kako je potekala presaditev?

»Pulmološka ekipa, v kateri bi posebej omenil še mlajša sodelavca, specialista pulmologa Matevža Harlandra in Davida Lestana, je dobila klic zvečer. Na transplantacijski telefon je namreč eden od nas dosegljiv 24 ur na dan, sedem dni v tednu. Mogoče si ne predstavljate, ampak še pod prho neseš ta telefon, ker te skrbi, da bi zamudil klic in s tem enemu bolniku onemogočil, da dobi nova pljuča. Eurotransplant s klicem poskusi enkrat, dvakrat – in če te ne bi dobi na telefon, kličejo naprej ...

Pljuča morajo biti presajena najkasneje v osmih urah od odvzema, zato smo – medtem ko sta se naša torakalna kirurga Boris Greif in Ana Mavko odpeljala po organ nekam na območje Eurotransplanta in preverila, ali je organ ustrezen – že poklicali pacientko na dom in jo prepeljali v UKC Ljubljana. Kirurgi so zarezali naslednji dan ob sedmi uri zjutraj, ob dveh popoldne so operacijo zaključili. Omenil bi v ekipi tudi doc. dr. Tomaža Štupnika, dr. med., predstojnika KO za torakalno kirurgijo, izjemnega kirurga. Pa doc. dr. Tomislava Mirkoviča, predstojnika intenzivne terapije interne klinike, kamor je bila pacientka premeščena po operaciji, in izkušenega Radeta Staniča, dr. med, ki je bil dežuren prvi dan. Tu so se medicinske sestre, instrumentarke, strežnice, fizioterapevti, laboranti, psiholog ... en sam človek ne uspe. Imeli smo podporo vodstva UKC Ljubljana, ki je omogočilo tudi izobraževanje naših zdravnikov specialistov na Dunaju.«

Koliko pacientov v Sloveniji čaka na presaditev pljuč?

»Pet jih je na čakalni listi, še štiri pripravljamo skozi poseben postopek, da se bodo na to listo lahko uvrstili. Na žalost vsem bolnikom ne moremo presaditi organa. Najprej moramo oceniti, ali bo bolnik sploh zmogel tak poseg, ali bo s presajenim organom

Prim. mag. Matjaž Turel, specialist internist pulmolog

kakovostneje in dlje časa živel oziroma bi sicer ustrezen kandidat, če mu pljuč ne bomo presadili, umrl v letu dni. V svetu je na splošno pomanjkanje organov, čakalne dobe so kar dolge. Za pljuča čakajo nekje od pol leta do enega leta od takrat, ko je pacient že na čakalni listi. Organiziran imamo zato republiški konzilij; enkrat na mesec v UKC Ljubljana pridejo zdravniki iz vseh slovenskih bolnišnic in prinesejo dokumentacijo možnih kandidatov za presaditev. Tako že na konziliju predelamo, kdo je primeren; ostali organi, kot so srce, jetra, ledvica, morajo biti kolikor toliko zdravi, primeren mora biti indeks telesne mase – tisti, ki imajo veliko maščevja in slabe mišice, ne preživijo takšne operacije oziroma je rezultat tako slab, da pravzaprav žrtvujemo en organ, ki bi mogoče pri drugem primeru kandidatu zelo dolgo živel. V transplantacijski medicini se velikokrat srečujemo tudi z etičnimi, filozofskimi vprašanji. Vprašanja so težka, ampak na koncu se moraš odločiti.«

Leta 1997 ste v bolnišnico na Dunaj na transplantacijo prepeljali prvega pacienta iz Slovenije, leta 2003 ste v Ljubljani presadili eno pljučno krilo. Zakaj že takrat ni stekel redni program transplantacije pljuč pri nas?

»Leta 2003 je bila ta želja, ekipa je bila tudi taka, da smo želeli pokazati, da to lahko naredimo – in smo uspešno naredili, saj bolnica še vedno živi kakovostno življenje. A smo nazadnje ugotovili, da je bolje, da

nadaljujemo skupaj s kolegi z Dunaja, ker mora center imeti vsaj 10 do 15 presaditev letno, da ima dobre rezultate. V UKC Ljubljana imamo odlične zdravnike, ampak je tako kot pri športnikih: moraš biti treniran, in če delaš pogoste ponovitve, so rezultati zagotovo boljši.«

Kaj pa se je potem spremenilo do danes, ko bo transplantacija pljuč del rednega programa v UKC Ljubljana?

»Že prej smo bolnika v UKC pripravili na transplantacijo, ki so jo izvedli na Dunaju, potem pa bolnika vrnili v UKC v oskrbo. Tisti naši pulmologi, ki prej niso zaužili tej metodi, so začeli opaziti rezultate in število kandidatov za presaditev se je začelo povečevati. In pa seveda entuziazem, ki je prav tako potreben. Omenim naj akademika prof. dr. Marka Noča, dr. med., predstojnika Centra za intenzivno interno medicino v UKC Ljubljana, tudi Gorenjca, izjemnega človeka. Pod njegovim vodstvom danes zelo dobro izvajamo izventelno oksigenacijo. Pri človeku, ki so mu npr. čez noč odpovedala pljuča, se namesti ta zunajtelesni obvod, nato se prepelje na transplantacijo na Dunaj; in ker gre v tem primeru za nujno transplantacijo na posebni listi, organ dobi že v nekaj dneh.«

Kakšna je zdaj še vloga bolnišnice na Dunaju?

»Transplantacije so različno težke, odvisno tudi od osnovne bolezni; najlažje so transplantacije za bolnike s kronično obstruktivno

pljučno boleznijo. Dunaj je tudi želel, da presajati začnejo pri nas, ker so pri njih dosegli maksimum zmogljivosti. Hkrati poznajo naše delo, rezultate preživetja transplantiranih bolnikov imamo boljše, kot kažejo mednarodni registri: v povprečju je petletno preživetje presajenega organa nekaj nad petdeset odstotkov, v Sloveniji skoraj sedemdeset odstotkov. S prof. Klepetkom z dunajske bolnišnice smo dogovorjeni, da bomo v Ljubljani za začetek samostojno opravljali lažje transplantacije, pri težjih naj bi bil prisoten eden od kirurgov z Dunaja. Na koncu sem prepričan, da bo celoten program stekel v UKC Ljubljana. Za zdaj je naš cilj ena transplantacija pljuč na mesec. Do zdaj smo opravili sedemdeset transplantacij; od tega dvakrat v Ljubljani, preostale na Dunaju.«

V bolnišnici na Dunaju so vam ponudili zaposlitev, ki pa je niste sprejeli.

»Na Dunaju sem bil na specializaciji, kjer sem spoznal veliko kolegov, s katerimi sodelujem še danes. Metoda transplantacije pljuč sem pripeljal v Slovenijo, kar mi je omogočil nekdanji direktor Klinike Golnik prof. Šorli; na Golniku sem delal nekaj prvih let. Vabili so me na delo tudi v Nemčijo, a sem rekel, da sem študiral za slovenske bolnike in bom zato delal v Sloveniji. To je bila takrat pravilna odločitev. Glede na to, kako pa smo danes zdravniki in medicinske sestre za vse krivi, bi morda drugače razmišljal. Trdim pa, da je slovensko zdravstvo zelo dobro, da je veliko sposobnega osebja, le politika se bistveno preveč vmešava in nabira točke na naš račun.

Učiti mlade se meni zdi največja naložba. Učim jih že več kot dvajset let, to me veseli. Tudi Mojca Drnovšek, glavna anesteziologinja pri nedavni transplantaciji obeh pljučnih kril v UKC Ljubljana, je imela poleg mlada anesteziologa, ki sta prisostvovala ne zaradi plačila, ampak entuziazma.«

Entuziazem torej prav tako šteje?

»Medicina je zelo lepa, in če jo imaš rad, ni nobena stvar težka, še zlasti če imaš rad tudi ljudi. Vse to se mora poklopiti. Seveda brez znanja, izkušenj, nadgradnje

znanja tudi ne gre. Znati moraš prevzemati odgovornost, se pravi čas odločiti in za tem tudi stati. In se zavdati, da ne bodo vedno samo lepi trenutki, saj nam na žalost vseh bolnikov ne uspe pozdraviti. Ko nekdo umre, je cela ekipa žalostna. A če bi pred tem počepnili, ne bi nikamor prišli.«

Nedavna presaditev pljučnih kril je odmevala, izbrani ste bili za ime tedna na Valu 202. Sicer ste me takoj popravili, da s svojim imenom zastopate celoten transplantacijski tim. Kako pa ohranjate psihofizično kondicijo, ki je potrebna za vaše delo?

»Izhajam iz športne družine, včasih sem igral odbojko pri kranjskem Triglavu. Veliko sem kolesaril, smučal, se ukvarjal s podvodnim ribolovom. Še danes se rad gibam. Zdaj živim na Bledu in poleti veliko supam, z družino kolesarimo in gremo v okoliške hribe.«

Radi poudarite, da so bolniki različni, ampak obravnavati mora biti pa enaka za vse.

»Moja mama je bila učiteljica. Vedno je rekla: "V razredu imam več kot trideset učencev. Nekateri so mi bolj, drugi manj všeč, kar je človeško, ampak pred tablo morajo biti pa vsi enaki." Tudi mi imamo krasne bolnike, s katerimi zelo dobro sodelujemo, in tudi kakšne tečne. Spomnim se maminih besed in nikoli ne delam razlik pri tem, kako bom bolnika obravnaval.«

Bili ste tudi zdravnik v ekipi Tine Maze in tudi celotne alpske reprezentance. Pokličete vas še drugi športniki, ki želijo nasvet pulmologa internista. V srcu ostajate Kranjčan. In prav v Kranju ste začeli poklicno pot, kajne?

»Po zaključku študija sem kot štipendist ZJH Kranj eno leto delal v njihovi dežurni ambulanti – skupaj z Mitjo Mohorjem, dr. med. Še dobro se spomnim, kako sva opremila prvi reanimobil. Do takrat smo paciente v glavnem vozili z "žabami", potem smo dobili tovrstni kombi, ga pobarvali, vanj namestili posteljo, z Mitjo sva lepila po omaricah, da smo vedeli, kje je kaj. Na to leto imam lepe spomine, spremljam njihovo delo in vem, kako odlično še vedno dela kranjska urgencia.«

»S prof. Klepetkom z dunajske bolnišnice smo dogovorjeni, da bomo v Ljubljani za začetek samostojno opravljali lažje transplantacije, pri težjih naj bi bil prisoten eden od kirurgov z Dunaja. Na koncu sem prepričan, da bo celoten program stekel v UKC Ljubljana. Za zdaj je naš cilj ena transplantacija pljuč na mesec.«

Pogovor

Pri Tonki na Vršiču

Tonka Zadnikar

Med 16. in 17. ovinkom Vršiške ceste, 1380 metrov nad morjem, stoji pravljica Tonkina kočica. Peto leto zanjo skrbi Tonka Zadnikar s svojo ekipo. In z nepogrešljivim mačkom Gatsbyjem. Tonka pa ni le legendarna oskrbnica, temveč je pri enainsemdesetih tudi maratonka, planinka, kolesarka, popotnica. Je tudi tašča kranjskogorskega župana Janeza Hrovata, mama njegove žene Darje. Koča je v zasebni lasti.

URŠA PETERNEL

Planinska sezona se počasi končuje, kakšna je bila v Tonkini koči?

»Zelo zelo dobra! Na sezono vpliva vreme in letos je bil prekrasen avgust in zelo lep september. Pozna se povečan obisk tujcev, predvsem Poljakov, Čehov, Madžarov ... Veliko imamo enodnevnih turistov, ki gredo čez Vršič in se ustavijo; veliko je tudi takšnih, ki prespijo in delajo izlete. Poleti se pri nas ustavijo zelo različni ljudje, zima pa je povsem drugo poglavje in pridejo res samo pravi hribovci, ker se največkrat z avtom ne da do nas. Včasih je spluzeno do drugega ovinka, včasih do Koče na Gozdu, včasih do nas; odvisno od snega. Letos je bilo snega ogromno, cesta se je zaprla za novo leto in je sneg padal, padal ...«

Pa imate odprto tudi pozimi?

»Pozimi imamo odprto vse konce tednov. Odprti smo tri mesece poleti, zapremo 5. novembra in smo novembra zaprti, ker moram malo predahnuti in narediti malo odklopa, potem pa odpremo spet v decembru in imamo odprto vse konce tednov in praznike.«

Kdaj pa je pri vas, med 16. in 17. ovinkom Vršiške ceste, na 1380 metrih nad morjem, najlepše?

»Pozimi! Ko sneži in smo v topli koči, ko pridejo turni smučarji, hribovci, razne skupine, ki imajo kakšne tečaje, lavinci, gibanje v ledu, to je najlepše.«

Kdaj pa je najbolj naporno?

»Avgusta. Vsak dan sproti vse prodamo, vsak dan je treba kuhati, vsak dan je treba peči kruh ... Potem je še pospravljanje, zajtrki, večerje. Smo krasna ekipa, ampak res delamo cele dneve. A če smo dobro volje in se razumemo, se tudi avgust preživi. Najbolj pomembno je, da se ekipa razume, ljudje to čutijo. Skušam čim bolj ekipo držati skupaj. V glavnem smo punce, le enega fanta imamo. Delamo štirje, ob koncih tedna pet, je pa vse odvisno od vremena.«

Kdaj vstajate v sezoni?

»Ob pol sedmih, spat pa hodim ob desetih. Vsak dan. Skoraj tri mesece.«

Tonka Zadnikar pred pravljico Tonkina kočica, ki nosi njeno ime. / Foto: Gorazd Kavčič

Imate kdaj – dovolj?

»Za zdaj še ne.«

Ampak 35 let ste že oskrbnica; začeli ste v Mihovem domu na Vršiču, bili ste v Koči na Golici, na Kriški gori. Kje vam je bilo najlepše?

»Še zmeraj rečem, da mi je bila najlepša Golica. To je bila zame gora za dušo. Takrat po osamosvojitveni vojni, leta 1990 smo začeli. Saj je bilo res veliko dela, ko so bile narcise. A Golica je gora za uživanje. Z nešteti potmi, s časom zase, za čaj, za trening in za tiste ljudi, ki pridejo. Pa saj mi je bila vsaka kočica nekaj posebnega ... In tudi tukaj mi je lepo, a leta prinesejo svoje in včasih za kakšno stvar, ki sem jo nekoč naredila z lahkoto in hitro, potrebujem več časa. In težko to sprejemem.«

Lani ste sicer res dopolnili sedemdeset let, a nič ne kaže, da ste se kaj ustavili. Menda ste si za obletnico zadali več ciljev ...

»... in naredila sem že (skoraj) vse. Sedemdeset Lovrencev (doma sem na Poveljah

Bograč, pečenka, zavitek – vse to je dišalo v Tonkini kuhinji ob našem obisku.

in imam lepo cerkvico nad Bašljem), sedemdesetkrat od tu na Vršič po lepi stari vojaški mulatjeri, potem tisoč pretečenih kilometrov v enem letu, en maraton (lani sem pretekla Sofijo, letos maja Rigo, tako da imam vsako leto enega, skupaj pa se jih je nabralo že 34). Potem je bil cilj Triglavska stena, v začetku avgusta sem preplezala Dolgo nemško smer v Triglavski steni, to mi je bilo res nekaj posebnega. Ostal mi je samo še projekt kolo, odločila sem se, da bom šla s kolesom po trasi Dirke okoli Slovenije. A mi enostavno zmanjkuje časa. Prvič v življenju sem dobila sponzorsko kolo, res dobro kolo, a moram se ga navaditi in verjetno bo oktobra že slabo vreme, tako da bom verjetno ta projekt preložila na maj naslednje leto.«

V nekem intervjuju ste dejali, da vas nikoli nič ne boli. Verjetno niti nimate časa za bolezen ...

»Vedno poudarjam in spodbujam zlasti ženske, da je treba biti aktiven. Da se ni treba pretrgati, da potrebuješ

zelo malo, eno uro na dan zase. Nobena ne bo rekla, da tega časa nima. In potem veliko lažje delaš, če si v dobri kondiciji. Če jaz ne bi imela take fizične kondicije, ne bi mogla delati po cele dneve. Ženske pa se kar zasedijo, pazijo vnuke, delajo doma, kuhajo in pospravljajo. Lepo, to vsi delamo, ampak tudi zase je treba nekaj narediti, za svojo dušo. In niti maratoni niso noben babbav. Če imaš malo kondicije in v glavi 'pošlihtano', lahko vse narediš. V Rigi sem videla, da ne bom dosegla norme za Boston, ki mi je v preteklosti ušel, ker sem zamudila prijavo. Ko sem videla, da z normo ne bo nič, sem zmanjšala, gledala, slikala, imam ogromno fotografij. Uživati je treba! Otrokom je treba ploskniti, videti je treba rože, videti je treba stavbe. To je to, to je naš smisel teka, ne pa da si penast od utrujenosti, da na koncu dva dni ne moreš hoditi.«

Do kdaj pa mislite, da boste še tekli maratone?

»Ne vem, za zdaj imam načrt, da še kar naprej. Naslednje leto še zagotovo; zdaj grem na eno 21-ko, ampak to je tako bolj mimogrede. A nisem čisto nič posebnega: tečem zato, ker uživam, kolesarim zato, ker uživam.«

Kje pa najdete čas za potovanja? Ker to niso 'upokojska' potovanja, ampak vi greste na trekinge po vsem svetu.

»Ko enkrat prideš v fazo, ko otroci odrastejo in nimaš več skrbi, si rečeš, zdaj je pa čas zame. In vsako leto si vzamem tri tedne za potovanja.

Delam in denar, ki ga zaslužim, je za to, da grem uživati. Praktično sem prepotovala ves svet, to so bila prekrasna potovanja, od Grenlandije, Islandije, Škotske, Maroka, Mongolije, Kitajske, Indije, štirikrat Peru, Argentina, letos grem sedmič v Nepal ... V glavnem trekingi in potepanja, ne preveč visoko in ne preveč naporno. Vsak reče: jaz bi pa šel, ampak to je tako drago. Pa ni res! Recimo en preprost Nepal, en dvotedenski treking, te stane dva tisoč evrov. In če rečeš: bom dal vsak mesec sto evrov na stran, ki se ti čisto nič ne pozna, da si jih dal na stran, jih zapraviš tako ali tako, in to je to. Po navadi za ta potovanja vmes plačaš vozovnice, enkrat vmes plačaš drugo zadevo in na koncu sploh ne veš, da greš. Če se želi, se tudi to naredi.«

In kam greste letos?

»V začetku novembra gremo pa res na dve zadevi v Nepal, ki sta bolj posebni in tudi malo dražji: v Mustangh, ki je bil dolga leta zaprt, in v kraljevino Butan, sanjam jo že toliko časa ...«

Pa od kod vam takšna energija? So to geni?

»Mislim, da res, da imamo to že po naši mami. Smo tak čvrst rod; mama je bila ljudska kuharica v Selški dolini in je v tistih časih skuhala za 580 svatb, piškote je pekla ... Vse do konca, ko ni nikamor več mogla, je doma pekla piškote, bobbe, potico. Je imela res roko za to.«

Glede na to, da ste po izobrazbi socialna delavka, pa vam pri oskrbniškem delu verjetno pomagajo tudi ta znanja, da znate z ljudmi ...

»Mogoče. Predvsem v kočah moraš imeti občutek za človeka. Pa čas si je treba vzeti za ljudi. Saj ni treba, da se usedeš k njim. Dovolj je, da pogledaš, vprašaš, če je bilo vse v redu, pa otrokom rečeš, če boste vse pojedli, boste dobili liziko ... Samo dve besedi in je čisto drugo vzdušje. Jaz sem sicer večino časa v kuhinji, ampak vsake toliko skočim ven, pogledam mize, preverim, če je vse v redu. Pa veliko je odvisno od hrane. Da je hrana dobra, da je domača. Letos sem avgusta vsak dan spekla kruh iz petih kilogramov moke, nakuhala hrane, bograča, ričeta, jote, same domače stvari.«

»Spodbujam zlasti ženske, da je treba biti aktiven. Da se ni treba pretrgati, da potrebuješ zelo malo, eno uro na dan zase. Nobena ne bo rekla, da tega časa nima. In potem veliko lažje delaš, če si v dobri kondiciji. Ženske pa se kar zasedijo, pazijo vnuke, delajo doma, kuhajo in pospravljajo. Lepo, to vsi delamo, ampak tudi zase je treba nekaj narediti, za svojo dušo.«

MULTIKULTI

Po železni cesti od Reteč do Šanghaja

Jure in Drejc Omejc iz Reteč – oče in sin, ki sta se junija letos na zadnji šolski dan podala na potovanje s transsibirsko železnico. Na prvi vlak sta se usedla v Retečah, zadnji ju je pripeljal v Šanghaj. Zamenjala sta šestnajst različnih vlakov. Nepozabno doživetje.

MAJA BERTONCELJ

»Šla sva z vlakom od Reteč do Šanghaja. Skupaj je bilo to 24 dni, od tega devet celih dni na vlak, preostalo v mestih, kjer sva se ustavljala. Zamenjala sva 16 različnih vlakov. Najine glavne postaje so bile Moskva (od Reteč 48 ur, sedem vlakov, ena bolj neprespana noč), četrto največje rusko mesto Jekaterinburg, Tajšet (majhno sibirsko mesto), Irkutsk (sibirski Pariz, kot so mu včasih rekli), Ulan Bator v Mongoliji, Peking in Šanghaj. Nazaj sva šla z letalom. Potovanje naju je stalo skupaj 4500 evrov,« je Jure Omejc predstavil osnovne podatke potovanja očeta in desetletnega sina. Za Drejca je bila to prva tovrstna izkušnja, Jure je vaje potovanj – predvsem s kolesom še iz časov, ko še ni imel družine.

Idejo za potovanje je dal desetletni Drejc

Na Železniški postaji Reteč sta v pogovoru obujala spomine na potovanje, ki se je začelo 22. junija zjutraj. Drejc je šel namesto v šolo, bil je to njegov zadnji šolski dan v četrtem razredu, na vlak. »Še enkrat bi šla,« sta si enotna dobre tri mesece kasneje. Ideja za takšno potovanje je zorela že nekaj časa, dal pa jo Drejc. »Zelo so

mi všeč vlaki. Prebiral sem knjigo, v kateri je bila opisana transsibirski železnica,« je povedal, Jure pa je dodal: »In potem sva prišla na idejo, da bi šla po tej železnici – skupaj kot oče in sin – za njegovih deset let.«

Na tekmi nogometnega svetovnega prvenstva

Priznanje so bile kar dolgo trajne. »Odlučitev je padla pred letom in pol, skoraj eno leto prej je bil storjen prvi korak: nakup vstopnic za svetovno nogometno prvenstvo. Oba imava rada nogomet, Drejc ga tudi trenira, in sva rekla, da če že greva po tej poti, si lahko ogledava tudi tekmo svetovnega prvenstva. Vstopnice so bile v predprodaji od lanskega septembra. Kupila sva ju za 27. junija v Jekaterinburgu, nisva pa vedela, katera tekma bo takrat, saj je bil žreb decembra. Izkazalo se je, da imava vstopnici za tekmo med Mehiko in Švedsko, zadnji krog v skupini. Jaz sem navijal za Mehiko, Drejc za Švede, na koncu smo bili zadovoljni vsi, saj sta se obe reprezentanci uvrstili v nadaljnji krog tekmovalja,« je povedal Jure in dodal, da je bilo prvenstvo dobro organizirano, vzdušje pred tekmo in po njej je bilo odlično: »Žal bi nama bilo lahko, če ne bi šla. Mesto je

bilo polno navijačev iz Mehike. Ko sva jih spraševala, koliko jih je prišlo v Rusijo, je nekdo rekel, da 250 tisoč. Pri njih je nogomet kot religija. Zanimivo pa, da je bila povprečna starost mehiškega navijača trideset let ali še manj, švedskega, bilo jih je neprimerljivo manj, pa petdeset let in več.« Po nakupu vstopnic za nogometno svetovno prvenstvo sta začela urejati še druge stvari: vozovnice za vlak, prenočišča, vizume za tri države ... »Vse se nama je izšlo po načrtu, kot sva imela planirano,« je dejal Jure.

Srečala sta veliko zanimivih ljudi

Že na vlakcu sta srečala veliko zanimivih ljudi. »Transsibirski železnica je, kot je slišati, med zahodnimi turisti zelo priljubljena. Vendar je v Rusiji veliko vlakov in običajno so polno zasedeni, tako da sva jih srečala le malo. Večinoma so bili na vlakih Rusi. Vzela sva vozovnici za drugi razred, za kupe za štiri osebe. Drugače je bilo na vlakcu iz Irkutskaja v Ulan Bator v Mongoliji, na katerem so prevladovali turisti, na Kitajskem sva vzela lokalni vlak, kjer so bili znova večinoma domačini. Srečala različne ljudi. Na vlakcu iz Jekaterinburga so bili na primer najini sosede trener

in 16 otrok iz Jakutska, ki so se udeležili državnega prvenstva v streljanju nekje blizu Jekaterinburga. Imeli so šest dni prvenstva in dva dni poti tja in dva nazaj z vlakom in letalom. Pozimi imajo štiri mesece temperature v povprečju štirideset stopinj pod lediščem,« je Jure povedal eno izmed zanimivosti. Bilo jih je veliko, zato bosta o potovanju organizirala potopisno predavanje.

Največje doživetje Kitajska

»Transsibirski železnica je zanimiva. Je nekaj posebnega, je le najdaljša železnica na svetu,« pravi. Kaj jima bo najbolj ostalo v spominu? Juretu je bila kot narava najbolj všeč Sibirija, kot doživetje pa Kitajska, ker je vse tako drugače kot pri nas. Pravi, da ima večina povsem izkrivljeno predstavo o Kitajski. Zelo ga je presenetil red, pravi izziv pa je bilo sporazumevanje. Drejc je najprej omenil Šanghaj, njuno zadnjo postajo, vožnjo z vlakom, pot čez Sibirijo, kjer so mu v spominu ostale številne breze ... Pisal je dnevnik in vanj dnevno beležil pot, dogodke, zanimivosti ... V posebni škatli ima shranjene spominke, tudi denar. In še nekaj je omenil: da je na Kitajskem jedel celo žabe. Potovanje je desetletnika zagotovo vsaj malo spremenilo. Jure je na to temo dejal, da so doma rekli, da se je vrnil samozavestnejši.

Čez dve leti na pot znova oče in prvič drugi sin?

Potovanje očeta in sina je uspelo. »Glede na to, da je še otrok, na poti nisva imela nobenih težav. Bilo je tako, kot bi šel s prijateljem,« pravi Jure. V mislih ima že naslednje potovanje, ki pa je še skrivnost. Drejc je starejši sin, čez dve leti bo deset let star Urh – in to bo nova priložnost za daljše »oče in sin« potovanje. Mlajši je doma že razkril svojo željo, kam in kako bi rad šel. Mami Eva pa bo, kot kaže, znova ostala doma. »Hčerke nimava, tako da potovanje mame in hčere žal ni izvedljivo,« je v smehu zaključil Jure.

Tipična postaja na transsibirski železnici / Foto: osebni arhiv

Nogometna navijaška mrzlica v Moskvi / Foto: osebni arhiv

Zelena in neskončna Sibirija / Foto: osebni arhiv

Prostrano Bajkalsko jezero od blizu / Foto: osebni arhiv

Kitajski zid / Foto: osebni arhiv

Jure in Drejc Omejc sta spomine na 24-dnevno potovanje z vlakom obujala na začetni postaji, na železniški postaji v Retečah. / Foto: Gorazd Kavčič

Na robu

Ni res, da so debeli srečni ljudje, 1. del

Vedela sem, da zmorem

MILENA MIKLAČIČ

usode

»Čudna so pota Gospodova!« bi vzkliknil marsikdo, ne le jaz, ko bi slišal Anjino zgodbo. Pri svojih komaj 48 letih je doživela več, kot si lahko predstavljamo. O sebi sicer ne govori rada, le sem in tja se najde kdo, ki mu dovoli, da pokuka v njeno pestro preteklost.

Zelo rada teče in redki so maratoni, ki se jih ne bi udeležila. Svoje moči je merila na tržaškem, ljubljanskem, maratonu Treh src, tekla je na Mont Blanc, po Londonu, bila je že v Švici, Interlaknu, Berlinu, Budimpešti, Atenah, New Yorku. Pred kratkim se je vrnila z Jakobove poti, ki jo je prav tako pretekla. Nikoli se ne uvršča med boljše. Zadošča ji, da zmore.

Da sodeluje. Že to je zanjo najslajša jagoda na vrhu torte. Po vsakem teku, ko se vrača domov, je bolj ponosna nase. Tega, kar je dosegla, ji nihče ne more odvzeti.

»Bila sem zelo nesrečen otrok: debel, zamaščen, štorast in nepriljubljen. Nihče me ni maral. V šoli so se me izogibali zato, ker so mi strašno smrdela noge. Rodila sem se v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, takrat je še bilo v navadi, da smo si nogavice in perilo sneli s telesa v soboto, ko nas je mama – bile smo tri sestre – potunkala v čeber in za silo umila. Žal sem se morala že ob koncu tretjega razreda umivati sama, saj je moje špehovje zapolnilo čeber po dolgem in počez. V zadnji klopi sem sedela sama in učitelj telovadbe mi je prepovedal, da bi skakala v dolžino in višino. Marsikaj sem polomila, če ne po nesreči pa nalašč. Imela sem napade togote in takrat sem se rada spravljala na nič krive stvari. Spala sem pri babici, v eni postelji. A mi je kmalu postlala na tleh, zraven svoje nočne posode, ki jo je praznila šele, ko je bila polna.

Pet žensk, kolikor nas je živelo pod eno streho, je bilo med seboj zelo različnih. Če ne po drugem, po tem, kako hitro smo se po obilni hrani nalezle kilogramov. Očeta nismo imele, kmalu po rojstvu najmlajše sestrice je čez noč izginil. Mama, ki je

bila zelo lepa ženska, njegovega izdajstva ni mogla preživeti. V želji, da bi bilo nam, njenim hčerkam prizaneseno s "pokvarjenimi" fanti, je naredila vse, da nobena od nas ne bi bila lepe zunanosti. Vedela je, da moške debelost zelo odbija, zato pri nas nismo jedli, temveč žrli. A količina hrane na kilogramu starejše sestre niso imele nobenega vpliva. Mama je zato postrigla njene lepe, dolge in valovite lase skoraj "na nullo", tako da je bila bolj podobna fantu kot deklici.

Z najmlajšo sestro pa sva se veselo in lepo redili. O tem, koliko zmerljivk sva pokasirali na svoj račun, ne bi govorila! Otroci znajo biti do drugačnih zelo zlobni. Malo so se učili tudi od učiteljev, saj so, če ne drugega, zavijali z očmi, ko sem bila vprašana, pa nisem znala. Osnovno šolo sem končala s komaj zadostnim uspehom. Vpisala sem se na frizersko poklicno šolo, ki pa mi je bila otročje lahka. Po prvem letniku sem poskusila srečo na eni od gimnazij, na kateri niso zahtevali sprejemnih izpitov. Bila sem odličnjakinja vsa štiri leta. Brez težav. Morala tudi zato, ker v razredu nisem bila edina debeluhinja. Družbo mi je delala hčerka ene od profesorice. Zaradi nje so spoštljivo ravnali tudi z menoj. Mojih sto in še malo kilogramov je potem študiralo na fakulteti, diplomiralo in

se zaposlilo. Žal pa dimenzije za lekarniškim pultom, kjer sem začela delati, niso bile v sorazmerju z mojo kilazo. Sodelavke so negodovale, saj smo se morale nenehno izmikati druga drugi. Nepriemerne opazke sicer niso bolele, bile so le zoprne. Tolažila sem se, da sem vsaj precej pametnejša od njih.

Potem pa se je zgodilo nekaj, kar je do obisti pretreslo moje življenje. Starejša sestra, ki je po nekaj težavah med študijem (malo preveč je žurirala) končno diplomirala, je priredila pri nas doma veliko zabavo. Seveda je povabila tudi mene. Družba je bila vesela, glasna in razigrana. Alkohol je tekkel v potokih. Nekaj časa sem sedela ob strani in jih opazovala, potem pa sem šla spat. Zdelo se mi je, da mojega odhoda tako in tako ni nihče opazil. Čez nekaj časa se prebudim. Začutila sem, da ne v sobi ne v postelji nisem bila sama. Ob meni je s hrbtni strani sopol nek moški. Še preden sem se zavedela, kaj se dogaja, se je zvalil še name in mi pokrnil usta z dlanjo. Posilstvo, ki je sledilo, je bilo neizogibno, saj se od groze, ki me je hromila, nisem mogla braniti. Ko je enkrat končal, mi je zašepetal na uho, da bom že videla hudiča, če sestri kaj povem. Šele po teh besedah sem spoznala, da me je posilil Pepi, njen fant, s katerim se je nameravala celo poročiti. Zakaj

je to storil, nisem in nismo nikoli izvedeli. Nisem molčala, ker se ga nisem bala. Poklicala sem sestro in ji povedala. Ter s tem uničila njeno zabavo. In njeno življenje. Sledilo je neizogibno: mama me je vrgla na cesto, sestra pa z menoj ni govorila več kot dvajset let. Posilstvo ni ostalo brez posledic.

Da sem noseča, sploh nisem vedela. Na mojem salu – kilogram gor ali dol – se nosečnost sploh ni poznala! Delala sem vse do poroda. Z inštituta, kjer sem bila takrat zaposlena, so me odpeljali naravnost v porodnišnico. Sin Luka se je kljub črnim napovedim zdravnika, ki me je sprejel, rodil hitro, prej kot v uri in pol. Ko sem ga držala v naročju, se mi je zdelo, da je v tistem trenutku prvič v mojem življenju posijalo sonce! Sreča je bila brezmejna. Niti za sekundo nisem pomislila na moškega, ki je zaplodil mojega sina. Izbrisala sem ga iz spomina. Četudi mi je ta moški, to pa moram reči, naredil kasneje, ko je za otroka izvedel, veliko škode in gorja. V zakonu ni mogel imeti otrok in se je na vsak način hotel polastiti Luke! Od postopkov je odstopil šele potem, ko mu je moja odvetnica zagrozila, da bo resnica o spočetju prišla v javnost, če ne bo dal miru.

A veste, med imeti odgovornost do lastnega otroka in imeti odgovornost zgolj do sebe je velika razlika! Bilo je, kot bi se prvič, kar pomnim, pogledala v ogledalo! Tisto, kar sem videla v njem, mi ni bilo všeč. Zelo rada sem dobro jedla in že misel, da bi se morala od vseh dobrot tega

sveta posloviti, je bila mučna. Kar nekaj časa sem si vzela za razmislek. Potem pa sem bila nekoč ne nekem sprejemu. K meni je pristopila gospa, ki je v okviru nemškega ministrstva za družino skrbela za zdrav način življenja. Beseda je dala besedo, predlagala mi je, bi mi pomagala. Takoj sem pristala. Vedela sem, da če si vzamem čas za razmislek, ne bo dobro. Na začetku junija sem skupaj z Luko sedla na letalo. Najprej sem se udeležila nekaj seminarjev, kjer sem z desetimi drugimi preobilnimi posamezniki poslušala predavanja, sledil je temeljit zdravniški pregled. Imela sem grozljiv krvni tlak 210/110.

Bila sem tudi polna strahov. Bom zmogla vse napore sama? Vsi, ki so bili v skupini, so imeli podporo pri partnerjih ali pri domačih. Luka je bil star pet let in pol. Še sanjalo se mu ni, za kaj gre. Po treh tednih, ko sem bila že skoraj devet kilogramov lažja, sva se vrnila domov. Držala sem se jedilnika, telovadila še nisem, ker še nisem mogla. Sem pa začela hoditi. Vsak dan kakšen kilometer več. Ko so kilogrami spozeli pod številko devetdeset, sem skakala od sreče! Vedela sem, da zmorem. Po skoraj dveh letih sem pristala na sedemdesetih in čez kakšno leto na šestdesetih kilogramih. Stari znanci me niso več prepoznali. Tudi sicer sem se zelo spremenila. Na zunaj in na znotraj. Začela sem teči. Sprva po Poti spominov okoli Ljubljane. "Ti zmoreš več," mi je govoril sin, ki je bil prav tako zelo ponosen name.«

(Konec prihodnjič)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Ivan Gosar, mučenik zaradi jugoslovanstva

PETER COLNAR

Če bi danes nekoga hvalili kot junaka, ker se je zavzemal za jugoslovanstvo, bi bil nad tem marsikdo ogorčen. V času ločevanja izpod Avstro-Ogrske pa je to pomenilo, da je šlo za narodno zavednega Slovenca, ki je zato nosil tudi težke življenjske posledice. To je doživljal tudi inženir gozdarstva in vojaški častnik Ivan Gosar, ki se je rodil 1. oktobra 1888 v Škofji Loki. Obiskoval je gimnazijo v Kranju, na Dunaju na Visoki agronomski šoli pa je leta 1913 prejel naziv diplomirane inženirja gozdarstva. Obiskoval je tudi šolo za rezervne častnike v avstro-ogrski vojski ter prejel čin rezervnega poročnika.

V mladosti je bil aktivni pripadnik sokolskega gibanja. Že takrat je bil pripadnik jugoslovanstva. Zato doma ni dobil zaposlitve. Spomladi

1914 se je preselil v Srbijo, kjer je dobil tudi srbsko državljanstvo. Ko je konec julija 1914 Avstro-Ogrska napadla Srbijo, se je prostovoljno pridružil srbski vojski. Dobil je čin aktivnega poročnika ter sodeloval v spopadih. Med vojaki je bil priljubljen, ker je vedno skrbel za podrejene. Jeseni leta 1915 se je boril tudi proti Bolgariji, ki je napadla Srbijo, vendar je bil med umikom svoje enote pri Kumanovu hudo ranjen, saj je v boju dobil trideset ran. Čeprav je prosil bolgarske vojake, naj ga ubijejo in končajo njegove muke, so ga ti pustili v obcestnem blatu. Usmilili so se ga bolgarski bolničarji, ki so ga kot vojnega ujetnika prenesli v vojaško bolnišnico v Sofiji.

Po petmesečnem okrevanju je Gosarja izsledila avstrijska komanda. Zdravili

so ga kot srbskega in ne slovenskega častnika. Bolgari so ga predali svojim avstrijskim zaveznikom. Tako se je Gosar znašel pred vojaškim sodiščem v Beogradu. Jeseni 1916 je močno zastražen prišel v zapor v trdnjavi na Kalemegdanu, kjer je bil zaprt več mesecev. Sumili so ga dezerterstva iz avstrijske vojske, čeprav je dokazal, da je Avstro-Ogrsko zapustil pred začetkom vojne. Sodniki so mu ponudili svobodo, če prestopi v njihovo vojsko, kar pa je odločno zavrnil, češ da se je treba za svobodo Slovencev tudi žrtvovati.

Ob mučenju je vztrajal pri svojem. Rekel je: »Obsodite me že vendar! To sem, kar sem, drugačen ne morem biti ... Borim se za svobodo svojega naroda in ne prosim vaše milosti!« Sodnišče ga je 10. februarja 1917

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- Na gradu v Trušnjah na avstrijskem Koroškem je bila 1. 10. 1216 izdana najstarejša znana pisna omemba vasi Zbilje.
- V Podbrezjah se je 1. 10. 1860 rodil gradbenik in gospodarstvenik Franc Pavlin.
- V Tomačevem se je 2. 10. 1848 rodil zgodovinar Franc Schumi (Šumi). Zaslovel je kot mož Josipine Schumi, ki je vodila v Ljubljani slaščičarno, ki se je razvila v znano tovarno Šumi.
- V Suhi pri Predosljah pri Kranju se je 5. 10. 1887 rodil gospodarstvenik in politik Jože Basaj. Ob koncu druge svetovne vojne je bil predsednik Narodnega odbora za Slovenijo.

kot veleizdajalca obsodilo na smrt. Gosar, oblečen v uniformo srbskega oficirja, brez znakov ter odlikovanj, je poslušal obsodbo, nato pa je zaklical: »Živela svoboda, živela moja velika in svobodna domovina,

živel kralj Peter!« Ob usmrtni je odklonil prevezo čez oči z besedami: »Srbski oficir ima pravico, da umre z odprtimi očmi!« Gosarjevo sestro, ki je prišla v Beograd iskat bratov grob, so avstrijske oblasti celo zaprle ...

Prva ženska z doktoratom na svetu

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Zagovarjala ga je in dodeljati ji je bil 25. junija 1678. Univerzitetna dvorana v Padovi je bila premajhna za tisoče radovednežev, ki so jo prišli poslušati, da so zagovor prenesli kar v bližnjo katedralo. Njeni briljantni odgovori na vprašanja, ki so jih ji zastavljali, so bili navdušujoči. Elena Lucrezia Scolastica Cornero Piscopia, rojena 5. junija 1646 v Benetkah, v patricijski družini, iz katere so izšli štirje doži in devet kardinalov, je bila osupljiva deklica. Njen bogati oče Giovanni Batista Cornero je bil zakladnik sv. Marka in zelo blizu tedanjemu dožu. Živel je z Zanelto Boni, preprostim, zelo revnim dekletom iz Brescie, in se poročil

z njo, ko je bilo rojeno že petero otrok. Cornero je veliko dal na izobrazbo svojih potomcev, v hišo so prihajali sami dobri učitelji, kakor sta bila profesor Carlo Rinaldini s padovanske univerze in oče Felice Rodondi. Elena Lucrezia je bila čudežni otrok. Pri sedmih letih je govorila latinščino in staro grščino, pozneje se je naučila še francoščine, španščine, hebrejščine in arabščine. V najstniških letih je imenitno igrala na čembalo, violino in harfo. Znanost pa jo je dobesedno začarala. Matematika, fizika, astronomija, vsega je bila vedoželjna, poglobljala se je v filozofijo in teologijo. Že pri enajstih letih jo je navdihnila misel, da bi postala nuna.

Oče je na podlagi odličnih ocen, ki jih je bila deležna, dosegel, da so jo sprejeli na univerzo v Padovi. Odlična študentka se je odločila, da bo zagovarjala doktorat iz teologije, vendar ji je to prepredil kardinal Gregorio Barbarigo, češ da to ženskam ni dovoljeno. Pozneje so ji dovolili, da je doktorirala iz aristotelske logike, stara je bila dvaindeset let. Prejela je ogrinjalo iz hermeline, s kakršnim so ogrinjali lavrate, doktorski prstan in knjigo pa tudi lovorjev venec za literarna dela. Postala je članica nekaterih znanstvenih akademij v Evropi, očetove želje, da bi se stanu primerno poročila, ni izpolnila.

Leta 1665 je postala oblata benediktinka, kar pomeni, da si je naredila opravdo benediktink, živela po njihovih načelih, a ni vstopila v samostan. Zaslovela je po svoji dobrodelnosti. Umrta je za jetiko 26. junija 1684, stara komaj osemtrideset let. Na njeno željo so jo pokopali v benediktinski opatiji sv. Justine v Padovi. Kmalu je utonila v pozabo, zdaj pa se vrača v galerijo znamenitih žensk 17. stoletja ... Sloves o padovanski kuhinji pa izvira še dlje.

Paprike – ladjice – za predjed

Za 4 osebe potrebujemo: 2 veliki podolgovati rdeči ali rumeni papriki, 2–3 zvrhane žlice drobtin, 2–3 zvrhane žlice naribanega sira grana padano, šopek peteršilja, sol, sveže zmlat poper, olje, papir za peko, manjši pekač.

Paprike prerežemo po dolgem, jih očistimo semenja, operemo in osušimo. Notranjost rahlo posolimo. Zmešamo drobtine, sir in sesekljan peteršilj, poper in sol po okusu in nadevamo paprike. Zložimo jih v primeren pekač, obložen s papirjem za peko. Preden damo jed v pečico, ogreto na 200°, vsako papriko pokapamo z oljem. Pečemo, dokler paprike niso zlatorumene.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Prizorov, kakršnega prikazuje zgornja fotografija, je bilo na nedavnem Festivalu slovenskih sirov na Brdu na pretek. Nabor vrhunskih izdelkov domačih sirarjev je pritegnil množico obiskovalcev, ki cenijo domače dobrrote. Zavedanje o pomenu in kakovosti doma pridelane hrane je vedno večje, zato so takšne predstavitve nadvse dobrodošle, saj z njimi pridobijo vsi – tako pridelovalci kot tudi potrošniki. A. Š. / Foto: Tina Dokl

Letos zima nedvomno bo. In če se meri po količini drv, ki smo jo oni dan zasledili v starem delu Železnikov, bo ta leto še posebno ostra in huda z veliko snega. Fotografija pa nam čustva vzbudi še na dva načina. Ob čudovito obnovljenih starih hišah in klatrmi drv pred njimi z nostalgijo pomislimo na dobre stare čase, v ospredje pa stopa tudi stara lastnost Železnikarjev, da je za kurjavo treba poskrbeti dovolj zgodaj. Fotografija je bila namreč posneta na tih deževnih večer konec avgusta. I. K. / Foto: Igor Kavčič

Nove knjige (454)

Brezmejna Slovenija

MIHA NAGLIČ

»Brez skorje kruh ne bi bil kruh! Osnovno živilo z mehko, slastno sredico. Testo bi se razlezlo v brezoblični močnik, če ga v ognju ne bi obdal čvrst ovoj. Tako tudi robovi sveta, na katerem ljudje še govorijo in mislijo slovensko, že od nekdanje skorje varujejo mehko sredico. Osrednjo deželo, nekdanjo Kranjsko, ki bi je bilo brez Primorske, Koroške, Štajerske in Prekmurja veliko premalo za državo, kakršno imamo. Velik del zamejskih rojakov s svojim bitjem in delovanjem ohranja trdnost te skorje. Čeprav so mnogi na pogled krhki, že upognjeni od let, nekateri tudi

razočarani, večinoma še vztrajajo, žilavo, nepodkupljivo. Srečeval sem jih povsod, kamor me je v zadnjih letih pripeljalo iskane varuhov snovnega in duhovnega izročila, nad katerim bdijo, ne da bi to od njih kdo zahteval. Tudi sami skoraj brez izjeme ne pričakujejo plačila, hvaležni so že za pozornost in priznanje. Večinoma tudi izžarevajo več volje in optimizma, kot ga je čutiti pri tistih, ki jim ničesar zares ne manjka in se niso primorani iz dneva v dan boriti za pravico do rabe podovanega jezika in starih seg. Da so, kar so – ne da bi, ker je morda bolj udobno in donosno, sprejeli vse tisto, čemur so stoletja kljubovali

njihovi predniki. Mož in žena tega kova je največ med pripadniki slovenskih manjšin, onkraj zdajšnjih, po burnih pretresih zadnjega poldruga stoletja začrtanih meja. Vedno manj jih je, a si tisti, ki še vztrajajo, zaslužijo toliko več občudovanja in spoštovanja. Ker so bili vseskozi na robu, med mlinskimi kamni interesov drugih, je bila narodna zavest med njimi izražena prej in močnejše kot v središču. Prvi vseslovenski tabor s programom Zedinjene Slovenije, ki ga je zapisal Korošec Matija Majar Ziljski, je bil v Ljutomeru na Štajerskem, prva čitalnica je začela delovati v Trstu, prva založba pa v Celovcu, ko je na Kranjskem

še prevladovala previdnost. Brez teh predstraž bi bilo vse drugače.« (Str. 9)

Publicist, prevajalec in urednik Iztok Ilich (1947) je po rodu Mariborčan in mogoče že zato bolj dovzeten tudi za skorjo, in ne le za sredico, osredotočen v Ljubljani. Na začetku te knjige je zemljevid, ki nazorno kaže, da je večina krajev, ljudi in njihovih izročil, ki jih opisuje, na slovenskem zahodu in severovzhodu, le eno je v Ljubljani. To je zbirka Studia Slovenica, ki jo je po osamosvojitvi iz ZDA pripeljal Janez Arnez in zdaj domuje v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. In priča, da je slovenstvo tudi onkraj skorje. Slovenija je res brezmejna ...

Iztok Ilich, *Brezmejna Slovenija, Trdoživost ljudskega izročila*, Cankarjeva založba, Ljubljana, 2018, 320 strani

RAZVEDRILLO

GG

SPEKTAKULAREN NAČIN PREČKANJA ALP: BERNINA EXPRESS (3)

MESTA IN NJIHOVA JEZERA

Alenka Brun

Vaduz, St. Moritz in Chur smo že omenili, a na tridnevnom popotovanju smo videli še nekatera druga mesta, jezera in zanimive točke, ki so se nam vtisnili v spomin.

Tisti, ki smo se prvi dan odpeljali proti Benetkam, Veroni, mimo Gardskega jezera do Brescie, kjer smo zapustili avtocesto, smo pravzaprav popotovanje začeli ob slikovitem jezeru Iseo ali Sebinu, šestem največjem italijanskem jezeru. Nekaj smo izvedeli tudi o Montisoli, največjem evropskem jezerskem otoku na njem; samo jezero predstavlja stičišče alpskega severa in mediteranskega juga. Blaga klima je omogočala naselitev ljudstev že v prazgodovini, na kar kažejo številni ostanki gradov, cerkva, samostanov, meščanskih vil in palač. Vasica Iseo je izjemno slikovita. Potem smo se odpeljali do mesteca Sulzano. Izvedeli smo tudi za zanimiv, poseben, skoraj umetniški projekt izpred dveh let, ki je trajal ali bil razstavljen dobra dva tedna: plavajoči, pontonski pomol Sulzano – Monte Isola. Sledila je vožnja ob jezeru in po dolini

Druga skupina je imela več sreče z vremenom v St. Moritzu. / Foto: Jana Triller

Camonica, ki je uvrščena na seznam Unescove dediščine in slovi po risbah, ki so jih tamkajšnji prebivalci v prazgodovini na različne načine vrezovali, klesali na gladke skalne površine. Ti petroglifi prikazujejo dogodke iz tedanjega vsakdanjega življenja. Pokukali smo torej v arheološki park, potem pa pot nadaljevali proti švicarski meji. Prespali smo v Sondriu – še na italijanski strani, naslednji dan pa smo se z vlakom iz Tirana odpeljali v Švico. Po Bernini Expressu se je prva skupina ustavila in si ogledala še St. Moritz

ter pa Chur, in ker smo spali v Buchsu, ki je le streljaj od meje z Lihtenštajnom, smo »skočili« še v Vaduz. Obisk mesta je bilo načrtovano presenečenje, ki je pri izletnikih poželo odobravanje.

Zadnji dan smo se po zajtrku odpeljali na območje San Bernardina in nadaljevali vožnjo proti jugu. Ogledali smo si najbolj italijansko mesto v Švici, kantonu Ticino: Bellinzona. Dolga stoletja so se bile bitke za prevlado, dokončno pa je leta 1516 mesto pripadlo Švici. Nad mestom se dviguje mogočna trdnjava, iz

katere so varovali vstop v dolino. Trdnjava je ravno tako uvrščena na Unescov seznam, saj je eden najpomembnejših primerov srednjeveškega obrambnega sistema v Alpah. Tudi mi smo si jo ogledali poblíže – pravzaprav smo se nanjo povzpeli s pomočjo dvigala – ter se sprehodili še po mestnem jedru.

Pređen nas je pozdravil z nedeljskim soncem obsijani Lugano, smo se posladkali v čokoladnici Alprose. Tu so pred kratkim odprli tudi manjši muzej čokolade. Izletnike pa je najbolj zanimal

Ko se sprehodiš po Luganu, te lahko v določenem letnem času pričakajo tudi takšni cvetlični prizori.

Dolina Camonica slovi po risbah, ki so jih tamkajšnji prebivalci v prazgodovini na različne načine vrezovali oziroma vklesali na gladke skalne površine.

Glasove izletnike je v čokoladnici Alprose še najbolj zanimala prodajalna.

Mesto Lugano si lahko ogledaš tudi z jezera.

Sulzano – mesto, kjer se je začel plavajoči pomol

Bellinzona je znana po gradovih, mogočni Castelgrande na hribu je viden praktično od povsod v mestu.

degustacijski čokoladni kotiček v prodajalni. Sledila je vožnja do sicer švicarskega Lugana, ki leži ob istoimenskem jezeru, a naš prvi vtis je bil, da je mesto italijansko, ker smo videli ogromno avtomobilov z italijanskimi registrskimi tablicami. Izvedeli smo, da je to pravzaprav zelo priljubljena »vikend točka« za Milančane, seveda tiste z globljo denarnico. Švicarski Bled? Premalo,

bolj švicarski Monte Carlo – in menda je to res njegov nadimek. Sprehodili smo se po promenadi ob jezeru, po starem delu mesta, in ker so bile temperature kar visoke, so si ljudje z veseljem privoščili še zadnji sladoled na tej strani meje, potem pa se je naše popotovanje zaključilo. Sledila je vožnja mimo Coma do Milana, mimo Benetk in nazaj domov – na Gorenjsko. (Konec)

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Ker boste zopet pretiravali pri zapravljanju denarja, se na posledice kar pripravite. V poslovno-delovnem krogu boste naleteli na nerazumevanje in vložiti boste morali precej truda, da bodo poslušali vaše načrte. Bodite pogumni.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Res je, da se boste obremenjevali glede vsega mogočega, a vseeno vam bo ostalo dovolj energije, da boste sposobni videti tudi lepe stvari. Na delovnem mestu boste pred nalogo, za katero boste sprva mislili, da jo je nemogoče uspešno izpeljati.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Na vse načine se boste izogibali različnim skrajnostim in se skušali obdržati v zlati sredini. Večinoma vam bo to uspevalo, zato boste še kar zadovoljni. Poslovno se vam približujejo pozitivne spremembe, ki jih boste zelo veselili.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Ves teden boste preživeli v razmišljanju, na kakšen način bi čim lažje prišli do zelenega cilja. Končno spoznanje, da se je za vsako stvar treba potruditi, vas predrami, da zavirate rokave in seveda uspete na vseh področjih.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Pri finančah bodite te dni še posebno pazljivi, saj veste, da pri zapravljanju nimate prave mere, saj se vam takrat čas ustavi. Težave, ki vam že nekaj časa ne dajo spati, se vam pozitivno rešijo. Ob koncu tedna bo zelo pestro in zanimivo.

Devica (24. 8.–23. 9.)

V prihodnjih dneh se boste morali večkrat ugrizniti v jezik in se na ta način izognili preprirom. Brez strahu – kljub vsemu bo prišlo vaših pet minut. Takrat boste uživali v teh trenutkih. Počasi se boste nehali ozirati na mnenje drugih.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Obeta se vam prijetno srečanje v dvoje, ki se ga že zelo veselite. Kar naenkrat boste spoznali, kje vas čaka prava sreča, in vso energijo boste usmerili v to, da vam ne uide. Skrbi, ki si jih boste delali zaradi zdravja, so odveč in nepotrebne.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Čeprav se vam v ljubezenskem življenju vse odvija po načrtu, morate biti previdni, da vam vaje ne uidejo iz rok. Sanjati in tudi potem to tudi doživeti ni vedno enako. Seveda je vse odvisno od vaših želja in tega, ali ste pripravljeni na spremembe.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Sedaj je najboljši čas, da se posvetite sami sebi. Zopet boste odkrili svoje stare želje, ki ste jih zaradi pomanjkanja časa bili prisiljeni pozabiti. Zaradi službe si ne boste delali skrbi, res pa je, da vam trenutno to ne bo na prvem mestu.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Težave, ki jih boste občutili, bodo samo trenutne in jih boste takoj rešili eno za drugo. Na osebnem področju se boste odločili za pravo potezo in s posledicami boste zadovoljni tako vi kot tudi drugi v vaši bližini. Pričakujte večji denar.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Reševali boste službene naloge, za katere veste, da se morate maksimalno potruditi. Misel o skorajšnjem, sicer krajšem dopustu vam bo dala še kako potrebnega elana. V svoj čustveni svet boste odprli okno in presenečeni boste.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Ujeli se boste v svojo zanko in se prepustili lenarjenju. Prav kmalu pa pride do izziva, ki bo od vas zahteval vso drznost in veliko časa. Splet okoliščin vas pripelje do izpolnitve starih ciljev, na katere ste že skoraj pozabili.

TA JE DOBRA

Hitro pokvarljiva očala

Janez se je odločil, da si bo po letih poceni očal kupil nova očala, ki bodo kvalitetna, pa naj stane, kolikor hoče. Gre v Celovec, ker je avstrijsko blago seveda boljše, in zahteva najdražje leče in okvirje. Simpatična okulistka mu ponudi zadnji model. Janez si natakne očala in okulistko zagleda golo. Ko sname očala, je oblečena. »Ta bom vzel – ne glede na ceno,« se odloči. Ko pride domov, gre po cesti in si ogleduje nagce. Ko pride domov, pogleda skozi okno in zagleda ženo in najboljšega prijatelja Franceljna – oba sta naga. »No, pa sem še tega kapseljna od Franceljna videl, kakšen je brez gat,« si misli in vstopi. Sname očala, ampak žena in Francelj pred njim sta še vedno gola. Janez, besen kot hudič, zakolne: »Ti prekleti Avstrijci. Samo dve uri sta minili od nakupa, pa so očala že zanič.«

Pri zobozdravniku

Jožica se kar trese od strahu: »Gospod doktor, veste, rajši bi rodila, ko da mi vrtate!« Potem vdano odpre usta in zapre oči. »Zdaj pa hitro povejte, kaj bi rajši. Da bom vedel, kateri sveder naj pripravim.«

Dostopnost

Blondinka pokliče fanta na mobilni telefon. Oglasi se ženski glas: »Naročnik trenutno ni dosegljiv, prosimo, pokličite kasneje.« Blondinka pa jezno: »A zate je pa dosegljiv, packa presneta!«

Ženitna ponudba

Gasilec želi spoznati gorečo črno lasko zaradi osnivanja skupnega ognjišča.

LAŽJI SUDOKU

4		5	9		2			6
	2			1				8
		9			3	5	2	
7	5	6	3					
2			4		7			1
					8	3	7	5
	4	3	1			7		
	9			2				6
8			6		5	4		9

Rešitev:

6	1	5	9	2	7	8		
2	9	8	7	1	6	5		
2	9	7	6	8	1	6	9	
5	7	6	9	2	7	1	6	
1	6	9	7	5	7	6	2	
8	7	1	6	9	5	7		
7	2	5	6	7	9	1		
7	9	9	1	5	2	5		
9	6	1	2	1	9	8	7	

TEŽJI SUDOKU

2		8	5			7	3	
1						8		
4	7		6					1
				7		3		8
			1		8			
9	2		3					
3					9		8	6
		7						2
	4	5			1	9		

Rešitev:

6	7	1	2	9	5	7	9	
2	9	1	9	7	1	6	8	
9	8	7	6	5	1	2	3	
7	1	9	5	6	7	2	8	6
5	6	2	9	1	7	6	2	
8	7	2	1	6	9	1	5	
1	2	5	6	9	6	7	7	
7	9	9	1	5	2	6	1	
6	6	1	2	1	5	9	9	7

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov.

Sestavil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Predprodaja do 30. 11. 2018

Kupim prej,
#FuramKrvavec
cenej`!

Krvavec je eno največjih in najbolj urejenih smučišč v Sloveniji, ki že leta s svojimi tereni in dodatnimi aktivnostmi privablja ljubitelje smučanja in preživljanja aktivnega prostega časa na snegu. Smučarjem na 30 km prog zagotavlja najmanj 100 smučarskih dni na leto, tako ob ugodnih razmerah začne sezono v koncu novembra ali v začetku decembra, kar omogoča tudi zasneževanje s kompaktnim snegom. Letos prvič, pod novim vodstvom, načrtuje podaljšanje sezone tudi v prvomajske praznike. Kot novosti v letošnji sezoni bi lahko izpostavili prenovno plažo Krvavec, nekaj izboljšav se obeta tudi pri zasneževanju smučarskih prog, ter odprtje nove proge, prav tako pa je potrebno poudariti, da bo letošnja sezona polna zabavnih vsebin, ki se bodo odvijale na najbolj znani krvavški plaži.

V tujini, dobro poznani Ski opening z Apres ski zabavo, bo letos organiziran kar v dveh terminih decembra, Silvestrovanje na 1600 m z glasbeno gostjo pa bo na zasneženi plaži prava dogodivščina ob zaključku leta.

Kot vsako leto, je tudi letos Krvavec pripravil ugodne, predprodajne cene smučarskih vozovnic, ki so na voljo med 1. 10. in 30. 11. 2018. Nakup v času predprodaje vam prinese tudi do 25 % popust na določeno vozovnico.

Nekaj najbolj vročih: DNEVNA PON – PET 25 €; SEZONSKA PON – PET 246 €; SEZONSKA DNEVNO – NOČNA (nočna smuka samo na Rogli) 427 €, kot novost v letošnji sezoni pa je tudi VIP vozovnica (999 €), ki omogoča parkiranje na VIP parkirišču, VIP vhod na kabinsko žičnico, VIP vhod na šestsežnično ter eno kavo dnevno na plaži Krvavec.

Dogodki:

10. 11. 2018 Martinovanje • 6.-9. 12. 2018 Družinski Ski opening s Čuki • 21. - 23. 12. 2018 Ski opening 31.12.2018-1.1.2019 • Silvestrovanje z Aloy na 1600 m • 20. 1. - 25. 1. 2019 Šolar na smuči • 26. 1. - 28. 1. 2019 Gourmet cup • 8. 2. 2019 Kulturni dan • 9. 2. 2019 Zvoh Night attack • 12. 2. - 18. 2. 2019 Telemark WC in WJCS • 23. 2. 2019 Miss Krvavca • 2. 3. 2019 Vrhunec zime z Juretom Koširjem • 7. 3. -10. 3. 2019 Zasavski vikend • 10. 3. 2019 Ženske furajo Krvavec • 6. -7. 4. 2019 Luža

Prva nagrada: dnevna smučarska vozovnica Krvavec; druga nagrada: 2-krat Krvavška malica na Plaži Krvavec; tretja nagrada: majica in očala Krvavec

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 17. oktobra 2018, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

SESTAVIL: F. KALAN	NAŠ DESKAR NA SNEGU (ROK)	PORT. NO- GOMETAŠ (CRISTIANO)	DAVEK V STARI TURČLIJ	NIKO KURET	STREŽNIK V UNIFORMI	SPIKER PUČER	SKOPLJEN SAMEC GOVEDA	KNJIŽEV- NOST	MESTO V CRNI GORI	JAPONSKI BOG Z LISIČJO GLAVO	KATJA, KATARINA
NAŠ PISATELJ (F. L.)											
KRAŠKO POLJE NA NOTRANJ- SKEM				6							
PEVKA DEZMAN				1000 VATOV AM. PISEC (WILL)						4	
DIŠEČE RAST- LINSKO MAZILO						OZEK USNJEN TRAK	POLOPICA Z MADAGA- KARJA EVA KOBE				
DAVID LYNCH			DEL BUDIM- PEŠTE EBEN							AZJSKI POLOSEL	ROKOMETNI VRATAR ŠKOF
REKA V NEMČIJI					PODOBA GOLEGA TELESA TANČICA				OLIVER GROSS REKA V NEMČIJI		
NERODEN ČLOVEK, ROBAVT							OPOJNA PIJACA REKA V AFRIKI	8			
GORENJSKI GLAS	LOŠČENA ŽGANA GLINA	BRITANSKI GLASBENIK (BRIAN) LIK IZ OPE- RE NORMA				IZDELOVA- LEC KOS NEZGODA					
OKRAŠEN VODNJAK Z VODO- METOM	1								TURŠKI VELIKAŠ PRIDELOVA- LEC OLJA		
ROMUNSKI TERENEC				GRAFIČNA TEHNIKA PAKET, OVOJ							
OBLIKA IMENA JOVAN					IGRALEC MINEO OSEBA IZ TISOČ IN ENE NOČI				RIKO DEBENJAK PEVKA TROBEC		
VEČERNO ZVONJENJE V ČAST MARJI										SOL OCETNE KISLINE	PUNTAR GUBEC
IGRALKA KIDMAN			12				POKRAJINA V VIETNAMU ARALSKO JEZERO				
STANE SEVER			2075 M VISOK VRH V JULIJCIH DEKOR								
ATLET BOLDON				NOČNI LOKAL NARAVA (STAR.)				ZAKOVICA VULKAN NA HAVAJIH		11	
GORENJSKI GLAS	DEL ZEMLJIŠČA	BARVILO ZA LASE KRISTUSOV UČENEC				IZD. GODAL IZ CREMONE NOVINAR PEČKO					
MATE- MATIČNA KRIVULJA			7						ANGELINA JOLIE MLEČNI IZDELEK		
STROJ, NAPRAVA							DEL OBRAZA NIZOZEM- SKO MESTO	2			
JUTRANJA VLAGA NA RASTLINJU					JEDILNIK, MENU HRV. PEVKA (JOSIPA)					EDEN OD RIMSKIH GRICEV	BIVŠI AM. TENISAČ (ARTHUR)
CHARLES SPENCER			VLADARICA BETONSKA TALNA PODLAGA								
PLESNI LIK PRI ČETVORKI				DRŽAVA OB IRANU VEČJI KOS POHIŠTVA					YESNA SLAPAR AMERIŠKI INDIJANCI, NAVAJO		
RIBA SEVERNIM MORJ						REDOVNIK NAVARJEN DEL VARA	5				
AMERIŠKI REZISER (ROBERT)							REKA V ŠVICI, AAR ŠKOTSKI OVČAR				
DURANT KVRINAL MAUNA KEA OROVIST VIA MALA	NAŠ GRAFIK (HINKO)	RAČJI SAMEC ROMAN JOHNA KNITTLA							VLADO ILJEVSKI TEPEČ (NAREČNO)		PRAV- LJIČNO ŠTEVILO
REKA V RUSIJI		10			VOLIVEC TAČETEK TEKMO- VANJA						
NAŠ RTV UREDNIK IN VODITELJ (M. Š.)											3
RADJ			PESNIK ŽUPANČIČ	GL. MESTO LIBIJE AMERIŠKI VESOLJSKI CENTER							
RIMSKA LJUBLJANA											
AZJSKA DRŽAVA Z GL. MESTOM DOHA				9							
FR. IME MESTA AALST V BELGIJI											
ODPRTA POŠKODBA											

KUPIM PREJ

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12

CENEJ'

RE: KRVAVEC D.O. GRAD 7% CENILN. F. M. GORENJSKEM

DRUŽABNA KRONIKA

SPROŠČUJOČ GLASBENI VEČER

V kranjskem lokalu Panorama Stara Pošta je prvič nastopil mlad in nadarjen glasbenik Žiga Jan Krese iz Križ pri Tržiču. Jesenice so postale bogatejše za slušni center, barmana brata Fartek pa se ta teden mudita v Talinu v Estoniji.

M. Likosar, A. Brun

Na Jesenicah so konec septembra v Mercatorjevem centru odprli novi slušni center Audio BM. Kdor jih je obiskal na dan odprtja, je lahko brezplačno preveril tudi svoj sluh, a to lahko storite pravzaprav vedno. Znanj so po kakovostni storitvi, individualnem pristopu, z veseljem pomagajo in svetujejo. Obiskovalcem so na dan odprtja novega slušnega centra predstavili ponudbo slušnih aparatov in tehničnih pripomočkov, pričakali pa so jih prijazni direktor slušnih centrov Audio BM v

Sloveniji Franci Urankar v družbi akustikov za slušne aparate: Aleksandra Zorića, Romana Demirja in Milana Čarmana. Centrov je kar trinajst, od tega pa je jeseniški drugi na Gorenjskem – poleg tistega v Kranju.

Žiga Jan Krese poje, odkar govori. Je študent Akademije za glasbo, član skupine Perpetuum Jazzile in glavni pevec avtorskega benda Iskreni kreteni. V poletnem času smo lahko njegovo petje vsak četrtek občudovali v priznanem ljubljanskem lokalu, prepeval pa je tudi po Gorenjski. Izjemen vokal je Žiga Jan tokrat pospremil z igranjem klavirja, pel je slovensko in svetovno popularno ter zimzeleno

glasbo. Pravi, da mu je vsaka pesem, ki jo zapoje, zelo blizu, hkrati ji doda še osebno noto in tako melodije Jana Plestenjaka, Nine Pušlar, Kvatropirceva, Oliverja Dragojeviča, Robbieja Williamsa, Bryana Adamsa ... v njegovi izvedbi pričarajo res poseben in sproščujoč glasbeni večer. Panorama Stara Pošta pa obljublja še več tovrstnih nastopov lokalnih glasbenikov: v oktobru bodo gostili škofjeloško zasedbo MoonTime Quartet, decembra božični večer s Tilnom Lotričem, Žiga Jan Krese pa se na oder Panorame vrača prihodnje leto na dan zaljubljenec.

Brata Fartek – mlajši Jožef in starejši Tomaž – iz

Mengša se ta teden mudita na svetovnem prvenstvu v mešanju barskih pijač v Talinu v Estoniji. Jožef je Slovenijo predstavljal v atraktivnem mešanju pijač s svojim little mixom oziroma malo mešanico, Tomaž pa v klasični kategoriji s koktajlom forest dream ali gozdne sanje. Tomaž je letos ponovno zmagal na domačem terenu – na državnem prvenstvu barmanov v Rimskih termah marca – in kot državni prvak tako zastopal Slovenijo na svetovnem prvenstvu, na katero se je odpravil nasmejan in po dober rezultat. In čisto mogoče je, da sta Fartkova edina brata na svetu, ki letos na tekmovanju zastopata eno državo.

Žiga Jan Krese je skladbam priznanih glasbenikov dodal osebno noto. / Foto: Tina Dokl

Žigov nastop je navdušil goste docela zasedene Panorame Stara Pošta. / Foto: Tina Dokl

Jožef Fartek

Tomaž Fartek

V gozdnih sanjah je tako češnjev liker in rum kot limonin sok; v malem miks pa med drugim gin, liker z okusom melone, limonin sok in pire zelenega jabolka.

Na Jesenicah: akustik za slušne aparate Milan Čarman, direktor slušnih centrov Audio BM v Sloveniji Franci Urankar in akustika Aleksandar Zorić ter Roman Demir

VRTIMO GLOBUS

Poslovala se je Peggy Sue

V osemindesetem letu starosti je umrla **Peggy Sue Gerron**, muza, ki je navdihnila pevca rokenrola Buddyja Hollyja. Pesem z naslovom Peggy Sue velja za himno zgodnjega rokenrola. Prvoten naslov pesmi Cindy Lou, poimenovan po Hollyjevi nečakinji, so na željo bobnarja skupine Jerryja Allisona spremenili v Peggy Sue. S pesmijo jo je namreč prepričal, da sta obnovila svojo razpadlo zvezo in se celo poročila. Kasneje sta se razšla, ona pa se je preselila v Kalifornijo in se drugič poročila.

Se Justin Theroux videva z Lauro Harrier?

Justin Theroux (47) je bil v Parizu opažen v družbi osemindvajsetletne igralka **Laure Harrier**, znane iz filma Spiderman. To ni bilo prvič, da sta igralca preživljala skupaj prosti čas. Maja sta namreč družbo drug drugemu delala na razkošni jahti ter pred nekim pariškim hotelom, kjer sta kot ambasadorja blagovne znamke Louis Vuitton čakala na zabavo te modne hiše. Ali sta le dobra prijatelja ali resen par, pa za zdaj še ni znano.

Hčerkica za Kate Hudson

Po dveh sinovih je igralka **Kate Hudson (39)** postala mamica hčerkici, ki sta jo s partnerjem **Danijem Fujikawo** poimenovala Rani Rose Hudson Fujikawa. "Tukaj je. Odločila sva se, da jo poimenujemo po njenem pokojnem dedku Ronu Fujikawi.

Bil je poseben mož, ki ga bomo vsi pogrešali," je za javnost zapisala igralka, ki pravi, da so vsi srečni in zdravi. Kate ima iz prejšnjih zvez že štirinajstletnega Ryderja in sedemletnega Bingham.

Na začetku zveze jo je šokiral

Brazilska manekenka **Gisele Bündchen (38)** je v svoji avtobiografiji priznala, da je le dva meseca po začetku zveze s **Tomom Bradyjem (41)** izvedela šokantno novico, da pričakuje otroka z nekdanjim dekletom, igralko Bridget Moynahan. Takrat ni vedela, ali naj zvezo sploh nadaljuje. Toda odločila se je za ljubezen in po rojstvu danes enajstletnega Johna Edwarda Thomasa kmalu ugotovila, da ga ima rada, kot bi bil njen.

Zala Potočnik iz Loke pri Mengšu je letos že petič kot članica godbe, kjer igra prečno flavto, nastopila na Mihaelovem sejmu v Mengšu. Je novepečena študentka fizike, rada bere in kvačka, z velikim ponosom pa obleče tudi narodno nošo, za katero pravi, da je dragocen del slovenske identitete. / Foto: Primož Pičulin

Gostili mlade iz štirih držav

Mladi iz Kranja so v okviru projekta Erasmus+ gostili mlade iz Latvije, Poljske, Španije in Italije.

GREGA FLAJNIK

Kranj – Ob koncu septembra je ekipa mladih iz Kluba študentov Kranj izvedla projekt Erasmus+ z naslovom C.H.O.R.D. – Cultural Harmony of our Differences (kulturna harmonija naših razlik). Projekt je v celoti financirala Evropska unija in je bil glasbeno obarvan. Kranjska ekipa je gostila mlade iz štirih držav, in sicer iz Latvije, Poljske, Španije in Italije.

Prve tri dni izmenjave je 32 mladih preživel v vasi Zapotok pri Igu. Tam so spoznali drug drugega, si izmenjali znanje nacionalnih plesov in pesmi, preizkušali tradicionalne jedi. Na ta način so se hkrati učili o drugih kulturah in se bolj poglobili v svojo lastno. Imeli so tudi delavnico gledališke in glasbene improvizacije.

Drugo polovico tedna so preživel v Kranju, kjer so bili nastanjeni v hostlu

Mladi iz petih držav so se pet dni družili v Kranju. / Foto: Jan Hvasti

Cukrarna. Obiskali so župana Boštjana Trillerja, s katerim so se pogovorili o družbenem udejstvanju in položaju mladih drugod po svetu. Predstavili so se zavodu Korak, sodelovali v študentski oddaji Radia Kranj in si ogledali Rove pod starim Kranjem. Imeli

so delavnico izdelovanja cajonov oziroma kahanov, na katere so se učili tudi igrati. Projekt so zaključili z dogodkom, kjer so se občinstvu poleg nacionalnih plesov in pesmi predstavili tudi z avtorsko pesmijo, v kateri so uporabili kar osem različnih jezikov.

Gostujoči mladi so bili nad Kranjem navdušeni. Domačinom so dali vedeti, da so lahko ponosni na svojo lepo domovino in precej jih je izrazilo željo, da bi se v Slovenijo še vrnili. Tako zaradi njene lepote kot tudi zaradi prijateljskih vezi, ki so se stkale v preteklem tednu.

Nova letina Bohinca v kleti na Bitnjah

Bitnje – Na Bitnjah v Bohinju so se v torek pod budnim očesom idejnega vodje Krsta Tripiča in bohinske vinske kraljice Maje Sušnik zbrali ljubiteljski vinogradniki, ki so v mošt predelali letošnjo letino skupne bohinske trgatve. Za letošnjo letino pijače iz grozdja – vina po vsem, razen po nazivu – je grozdje prispevalo 46 Bohinj in Bohinjcev, skupaj pa je to nanoslo okoli 1800 kilogramov. Letošnja letina Bohinca bo nekaj posebnega, ne le zaradi izjemne kakovosti grozdja, temveč tudi zaradi tega, ker bodo grozdje prvič v celoti predelali doma. Minuli konec tedna pa je bil za bohinske ljubiteljske vinogradnike še posebno slovesen, saj so v sklopu praznovanja 240. obletnice prvega pristopa na Triglav pet steklenic Bohinca, ki se je stal v globinah Bohinjskega jezera, odnesli na vrh Triglava.

Bohinjci z Bohincem na vrhu Triglava / Foto: Bojan Traven

Kostanjeva nedelja na Katarini

Topol – TD Katarina vabi na Kostanjevo nedeljo na Katarini, ki bo 7. oktobra. Od 11. do 16. ure bo potekala pred POŠ Topol. Na voljo bo pečen kostanj in domač jabolčnik, ekipe bodo tekmoval v kuhanju krompirjeve enolončnice, na stojnicah bo ponudba izdelkov lokalnih pridelovalcev, prikazali bodo tudi uporabo defibrilatorja.

Odkrijte 20 poti in osvojite vrhunske nagrade!

Kako sodelujete?

Obiščite spletno stran www.goodyear20poti.si in izberite svojo pot. Nanjo se odpravite s pametnim telefonom, sledite opisom poti ter nato zabeležite svoj prihod na cilj poti, ki je na zemljevidu označen s »pinom«. Tako si zagotovite sodelovanje v nagradni igri. Pri tem si možnosti zlahka povečate, saj več obiskanih poti pomeni več možnosti za nagrado.

Srečno!

5x

KOMPLET
PNEVMATIK
GOODYEAR

30x

CHILLY'S
TRENDOVSKA
STEKLENICA

10x

POHODNIŠKE
PALICE TERRA
NOVA TRAIL
LITE

20x

DARILNI BON
ZA ŠPORTNO
TRGOVINO
OBLAK ACTIVE
WEAR

40x

ČELNA
SVETILKA
BLACK
DIAMOND

V sodelovanju z:

www.goodyear20poti.si

GOODYEAR

NOVA KNJIGA

Jelena Justin
POZDRAVLJENE,
GORE 47 poglavij
7 gorskih skupin
70 planinskih tur20
EUR

Jelena Justin je ob 70-letnici Gorenjskega glasa izbrala 70 najlepših planinskih tur iz sedmih gorskih skupin: Dolomiti, Karnijske Alpe, Zahodne Julijske Alpe, Vzhodne Julijske Alpe, Karavanke, Kamniško-Savinjske Alpe in Alpsko predgorje. Vodnik je prava planinska poslastica.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Za dostavo po pošti se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Radio Triglav®

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

KINO SPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 6. 10.

18.40 PERO LOVŠIN: TI LAHKO
13.40, 15.20, 17.00 GAJIN SVET
19.15 VENOM
20.10 ZVEZDA JE ROJENA
13.45, 17.20 HIŠA ČAROBNE URE
21.15 MORILSKA MULARIJA
15.40 RAČKA, RAČKA, GOS,
sinhro.

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 6. 10.

15.50, 17.50, 20.00, 22.15 VENOM
14.00, 18.20, 20.20 ZVEZDA JE
ROJENA
13.45, 16.40, 19.10 HIŠA ČAROBNE URE
13.40, 15.30, 17.20, 18.50 GAJIN SVET

21.00 PEPPERMINT: ANGEL MAŠČEVANJA
15.40, 20.40 VEČERNA ŠOLA
18.00 MILO ZA DRAGO
21.15 NUNA
13.30 SKRIVNO ŽIVLJENJE MAČK, sinhro.
14.20, 16.20 HOTEL TRANSILVANJA 3:
VSI NA MORJE!, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 5. 10., in nedelja, 7. 10.

18.00 FANTASTIČNO POPOTOVANJE
FAKIRJA, KI JE OBTIČAL V IKEINI OMARI
20.00 NUNA

Sobota, 6. 10.

18.00 NUNA
20.00 FANTASTIČNO POPOTOVANJE
FAKIRJA, KI JE OBTIČAL V IKEINI OMARI

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 5. oktobra

10.00, 11.15 Boris A. Novak: KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO (v dvorani PGK)
20.00 Kahlil Gibran: PREROK (v Stolpu Škrlovec)

Sobota, 6. oktobra

10.00 Boris A. Novak: KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO (v dvorani PGK)
20.00 Kahlil Gibran: PREROK (v Stolpu Škrlovec)

Ponedeljek, 8. oktobra

20.00 Kahlil Gibran: PREROK (v Stolpu Škrlovec)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Petek, 5. oktobra

19.30 TEČEM SKOZI ČAS: 70 LET (koncert Aleksandra Mežka z gosti)

Sirarstvu se obetajo zlati časi

Prvi Festival slovenskih sirov je minuli torek na Brdo privabil okoli tisoč obiskovalcev, ki so okušali vrhunske izdelke domačih sirarjev. Za razvoj slovenskega sirarstva se ni treba bati, menijo v združenju sirarjev.

ANA ŠUBIC

Kranj – Vinski sir s teranom ali namočen v modro frankinjo, sir z ogljem, starani sir z rdečo plesnijo pa siri s konopljinimi vršički, čilijem, poprom, raznimi zelišči in drugimi dodatki. Kar okoli devetdeset različnih vrst slovenskih sirov je bilo možno poskusiti v torek na prvem Festivalu slovenskih sirov na Brdu pri Kranju. Okoli trideset kmečkih sirarjev je obiskovalcem ponudilo po tri izbrane vrste sirov, na predstavitvi pa so se jim pridružile tudi nekatere slovenske mlekarne. Odziv tako gostincev kot tudi širše javnosti je bil nad pričakovanji, saj je sire prišlo okušat kar okoli tisoč obiskovalcev, so po prvem festivalu zadovoljno ugotavljali v Združenju kmečkih sirarjev Slovenije.

»Ogromno dobrih sirov je na voljo, rad imam malo bolj posebne,« nam je zaupal obiskovalec Kristjan Cvek iz Kranja in mimogrede izdvojil ovčji sir z modro plesnijo, kozji sir za žar, sir s tartufi ... »Všeč mi je, da lahko tu osebno spoznaš sirarje in njihove zgodbe,« je pristavil. Obiskovalci so lahko slišali marsikatero zanimivo zgodbo, tudi o mladih, ki nadaljujejo družinsko sirarsko tradicijo. Mednje sodita 28-letni Matevž Gartner in njegova dve leti mlajša sestra Lucija, diplomirani farmacevt in magistra geografije, ki sta izziv našla v domači sirarni v Studorju v Bohinjju. Matevž je na Brdo pripeljal tudi potujočo sirarno, v kateri prikazuje postopke izdelave sire, Lucija pa je

Za sire domačih sirarjev je bilo veliko zanimanja. / Foto: Tina Dokl

skrbela, da ga ni zmanjkalo na degustacijski stojnici. Za njihov planšarski sir s planine Laz je bilo veliko zanimanja. Nad vse živahno pa je bilo tudi ob drugih stojnicah. »Za festival sem slišala po radiu, pa sem prišla pogledat. Sire imam še preveč rada, res so dobri,« je povedala Ivanka Rupnik iz Volklega. Vrsta je bila tudi pred

skupno priložnostno trgovinico sirarjev, kjer so nekateri siri prav kmalu pošli. Tudi kulinarčne delavnice, na katerih so bili obiskovalci deležni malih skrivnosti kuharskih mojstrov in izjemnih okusov različnih jedi, so bile hitro zasedene.

»Odziv je bil zelo lep, bil je praznik slovenskega sirarstva,« je bil zadovoljen Milan

Brence, predsednik Združenja kmečkih sirarjev Slovenije, ki je s festivalom hkrati zaznamovalo 20-letnico delovanja. »Smo eno redkih slovenskih združenj, kjer si člani niso konkurenca, ampak čutijo, da so drug drugemu izziv, zglede, opora,« je dejal Brence in dodal, da so se na Brdu s skupnimi močmi zelo lepo predstavili potrošnikom. Poudaril je, da se slovenski sirarji ponajšajo z vrhunskimi izdelki, ki se lahko postavijo ob bok evropskim. »Odnosi v našem združenju me navdajajo z optimizmom in mlada generacija, ki prihaja za nami, ki smo orali ledino, z odnosom do sirarskega poklica sporoča, da se za razvoj slovenskega sirarstva ni treba bati,« je prepričan Brence. Še več: tej branži se v naslednjih desetletjih po njegovem obetajo zlati časi, sir pa bi lahko postal ena od prepoznavnih značilnosti Slovenije.

Milan Brence, predsednik Združenja kmečkih sirarjev Slovenije / Foto: Tina Dokl

Spoznavali ajdo – od žetve do likofa

Etnološka kulturno-zabavna prireditev Popotovanje z ajdo

MAJA BERTONCELJ

Verje – Pod Črnetovim kozolcem v Verju je v organizaciji TD Pirniče in KUD Pirniče potekala prireditev, ki so jo poimenovali Popotovanje z ajdo. Predstavili so ajdo od žetve do likofa, degustirali jedi iz ajde, razstavljene so bile slike kmečkih motivov, na stojnicah pa ponudba domačih izdelkov in pridelkov.

V okolici toplarja ekološke kmetije Pr' Črnet so se obiskovalci na poti z ajdo ustavili pri petih postajah, od prve, ki

Predstavili so ajdo od žetve do likofa.

je bila žetev, do zadnje pri likofu, kjer so spoznali, kaj vse nudi ajda za kvalitetno prehrano in nekaj njenih izdelkov tudi pokusili. Dišalo je po ajdovih žgancih, ajdovi kaši z jurčki, ajdovih štrukljih, domačem ajdovem kruhu ...

»Namen prireditve je obujanje starih kmečkih običajev. Letošnja tema je ajda, lanska sta bila fižol in koruza. Upamo, da bo šla tradicija naprej in da se prihodnje leto znova zberemo tukaj,« je povedala Marjeta Lukežič, predsednica Turističnega društva Pirniče.

ALPETOUR
Potovalna agencija

Slikarske razstave <i>Klimt, Kahlo, Gauguin</i> 27. 10., 31. 10., 8. 11. od 48,00 EUR	Republika San Marino 27. 10., 2 dni od 97,00 EUR
Šarganska osmica <i>in Višegrad</i> 26. 10., 3 dni od 209,00 EUR	Beograd in Kraljevi dvor 28. 10., 3 dni od 145,00 EUR
Praznik buč in Furlanija 28. 10., 1 dan od 35,00 EUR	Martinovanja po Sloveniji 10., 17. in 24. 11. od 44,00 EUR
Krakov, Auschwitz in rudnik Wieliczka 26. 10., 3 dni od 209,00 EUR	Božični London 6. 12., 3 dni od 299,00 EUR

www.alpetour.si

Kranj: 04/20 13 222, Šk. Loka: 04/51 70 305, Radovljica: 04/53 20 445, Jesenice: 04/58 09 755, Domžale: 01/72 20 016, Ljubljana: 01/23 08 505, Tržič: 04/59 63 280

Part of Arriva – a DB company

Vrtni ptiči v naravni velikosti

Daniela Strauß

AKCIJA

990 EUR * poština

Cena knjige, ki je lahko tudi lepo darilo, je

Knjigo lahko kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

MALI OGLASIT: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.siMale oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.****NEPREMIČNINE****POSESTI**

NAJMEM ali kupim kmetijsko zemljišče, tel.: 031/282-734 18002994

PRODAMOB robu naselja Breg ob Savi prodam kmetijsko zemljišče vel. 2.136 m² in 475 m², tel.: 040/491-714 18003018

K3 KERN d.o.o.
NEPREMIČNINE
GSM 051/320 700
Oldhamska cesta 12, 4000 Kranj
T: 04/202 13 53, E: info@k3-kern.si
www.k3-kern.si

domplanDomplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, F: 04/20 68 701
M: 030 641 621, I: www.domplan.si
E: domplan@domplan.siV zadovoljstvo naših strank upravljamo zanesljive in varne storitve posredovanja v prometu z nepremičninami. Obiščite nas na naši spletni strani: www.domplan.siFESST, d. o. o.,
nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si**MOTORNA VOZILA****AVTOMOBILI****PRODAM**

FORD Escort 1.3 CL, letnik 1990, 179.000 km, registriran celo leto, mehansko obnovljen, tel.: 031/742-207 18003007

AVTODELI IN OPREMA**PRODAM**

4 GUME M + S na platiščih, vožene eno zimo, dim. 175/65-14, tel.: 040/814-779 18003008

GRADBENI MATERIAL**PRODAM**SUHE smrekove plohe, 2 m², tel.: 04/25-61-274, 031/475-042 18003012**KUPIM**

ODKUPUJEMO kostonjeve drogeve (za elektrogospodarstvo), dolžine 9 – 11 m, tudi neobeljene, SES, d. o. o., Opekarska ul. 22, Maribor, 041/865-596, 031/339-928 18002935

KURIVO**PRODAM**

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 18002986

LOTORezultati 79. kroga – 3. oktobra 2018
12, 14, 15, 30, 34, 38, 39 in 19 Loto PLUS: 9, 14, 18, 28, 29, 33, 39 in 7
Lotko: 6 6 0 7 4 7Sklad 80. kroga za Sedmico: 370.000 EUR
Sklad 80. kroga za PLUS: 490.000 EUR
Sklad 80. kroga za Lotko: 1.180.000 EUR

GG | IZLET // torek 16. oktobra 2018

DOŽIVITE PREKMURJE

Vabimo vas na izlet v Prekmurje. Cilj našega izleta bo območje Pomelaj, kjer preprosto koruzno ličje spretni prsti spremenijo v prelepe košare in cekarje. Obiskali bomo Sabolovo domačijo v Mali Polani, spoznali, kakšno je življenje na prekmurski domačiji, in si ogledali, kako pletejo košare. Spoznali bomo prekmurske pesmi in plese, pokusili bograč in druge dobrote. Ogledali si bomo zanimivo osemkotno cerkev v Odrancih in videli, kako pridelujejo paradižnik in podjetju Lušt, enem največjih pridelovalcev paradižnika v tem delu Evrope. Nekaj paradižnika boste lahko vzeli tudi domov.

Prav lepo vabljeni!**Odhod avtobusa:**ob 6.00 z AP Radovljica, ob 6.25 z AP Creina,
ob 6.35 z AP Mercator Primskovo, ob 6.55 z AP Škofja Loka**Cena izleta je 34 EUR.****Cena vključuje:** prevoz, ogled prekmurske domačije, degustacijo domače marmelade, ogled proizvodnje paradižnika degustacija paradižnika, kosilo in DDV.**Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št.: 04/201 42 41, se oglasite osebno na Bleiweisovi c. 4 v Kranju ali pišite na: narocnine@g-glas.si.**

Za objave, ki prispejo kasneje kot dva delovna dneva pred odhodom, zaračunamo potne stroške.

Fotografije so simbolične

Gorenjski Glas

GG | IZLET // od petka, 26. oktobra, do nedelje, 28. oktobra 2018

TEŽKO PRIČAKOVANO OBIRANJE MANDARIN Odhod avtobusa z avtobusne postaje v Kranju bo ob 5. uri, z avtobusne postaje v Škofji Loki pa ob 5.20. Odpeljali se bomo čez Imotsko polje in si ogledali dve slikoviti kraški jezera (**Rdeče in Modro jezero**). Skozi mesto Imotski se bomo sprehodili do glavnega mestnega trga s spomenikom Tinu Ujeviću. Pot bomo nadaljevali proti Makarski rivieri, kjer bomo večerjali in prenočili.**Drugi dan** se bomo odpeljali v dolino Neretve. Na plantazah nas bodo pričakali z aperitivom in suhimi figami, nato bomo uživali v obiranju mandarin v čudovitem okolju neretvanske delte. Med vožnjo s trupicami po jezeru Kutu bomo opazovali čudovito naravo. Domačini nam bodo v restavraciji **Pri Jozotu** pripravili odlično kosilo z neretvanskimi specialitetami, pijačo in zabavo. Pozno popoldne se bomo zapeljali nazaj proti hotelu, kjer se bomo po večerji pogovorili o doživetjih pri obiranju mandarin v dolini Neretve.**Tretji dan** bo po zajtrku nekaj prostega časa. Za doplačilo bo možna vožnja z ladjo ob obali. V dopoldanskih urah se bomo odpeljali v **Makarsko**, eno najlepših letovišč v Dalmaciji. Sledila bo vožnja proti Šibeniku. Ustavili se bomo v mestu Skradin ob reki Krki, kjer bomo imeli toplo malico in možnost za sprehod. Popoldne se bomo vračali proti domu. V Kranj bomo prispeli okoli polnoči.**Več lahko preberete na naši spletni strani www.gorenjskiglas.si.****Cena izleta je samo 188 EUR na osebo.****Dolina Neretve in Makarska riviera sta oktobra najlepši, zato pohitite s prijavo!****Organizator izleta je Kompas, d. d. Prijave in rezervacije zbirajo v Kompasu Kranj, Slovenski trg 6, tel.: 04/201 42 61, in v Kompasu Škofja Loka, Kapucinski trg 8, tel.: 04/511 17 70. Ne zamudite tega nepozabnega doživetja!****Cena vključuje:** prevoz s sodobnim turističnim avtobusom po programu, 2 polpenzion v dvo-posteljnih sobah v hotelu z najmanj 3 zvezdicami, obiranje mandarin, 3 kg mandarin na osebo, vožnjo s trupicami po delti Neretve, odlično kosilo z neretvanskimi specialitetami in zabavo in pijačo Pri Jozotu, vstopnino za ogled Modrega in Rdečega jezera, toplo malico v Skradinu zadnji dan ter stroške vodenja in organizacije potovanja.Doplačilo (ob prijavi):
enoposteljna soba – 48 EUR za dve nočitvi**Gorenjski Glas**

ANKETA

Vsi že po malem ogrevajo

SIMON ŠUBIC

Jutra in večeri so že precej hladni, zato so se že mnogi odločili za ogrevanje stanovanj, kurilna sezona se je uradno začela tudi v večstanovanjskih objektih s skupno kotlovnico. Mimoidoče smo povprašali, kako je pri njih poskrbljeno za ogrevanje?

Foto: Tina Dokl

Uroš Mihelčič, Čirče:

»Živim v hiši in se ogrevamo že približno teden dni. Kolikor se da, gledamo, da ne kurimo brez potrebe, saj imamo z ogrevanjem od 2000 do 2200 evrov stroškov letno, kar ni tako malo.«

Slavica Bučan, Britof:

»Sama sem kar precej zmrznjena, tako da smo pri nas začeli ogrevati prejšnji teden. Zakurimo zjutraj in zvečer. Za kurjavo mesečno porabimo okoli sto evrov, ko je zelo mraz, tudi več.«

Draga Žun, Kranj:

»Pri nas v bloku so začeli ogrevati minuli petek. Meni še ni mrzlo, tako da radiatorjev, razen v kopalnici, še nimamo čisto odprtih. Tudi sicer skušam varčevati tudi pri ogrevanju.«

Nurija Alibegić, Kranj:

»V našem bloku ogrevanje deluje od prejšnjega tedna, kar je dobro, saj je predvsem zvečer že precej mrzlo. Zdaj, ko imamo novo fasado, so se stroški ogrevanja kar precej znižali.«

Angelca Bunič, Kranj:

»Živim v bloku in v nedeljo sem prvič zatipala, da so začeli kuriti. Trenutno imam radiatorje še nekoliko priprte, saj me še ne zebe. Živim sama, tako da mi ogrevanje predstavlja kar visok strošek.«

Pisma so naslovili sami sebi

Kulturno društvo Josipine Turnograjske je v sodelovanju z Občino Preddvor in Zavodom za turizem Preddvor letos že sedmič razpisalo natečaj za najboljše ljubezensko pismo med mladimi v Sloveniji.

MAŠA LIKOSAR

Preddvor – Letošnja tema natečaja je bila ljubezen do samega sebe, saj se pogosto sprašujemo, kdo sem jaz, kako vidim sebe in kako se počutim ter doživljam svet, v katerem živim. V razpisu, ki je bil razdeljen na dve ločeni kategoriji, so sodelovali učenci osnovnih in srednjih šol. Prispelo je 228 pisem, od tega 168 osnovnošolskih in šestdeset srednješolskih. Pripotovala so iz vse Slovenije, letos prvič so prejeli tudi pisma slovenskih

izseljencev iz Srbije in Nemčije. Od slovenskih regij so bile v okviru osnovnih šol najbolj zastopane Štajerska in Prekmurje ter zasavska, savinjska, dolenska, gorenjska in ljubljanska regija, v okviru srednje šole pa Štajerska, Notranjska, Dolenjska in Ljubljana.

Kot pojasni predsednica Kulturnega društva Josipine Turnograjske Mira Delavec Touhami, je namen natečaja motivirati mlade, da svoje literarne umetnine predstavijo javnosti, in dodatno spodbuditi njihovo

nadarjenost. »Poleg tega z natečajem obujamo spomin na prvo slovensko pesnico, pisateljico, skladateljico in pravljničarko Josipino Urbančič Turnograjsko, ki si je izmenjala s svojim zarobljenecem skupaj več kot tisoč ljubezenskih pisem,« pove Mira Delavec Touhami.

Za najboljša tri ljubezenska pisma v vsaki kategoriji so avtorjem na svečani prireditvi v dvorani Kulturnega doma v Preddvoru podelili posebna priznanja, steklene pokale in bogate knjižne nagrade; sodelujoči, uvrščeni

od četrtega do desetega mesta, pa so prejeli priznanja za udeležbo. Strokovna komisija, ki so jo sestavljale Janja Čolić, Saša Pivk Avsec, Petra Hudnik in Mira Delavec Touhami, je v pismih ocenjevala izvirnost besedila, prvosebnega pripovedovalca, bogastvo besedišča, doživljanje osebe, ki piše, in celovitost besedila.

V kategoriji osnovnih šol je tretje mesto zasedla Julija Srpcič z OŠ Frana Metelka Škocjan, drugo mesto Gašper Aljaž z OŠ Zbora odposlancev, najboljše pismo pa je napisala Dominika Zupan z OŠ narodnega heroja Rajka Hrastnik. V kategoriji srednjih šol je bil tretji Aljaž Primožič z Gimnazije Celje-Center, druga Lucija Golob s Škofijske gimnazije Antona Martina Slomška Maribor, na prvo mesto pa se je uvrstila Neža Cerinšek z Gimnazije Novo mesto. Podelili so tudi nagrado za posebno izvirnost poslanega literarnega besedila. Prejela jo je Tina Šajn iz Logatca. Med najboljšimi desetimi sta bila tudi dva Gorenjca, Eva Tofant z OŠ Matije Valjavca Preddvor in Jernej Mišič z Gimnazije Franceta Prešerna Kranj.

Številni mladi avtorji so se letos v ljubezenskih pismih spraševali o smiselnosti svojega obstoja v svetu; v svetu, kjer vse tako hiti in beži. / Foto: Tina Dokl

V gozdu našla »peterčka«

Kranj – Tole zanimivo skulpturo, skupino zraščeni petih jurčkov, je na nedeljskem izletu s starši Marijo in Borisom našla Monika Kokalj iz Kranja. Gobarili so na območju Te-gošč nad Jelendolom, ko je po samo desetih minutah hoje po gozdu naletela nanje. »Peterček« je tehtal 1,80 kilograma, kar je skoraj dovolj za dnevno kvoto, ki jo sme gobar odnesti iz gozda. Jurčki so bilki zdravi in čvrsti, takšnih so Kokaljevi na svojih gobarskih izletih še posebej veseli.

Monika Kokalj z zanimivo gobjo najdbo / Foto: družina Kokalj

Vse buče težje od sto kilogramov

Trata – Na kmetiji Jelke in Cirila Grilca s Trate pri Velesovem, po domače Pr' Tratarju, pridelujejo buče že več let za krmo živalim. Lani je najtežja tehtala 196 kilogramov, letos pa najtežja 170 kilogramov, druga najtežja 168, tretja 152 in preostalih devet vsaka od sto do 135 kilogramov. Kot je dejal Ciril, je njivo pognojil le s hlevskim gnojem, vsak drugi dan jim je pripeljal dva tisoč litrov vode. Seme je dobil od znanega pridelovalca buč Janka Lovšeta.

Buče velikanke pred domačijo Cirila Grilca / Foto: Janez Kuhar

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno, zjutraj bo ponekod po kotlinah in dolinah megla. Jutri bo spremenljivo do pretežno oblačno. Občasno bo deževalo, lahko tudi zagrmil. V nedeljo bo sprva oblačno, tu in tam bo še možen rahel dež.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

3/18 °C

SOBOTA

6/15 °C

NEDELJA

10/19 °C

